2004. május

Kecskeméti és Duna -Tisza közi közéleti lap

Köztér

VII. évfolyam

5. szám

Baba-mama szoba 5. oldal

A FÖLD NAPJÁN 9. oldal

A táj és az ember 13. oldal

Homokhátsági összefogás

Átfogó terület- és vidékfejlesztési program végrehajtásáról határozott a kormány a Duna-Tisza közi hátságon bekövetkezett kedvezőtlen változások hatásainak mérséklésére. A 2008-ig szóló, elsivatagosodás elleni program fő célja a térség természeti állapotának megóvása és az adottságokhoz illeszkedő gazdálkodás biztonságának megőrzése.

A megyei közgyűlés úgy döntött, az önkormányzat közreműködik ennek megvalósításában. A kormány által felajánlott mintegy négyszáz millió forintot átveszi, és beépítve költségvetésébe, felhasználja a meghatározott feladatokra. A Homokhátság vízmegtartása és fejlesztése érdekében a térségben érintett települési önkormányzatokkal megállapodást köt.

Az együttműködés nem jogi személyiségi formában valósul meg, célja pedig az, hogy a települések összefogjanak, egyeztessék fejlesztési terveiket, külső erőforrások bevonásához pályázzanak. A rendelkezésre álló keretből a megyei önkormányzat hozzájárulást ad a pályázatok benyújtásához. Az együttműködésnek huszonegy tagja van, de további, a Homokhátsághoz tartozó önkormányzatok is csatlakozhatnak.

Európa! - Itt vagyunk!

A megyei közgyűlés ünnepi műsorral köszöntötte Magyarország csatlakozását az Európai Unióhoz. A résztvevők Hegedűs Zoltán színművész szavalatát és az M. Bodon Pál Zeneiskola kamarazenekarának előadását hallgathatták meg. Balogh László, a közgyűlés elnöke hangsúlyozta köszöntőjében: mostantól tőlünk, magyaroktól is függ, milyen Európát építünk.

Új frakció a városi közgyűlésben

A korábbi párthovatartozástól függetlenül, a városért kíván együttműködni az az öt kecskeméti képviselő, akik nemrégiben új frakció alakítását jelentették be egy sajtótájékoztatón.

Az Együttműködés Kecskemétért frakció tagja **Szécsi Gábor** polgármester, aki kilépett a Fidesz-MPSZ-ből, miután a szövetség megyei és városi szervezete megvonta tőle bizalmát. **Jánosi István** alpolgármester, az új frakció vezetője szintén kilépését tervezi, de hangsúlyozta, hogy továbbra is egyetért a Fidesz politikájával. **Vargáné Dóka Margit**, aki az MDF színeiben már második ciklusban képviselő, mint mondta, szíve szerint maradna a Fórumban, de nem biztos, hogy ez lehetséges. Úgy indokolta döntését: azért állt a polgármester mellé, mert Szécsi Gábor sokat tett a városért, az utóbbi hetekben kialakult körülmények miatt azonban nem látszott biztosítottnak sem az ő, sem a testület nyugodt munkája.

Dr. Gál János szerint két hónapos bizonytalan időszak zárult le. A frakció kényszerből jött létre, mondta, de arra mutat példát, hogy politikailag egymástól távol állók is tudnak együtt dolgozni a város érdekében. Dr. Gál János a KÉVE tagja marad, az egyesület arra kérte, hogy képviselje őket továbbra is a testületben.

A frakció ötödik tagja **Kovács Antal**, aki függetlenként jutott be a közgyűlésbe.

Szécsi Gábor kifejtette: azt szeretnék, hogy a város vezetését a tudatosság, tervezhetőség és a nyitottság jellemezze, amire véleménye szerint a pártpolitika nem ad lehetőséget. A frakció a város 2006-ig érvényes gazdasági programjának jegyében kíván tevékenykedni, és ennek érdekében bármelyik oldallal kész együttműködni.

m.

Invitáló a búcsúba

A Széchenyivárosi Szent Család Plébánia és a Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület idén május 14 - 16-án tartja az immár szokásos évi búcsút.

Az alapító plébános, Jávorka Lajos atya május 15-én ezüstmisét mond, hiszen 25 éve szentelték pappá.

Az új templomban és közösségi házban, valamint a parkjában tartandó vidám rendezvényekre szívesen látják az érdeklődőket, - mindenhonnan.

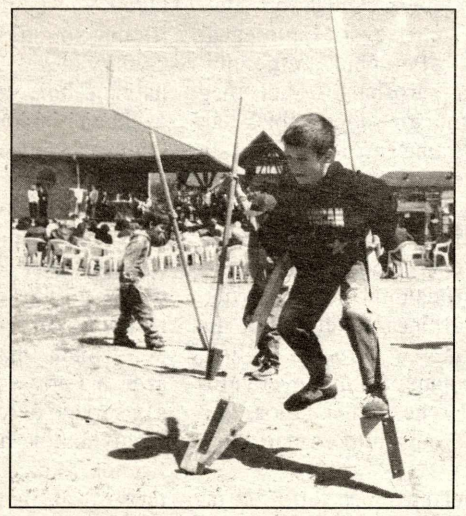

Félpályás útlezárás

Félpályás útlezárást terveznek a Ceglédi úton május 14-én (pénteken) 15 és 17 óra között a Zolivill Kereskedéstől a Metró áruházig. A akciót kezdeményező városrészi önkormányzati képviselők - **Gavaldi István, Leviczky Cirill, Pászti András** és **Hetényi István** - szeretnék elérni, hogy még idén megkezdődjön az észak-keleti elkerülő út tervezése, és a polgármester, a megyei közgyűlési elnök valamint **Vári Gyula** országgyűlési képviselő bevonásával jövőre központi támogatást is kapjanak a beruházás megkezdéséhez. Hetényi István, akinek szintén vállalkozása működik a Ceglédi úton, elmondta, hogy egy évvel ezelőtti közgyűlési felvetése ez ügyben eredmény nélkül maradt. Mivel a forgalmi dugók már elviselhetetlenek, ezért döntöttek a demonstráció mellett.

Liga helyett - Kisfaludy

Kecskeméti Kisfaludy Károly Könyvtár néven működik tovább a volt szakszervezeti könyvtár. Miután a LIGA szakszervezeti konföderáció tavaly értékesítette kecskeméti székházát, lemondott az épületben általa üzemeltetett bibliotéka fenntartásáról is. A volt LIGA könyvtár április elsejétől cserélt nevet, működtetésének biztosítására pedig létrejött egy alapítvány. A kuratórium és a felügyelő bizottság, az alapítvány első ülésén hozott határozata szerint a bibliotékának mihamarabb új helyet keresnek, amely már a mozgáskorlátozottak részére is könnyen megközelíthető lesz, így megfelel majd a 2005. január elsején életbe lépő esélyegyenlőségi törvény szabályozásainak. A könyvtár egyelőre még a régi helyen, a Kisfaludy u. 6-8. szám alatt várja olvasóit, a megszokott nyitvatartási rend szerint.

v. k.

A megyei képviselőtestület legutóbbi ülésén úgy döntött, hogy május elsejétől **Krajcsovicz Ágnes** vezesse a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat pedagógiai Intézetét. A posztra később pályázatot írnak ki.

A korábbi igazgató, **Kohajda László** április 30-val lemondott, közös megegyezéssel megszűnik közalkalmazotti jogviszonya is. A megállapodás szerint hat havi illetményét veheti fel.

Napirend előtti felszólalásában **Kovács Ernő** tiszakécskei polgármester a Kisfaludy Károly Könyvtáralapítványnak kért segítséget. Tulajdonképpen a Liga Szakszervezet volt könyvtáráról van szó, a mintegy 112 ezer kötet, elektronikus kiadvány elhelyezéséhez 250-300 négyzetméteres helyiségre lenne szükség. A polgármester helyet ajánlott a könyvtárnak Tiszakécskén, de az alapítvány Kecskeméthez ragaszkodna. Mint **Alföldi Albert** alelnök válaszában elmondta, több ízben is foglalkoztak már a kérdéssel, ám egyelőre nem találtak megoldást. Felmerült az a lehetőség is, hogy a gyűjtemény Beregszászra kerülne, és az ottani leendő főiskola báziskönyvtárát képezné.

Endre Sándor frakcióvezető (Fidesz) - ugyancsak napirend előtt - út-ügyekben kért szót. Kifogásolta, hogy a Draskovics-csomag megszorításainak következtében Bács-Kiskunban egyetlen útberuházás, fejlesztés sem indulhat. Békés megye e tekintetben sokkal ügyesebben lobbizott, vélekedett.

Balogh László elnök elmondta: a még az előző önkormányzati ciklus idején előkészített tervek szerint Békés megye 32 milliárd forint közúthálózati fejlesztési támogatást kapott volna, Bács-Kiskun viszont csak tíz milliárdot. A megye vezetése óriási ütközéseket vállalva próbált ezen, illetve a megszorításokon változtatni, de nem sikerült. Siker ellenben, hogy a dunaújvárosi híd megépül. Igaz, e tény mindig ellenérv is volt a központi döntéshozók részéről, amikor a megye pénzt kért útfejlesztésre, hiszen a híd is ebből a keretből épül. Az elnök kiemelte, hogy az önkormányzati címzett támogatásokat tekintve a Bács-Kiskun megyeieknek nincs okuk panaszra. Hozzátette: Békésben olyan az úthálózat, hogy a fejlesztése nélkül a térség végképp megrekedhet.

M. Á.

Nagy siker: esátor a főtéren

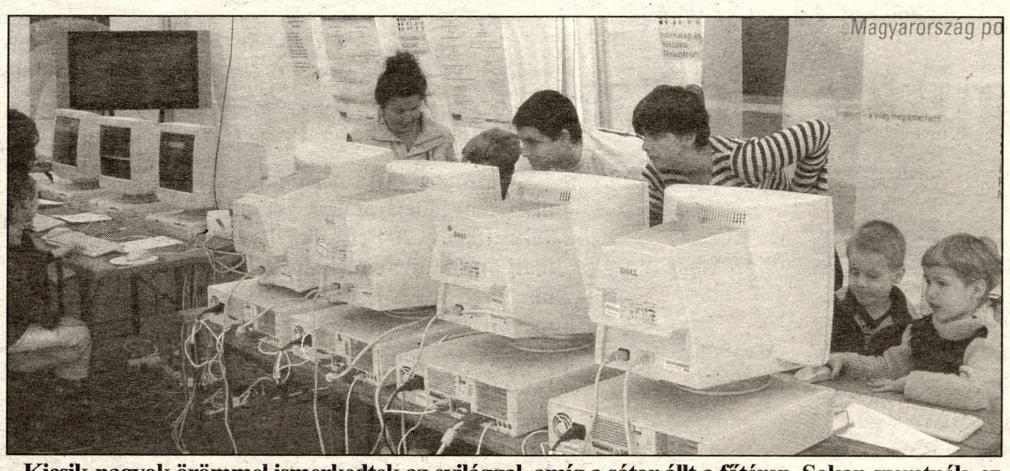

Kicsik-nagyok örömmel ismerkedtek az evilággal, amíg a sátor állt a főtéren. Sokan szeretnék, ez a lehetőség továbbra is megmaradna...Bővebb tájékoztatásért a hasonló akciókról az Információs Társadalom Kht. kecskeméti központú Dél-alföldi Regionális Irodához lehet fordulni: Csányi J. krt. 14. II. em. 205. Tel.: 76 509 551. E-mail: istvan.lakatos@itkht.hu

Kecskemét új honlapja

Többéves nekifutás után, féléves előkészülettel megújult Kecskemét Megyei Jogú Város honlapja. Az olyan újdonságok mellett, mint például a képeslap küldési lehetőség, a honlap lényeges elemét képezi a hivatali ügyintézés megkönnyítését szolgáló eljárásrend is, amely fontos információkat, letölthető dokumentumokat, adatlapokat tartalmaz. Megtalálható benne továbbá a Polgármesteri Hivatal osztályain dolgozók munkaköre is.

A honlap elérhetősége továbbra is: www.kecskemet.hu

Közelebb a betegekhez: egy orvos - egy rendelő

A Vacsi köz, illetve a Kápolna utca körzeteibe tartozó betegeknek hamarosan már nem kell a tőlük távol eső Madách térre járniuk az orvosi ellátásért, a kecskeméti képviselőtestület legutóbbi ülésén ugyanis megszavazta ezeknek a háziorvosi praxisoknak a vállalkozói tőke bevonásával történő áthelyezését.

A háziorvosi körzetek székhelyének megváltoztatásával az „egy orvos - egy rendelő" elv érvényesül. Ennek alapján határozott már a testület a hetényegyházi újabb háziorvosi körzet és rendelő létesítéséről. Az elképzelés lényege, hogy az orvosok rendelői közelebb kerüljenek a hozzájuk tartozó betegek lakóhelyéhez. Ebből adódik a több körzet ellátását együttesen szolgáló, sok esetben túlzsúfolt egészségügyi intézményeknél a praxisok elköltöztetése. A továbbiakban a Madách téri rendelő négy, felnőtt-ellátást biztosító háziorvosából kettő marad csupán a régi helyen, így kisebb lesz majd a várók zsúfoltsága is.

A két Madách téri praxison kívül másik három orvosi rendelő is költözik még, ezek azonban eddig sem estek messzire a hozzájuk tartozó betegektől. Két felnőtt-praxist a műkertvárosi rendelőből szerveznek át majd a közelben létesülő új épületbe, egy orvos pedig a Piaristák teréről fog a Nyíl utcába költözni.

v. k.

Szoboravatás Aradon

Az ünnepségen részt vettek a Kárpát-medencei magyar szervezetek elsőszámú vezetői. Képünkön kárpátaljai, felvidéki, vajdasági és Mura-vidéki küldöttségek tagjait láthatják

Tízezrek gyűltek össze Arad központjában, a Tűzoltó téren, a Szabadság szobor most már remélhetően végleges helyén, a Megbékélés Parkjában, a szobor újra avatásán. Élményeinket az a néhány tucatnyi rendbontó sem tudta igazán elrontani, akik egy zárt csoportban folyamatos bekiabálásaikkal tüntettek az esemény ellen. Először hangzott el felelős román állami vezető, a kultuszminiszter beszédében, hogy az „Aradi tizenhárom vértanú" közül egynek sem volt köze románok meggyilkolásához. A város román polgármestere azt mondta a folyamatosan tüntetőknek, hogy „annál nagyobb árulója ne legyen Romániának, mint én" - utalva ezzel a szobor felállításában vállalt szerepére. **Medgyessy Péter** miniszterelnök fontosnak tartotta méltatni a szintén jelenlévő és beszédet mondó **Dávid Ibolya** MDF elnök - ebben az ügyben a négy párt egységét is kifejező parlamenti alelnök - kiemelkedő szerepét, hogy erre az eseményre sor kerülhetett.

A szoboravató vendégei között láthatjuk Medgyessy Péter mellett Markó Bélát, Hiller Istvánt, Razvan Theodorescut, Mesterházy Attilát, Frunda Györgyöt és a kép jobbszélén dr. Kelemen Attilát, az RMDSZ marosvásárhelyi polgármester jelöltjét.

Táblát kaptak a díszpolgárok

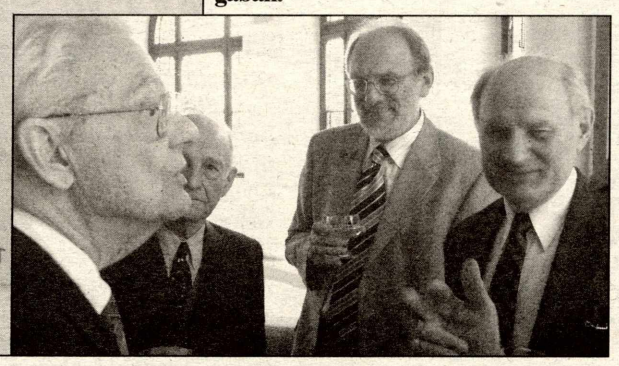

A városháza első emeleti folyosóján, a díszterem főbejáratának két oldalán, a város 1856. és 2003. közötti díszpolgárainak márvány emléktábláját ünnepi ülés után avatták fel április 30-án. A meghívottak között láthattuk Nyers Rezsőt, dr. Dömötör Endrét, Gömöri Ferencet, dr. Orosz Lászlót, valamint az éppen betegeskedő dr. Szekér Endre családját, Bozsó János feleségét és fiát. Köszöntőt mondott Szécsi Gábor polgármester, valamint Dr. Iványosi Szabó Tibor, az MTA doktora, Kecskemét Tiszteletbeli polgára. Képünkön dr. Orosz László, Nyers Rezső, Dr. Iványosi Szabó Tibor dr. Brúszel László társaságában.

Sorsdöntő választás

Június 6-án önkormányzati választások lesznek Romániában, így testvérvárosunkban, Marosvásárhelyen is. A mostani választás ismét sorsdöntőnek ígérkeznek mind a polgármester személyét, mind a városi tanács tagjainak összetételét illetően. Marosvásárhelyen a lakosság nemzetiségi aránya némi román többséget mutat. De ha az RMDSZ és a város teljes magyarsága tanul a négy évvel ezelőtti hibákból, amikor az első fordulóban hajszálnyi különbséggel vérzett csak el a magyar jelölt, **Fodor Imre**, akkor idén még van esély **dr. Kelemen Attila** RMDSZ parlamenti frakcióvezető és megyei elnök, polgármester-jelölt megválasztására. Az izgalmas felkészülés eseményeit az Interneten keresztül figyelemmel kísérhetik mindazok, akik felkeresik a **www.rmdszms.ro** honlapot.

Rajzóra a nagykőrösi Hősök terén

A festőnek, grafikusnak, tehát képzőművésznek, sőt művészettörténésznek is kiváló Rácz József tanár úr - három iskolának is rajztanára, aki életünknek meghatározó egyénisége volt baráti modorával, a Hősök terére vitte ki osztályát. Körbefogtuk és hallgattuk áhítattal.

Arról győzött meg minket, hogy az országban nincs még egy olyan szépen elrendezett, térbe illeszkedő, arányosan megkomponált Hősök tere, mint a miénk. Háttérben az Arany János Gimnázium épülete s előtérben a Hősök szobra, Zala György szobrászművész alkotása. A carrarai fehér márványból faragott arányos nőalak - Hunnia, Hungária istenasszonya - s mögötte a békésen pihenő, hatalmasnak látszó oroszlán kardcsörtető időkben is a béke jelképei. S az épületnyi talapzat, melynek négy oldalán maradandó fémlapokon, domborművek mellett az első világháborúban elesettek elszomorítóan gazdag névsora. Nincs olyan család a városban, kinek neve ne lenne fellelhető a névsorban!

Zala György kora jeles szobrásza volt (1858-1937), a legkiemelkedőbb köztéri szobra a budapesti millenniumi emlékmű Árpád lovas szobra. Büszkék lehetünk rá, hogy ő alkotta városunknak a megbecsült - télvízidején befedett, féltve őrzött szobrot.

Körbesétáltuk a teret, melyet szerencsére nem csúfítottak el a környezet oda nem illő jelentéktelen épületei. Áhítattal néztük, ahogy a tanár úr vázlatfüzetében szaporodnak a később akvarellként viszontlátott vázlatrajzok. Még nem tudtuk, csak későbbi időkben juthatott közülünk egyeseknek eszébe, hogy az ihlet percei voltak ezek.

(Részlet **F. Tóth Pál** Nagykőrösi emlékeim c. könyvéből. Az írás közlésének apropója: az aradi vértanúknak emléket állító, sok megpróbáltatást megért, de végre méltó helyen álló szobor és a nagykőrösi hősi emlékmű alkotója is Zala György. *A szerk.*)

Egy téves felfogásról
- avagy: mi a valami?

Szakmai körökben sajnálatos módon régóta újra és újra tapasztalható egy szerintem téves nézet. Azt hallja, olvassa az ember - sajnos, nemcsak a fővárosban, de például még Kecskeméten is - hogy úgymond, igazi irodalmi élet hazánkban Budapesten kívül csakis az egyetemi városokban lehetséges. Ez abból a torz szemléletből fakad, hogy hamis érvelésük szerint ahol egyetem, egyetemek vannak, ott találhatók a tudós tehetségek. Ezt megcáfolni könnyű. Példának felhozom, hogy a hírös városban - ahol még nincs egyetem, ám rangos főiskolák igen - több kimagasló tehetségű, sőt tudós ember, alkotó, művész él és dolgozik. Orosz László irodalomtörténész, az ismert Katona-kutató, Szekér Endre nyelvész, irodalomtörténész, Füzi László irodalomtörténész és mások, rangos történészekkel együtt. És velük egy táborba sereglett költők, akik közül csupán néhány nevet említünk: Buda Ferenc, Pintér Lajos, Dobozi Eszter, Goór Imre, Antalfy István.

A fentebb jelzett téves felfogást tapasztalhattam, amikor a napokban egy debreceni kritikus cikkében azt olvastam, hogy csodálja Kecskemétet, mert úgymond „minden hagyomány nélkül, a semmiből" teremtette meg a Forrás című folyóiratát és a gazdagon termő könyvkiadást.

Felhorkantam: a semmiből? És minden hagyomány nélkül? Aki ezeket a szavakat leírta, annak fogalma sincs a valós tényekről! Hiszen nem ebben a városban született, élt és alkotott a legnagyobb magyar drámaíró, Katona József, nem élt itt hosszabb-rövidebb ideig Jókai Mór, Petőfi Sándor, Mátyási József, Ács Károly, Horváth Döme, Hajnóczy Iván? Nem elválaszthatatlan Kecskemét nevétől a mindmáig itteni legnagyobb költő Sántha György neve? A neveket még sorolhatnám, hozzátéve, hogy a harmincas években a zseniális Tóth László által könyvek sorozata jelent meg az itteni szellemi életet gazdagítva. Nem beszélve arról, hogy Németh László folyóiratát a Tanut is Tóth László nyomdájában adták ki. És nem túlzás, nem csúfos tévedés azt állítani, hogy a Forrás a semmiből jött létre, hogy a könyvkiadás hagyomány nélküli? Hiszen a Forrást megelőzték a Kiskunság sorjázó évfolyamai, a Biztató és az Aranyhomok antológia, a népkutató füzetek és az Aranyhomok Kiskönyvtár sorozat, melynek egyike Buda Ferenc: Egy marék parázs című verseskötete. Mindez nem elég előzmény, a hagyaték elismerésére? Ez lenne az úgynevezett semmi? Hát ha ez nem, akkor mi a valami? Az talán, ha valaki olyasmiről ír, amiről nem tud semmit?

Varga Mihály

Elbúcsúztatták Varró Jánost

Varró János címzetes főiskolai tanár hamvasztás utáni búcsúztatásán, a kecskeméti református temetőben a család, a volt munkatársak és barátok emlékeztek az elhunytra. Hamvait Erdélyben a szülőfalu, Marosvécs temetője fogadja be végleg.

Regionális közéleti lap
Köztér

A diákok így gondolják

Helvéciai iskolások írták le röviden, mit gondolnak arról, hogy Magyarország május elsejétől az Európai Unió tagja lett.

Mónika (7. osztályos): Véleményem szerint egy részből jó lesz, hogy csatlakozunk az unióhoz. Például az iskola és a munkakeresés szempontjából. A gazdaságban is kettős helyzet fog kialakulni. A mezőgazdaságban elhelyezkedő emberek gazdagabb rétege támogatásokhoz tud majd jutni. Ők továbbra is meg tudnak majd élni a mezőgazdaságban. A szegényebb részének legtöbbje tönkre fog menni - nem tud majd megélni a gazdálkodásból.

Attila (7. osztályos): Szerintem a gazdaság fejlődni fog, bár nem biztos.

Szabina (8. osztályos): Véleményem szerint az unióban sokat tanulhat az ország a különböző népektől.

Sándor (8. osztályos): Véleményem az unióról: fejlődik Magyarország mezőgazdasága, emelkednek a bérek, nagyobb lesz a tanulmányi követelmény.

Orsolya (7. osztályos): Szerintem attól, hogy belépünk az unióba, még nem kellene lecserélni a forintot euróra.

Pál (8. osztályos): Én már várom a csatlakozást, mert akkor más uniós országba is ki lehet menni dolgozni.

Krisztián (8. osztályos): Állítólag az EU-ban mindenkinek jobb lesz. Én azt gondolom, aki szegénynek született, az is marad! Viszont örül a miniszterelnökünk!

Tamás (8. osztályos) Én nem örülök, mert drágább lesz a traktor.

Nikolett (7. osztályos): Szerintem nem lesz jobb. A szüleim sem örülnek neki. Minden meg lesz bonyolítva.

Klaudia (7. osztályos): Én nem szeretnék belépni az Európai Unióba, mert a mezőgazdaság rosszabbodni fog.

Kitti (8. osztályos): Nem félünk az EU-s csatlakozástól! Ellenkezőleg, örülünk, és várjuk, hogy belépjünk!

Zoltán (8. osztályos): Én nem várom az unióhoz való csatlakozást, mert sok változás lesz, és én azt nem szeretem.

Diána (8. osztályos): Szerintem jó, hogy csatlakozunk az EU-hoz, mert így több ember fog leszokni a dohányzásról. Több lesz az egészséges ember.

Tamás (8. osztályos): Az Eu-ban nő az emberek életszínvonala. A hatásait csak a gyerekeink fogják érezni.

Judit (7. osztályos): Szerintem egy részből jó, mert valahova fogunk tartozni és tudunk majd egymásnak segíteni. De másrészt úgy érzem, hogy talán gátlások között kell majd élnünk, és a nagyobb európai országok elnyomnak.

Franciska (8. osztályos): Szerintem akkor fogunk az unióhoz tartozni, ha a fizetés is ahhoz méltó lesz!

A kormányfő bátorít

Nem szabadna riogatni az embereket az Európai Unióval, mert a félelem elveszi a kedvet a cselekvéstől - mondta **Medgyessy Péter** miniszterelnök az április elején Kecskeméten tartott lakossági fórumon. A kormányfő szerint Magyarország felkészült a csatlakozásra és sikeres, modern európai országgá válhat. Ha összefogunk, nyerni tudunk: képesek leszünk arra, hogy e folyamat veszteseit is megvédjük, - hangsúlyozta.

A nagy érdeklődéssel kísért fórumon a miniszterelnök a mezőgazdaságról szólva kifejtette, hogy minden előző kormány bűnét a mostani nem vállalhatja magára. Már csak azért sem, mert inkább segíteni igyekezett a termelőket például a kamatterhek átvállalásával és a fejlesztési támogatások növelésével. A csatlakozással több ágazat jól jár, mondta a kormányfő, de lesznek, akik a szigorodó követelmények és az erős verseny miatt felhagyni kényszerülnek majd a gazdálkodással.

A kis- és középvállalkozások kapcsán úgy vélte, fejlesztési lehetőséget tud adni a kormány, piacot is segít keresni, de versenyképes, eladható termékről maguknak kell gondoskodniuk. Medgyessy Péter szerint az utóbbi időszakban emelkedő beruházási kedv azt mutatja, hogy erősödik a magyar gazdaság. Az erős gazdaság pedig alapfeltétel ahhoz, hogy többet tudjunk segíteni a rászorulókon, mondta a miniszterelnök a kecskeméti fórumon.

Brúszel László MSZP városi elnök köszöntötte a miniszterelnököt és a vendégeket, köztük Balogh Lászlót, Vári Gyulát, Szécsi Gábort.

Közös tűzgyújtással

A megye szinte valamennyi településén április 30-án és május elsején gazdag programokat szerveztek az önkormányzatok és civil szervezetek. A megyei önkormányzat meghívta valamennyi testvérkapcsolatban lévő külföldi partnerét ezekre a rendezvényekre. Hét testvérmegye delegációja számos kecskeméti és más városbéli eseményen vett részt. A csúcspont az a közös baráti találkozó volt, amelyet Solt-Kalimajorban szerveztek nekik és a megyei önkormányzat tagjai valamint a polgármesterek részére. Az ünnepi fogadást és műsort éjféli tűzgyújtás és a Szózat sorai zárták. Képünkön: Hargita megye delegációja, amelyet tanácselnökük, Zsombori Vilmos vezetett.

Brüsszelben - a csatlakozás napján

A Brüsszelben szokásosan megrendezett „Iris, fleur de l'Europe" elnevezésű május elsejei Európai Piac rendezvényt Mr. Daniel Ducarme - a brüsszeli régió elnöke - az Európai Unió bővítés témájának szentelte, különös tekintettel a növekedő Európa gasztronómiai és kulturális sokszínűségére. .

Magyarország - az AGRYA Országos Szövetség szervezésében - két standdal jelent meg több tízezer uniós polgár előtt. Az egyiken helyet kaptak az **Univer Product Rt.** (Erős Pista, Piros Arany, stb.), a **Kecskeméti Konzervgyár Rt.** (bébiételek, zöldségkonzervek, stb.) valamint a kunpusztai **Rendek Ökocentrum** (mangalicasertésből készített termékek) jellegzetesen magyar termékei is. A másik stand a prospektusokat kínálta. A szervezési feladatot a brüsszeli székhelyű integrációs szervezet, a Fiatal Farmerek Európai Tanácsa (CEJA) látta el. A bemutatkozási lehetőség jövőre is fennáll. Bővebb információ: www.ceja.be.

Az egészség és Európa

Az egészségügy és az Európai Unió címmel továbbképzés keretében szakmai konferenciát tartott az Országos Alapellátási Intézet április végén Kecskeméten. **Dr. Vokó Zoltán**, az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium főosztályvezetője az Egészség Évtizede Johan Béla Nemzeti Programjának ez évi, a csatlakozás tükrében különösen fontos célkitűzéseiről tartott előadást. Az önkormányzatok és az alapellátás kapcsolatát boncolgatta **dr. Kara Pál**, a Belügyminisztérium nyugalmazott helyettes államtitkára. **Dr. Balogh Sándor**, az Országos Alapellátási Intézet főigazgatója arról beszélt, miért tekintendő az egészség értéknek az alapellátásban. **Dr. Vértes András** a hipertónia kezeléséről, dr. Kalina Ákos a cardiovasculáris prevencióról tartott érdeklődéssel kísért szakelőadást.

A konferenciát szakmai konzultáció zárta.

Párbeszéd(klub) az Eu-ról

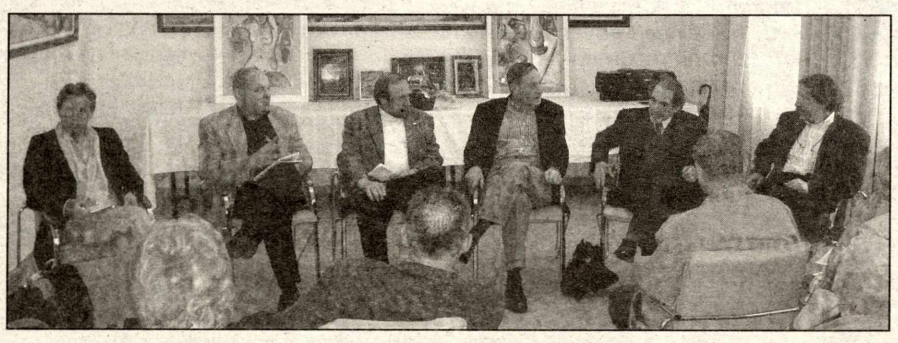

Az EU csatlakozás apropóján, amolyan összegző beszélgetésre hívta az elmúlt év vendégei közül a Párbeszéd Klub Angyal Ádámot, Földes György, Várkonyi Miklós (házigazdát), Bitó Lászlót, Bodor Pált és Szigethy Andrást, a rendezvényeknek korábban is helyet adó Ceremónia Bor- és Rendezvényházba.

Ahogy az ilyen kitűnő szellemekhez illő, egy idő után moderátor nélkül is élvezetesen adták-vették a szót és a gondolatfüzéreket egymásnak. Néhány tőmondatot idézve a közel két órás együttlétből, talán érzékeltetni tudjuk a hangulatát és gondolatiságát a vitának. A kultúra hanyatlásáról Földes György a szabadság egyfajta velejárójának tartja, hogy a silányság egyre nagyobb teret nyert nálunk is. Bodor Pál úgy látja, hogy pénzközpontú világban élünk, ahol az igényes kultúra fárasztó, csak a kereskedelmi televíziók nem. Angyal Ádám világ- és európai jelenségnek tartja, hogy a kultúra kettészakad, mi talán a művészetekben még jók vagyunk. Bitó László jobbnak látja a helyzetet, mint a második világháború előtt… Korábban az olvasás volt az egyedüli ablak a világra, és arra volt is idő. Szigethy András szerint ma az egyik fő jelszó: Mindent csinálhatsz, csak ne gondolkodj ! A nemzeti kultúra szerepéről Földes Györgynek az a véleménye, hogy ha igazi közösségben akarunk élni, akkor az EU-ba lépve különösen fontossá válik a nemzeti identitás kérdése. Szigethy András szintén arról beszélt, hogy egy-egy nemzet egyedül a kultúrájával fogalmazhatja meg magát az EU-ban. Bitó László szerint az a jó kultúra, amelyben benne van a másság. Bodor Pál felhívta a figyelmet arra, hogy a tájékozatlan és műveletlen emberek bolondíthatók és vezethetők meg leginkább a politika által. Az izgalmas vita mintegy ráadás témájaként többen szóltak a magyar sajtóból olyannyira hiányzó tényfeltáró és oknyomozó riport műfajának feltámasztásáról is. Földes György, aki egyben a Szabad Sajtó Alapítvány kuratóriumi elnöke, ígéretet tett arra, hogy a közeljövőben erre külön pályázatot írnak ki.

„fehérek közt egy európait"

Fejtő Ferenc hazajött Párizsból, hogy meggyőződjék annak igazáról, amit a hazai lapok sugallnak: két Magyarország létezik. Örömmel mondja: egy Magyarországot talált, ámbár ehhez a derűs véleményhez talán szükség van arra a politikai bölcsességére is, amit 95 életéve alatt szerzett. Egyébként arra is kíváncsi volt, hogy az Európai Unióba való belépésnek milyen konzekvenciái érezhetők. Azt tapasztalta, hogy az emberek nem tudják, mibe lépnek bele. Persze Szent István korában sem értették, hogy mit jelent a keresztény Európához tartozni, s csak 200 éves háborúskodás után lett úgy-ahogy rendbetéve az ország. Az viszont biztos, hogy a mostani csatlakozás nem kerül annyi szenvedésbe és vérbe…

Magyarország a demokrácia útján jár. Fejtő Ferenc csak azt sajnálja, hogy azok, akikkel erről együtt álmodott - József Attila, Illyés Gyula, Radnóti, a jóbarát, most nem ülhetnek itt mellette - itt, a Liberális Klub összejövetelén, s nem érezhetik az európai levegőt…

- Az emigránsélet nehéz küzdelem: főleg ha kevés a remény arra, hogy az elveink fognak győztesen kikerülni- összegzi a hazától távol töltött hatvanhat évét.

- Mégis megvalósult a Magyar Köztársaságban a parlamentáris demokrácia, annak intézményei kiépültek. Az emberek szabadon kifejthetik véleményüket, még azokat is, amiket talán nem is gondoltak végig.

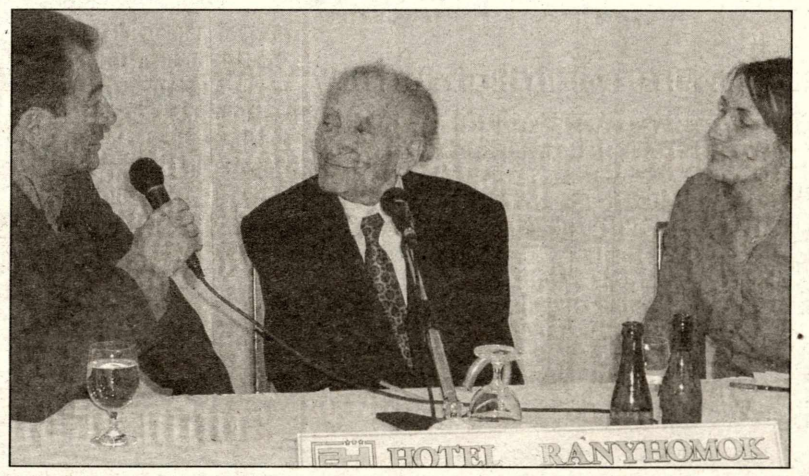

Fejtő Ferenc Franciaországban született fia és a Liberális Klub háziasszonya, Mózes Andrea társaságában

Azt azonban nehezményezi, hogy Kertész Imre Nobel díjának hazai visszhangja zavarodott volt. Érthetetlen számára, hogy megjelenhettek olyan vélemények, hogy mikor kap már magyar ember is Nobel-díjat?

- Franciaországban francia író az, aki franciául ír. Nem nézik, hogy milyen sejtjei vannak. Úgy látszik, hogy a „nyelvében él a nemzet" örök bölcsességét jónéhányan elfelejtették…

Kecskemétet rövid ismerkedés után európai városnak tartja, s mint az őt elkísérő fiának is mondta: tudna élni itt boldogan. Mégis jó volt elfogadni ezt a meghívást…

A Liberális Klub közönségének élménye szinte összecsengő Thomas Mann 1937-es budapesti fogadtatásának hangulatával. Méltóbb befejezést nem is lehetne adni e rendhagyó tudósításnak, csak József Attilát idézve:

„Foglalj helyet. Kezdd el a mesét szépen. / Mi hallgatunk és lesz, aki csak éppen / néz téged, mert örül, hogy lát ma itt / fehérek közt egy európait."

nagymari

NEM KELL AZ ÖNSAJNÁLAT!

Tizenöt év után: találkoztak a reformerek

Mérleg és jövőkép címmel rendeztek kétnapos tanácskozást az MSZP egykori és mai reformerei Kecskeméten és Budapesten. Április 16-án és 17-én a kecskeméti reformműhely tanácskozás, és a Reformkörök első országos gyűlésének tizenötödik évfordulójára emlékeztek. Ha már emlékeztek, mérleget is vontak, ami szerintük korántsem rózsaszín. A rendszerváltáskor felvetett alapvető célok ugyan teljesültek, de jónéhány területen változás szükséges. Leginkább a baloldal - nem létező? - társadalompolitikájában.

A kecskeméti vitaülés kezdete előtti percekben Géczi József, Nyers Rezső, Szili Katalin, Gazsó Ferenc, mögötte Tabajdi Csaba, Lengyel László, Baja Ferenc, Szekeres Imre, Brüszel László, Alföldi Albert és Szabó Zoltán *(állva)*

Az érdemi tanácskozás előtt felvezetésként az egykori összejövetel másfél órás videó összefoglalóját nézhették végig a gyülekezők, amely összeállításból talán **Pálfy G. István** egykori szavai érdemelnek említést: ***„mélyebbek az árkok a szellemi életben, mint valaha“***. Egy hölgy: ***„Ezt kellene mutogatni a fiataloknak, akik azt hiszik, hogy Orbán Viktor szülte ezt a világot!“*** - kijelentéssel nyugtázta, hogy tanulságos felvételeket láthattunk.

A szokásoknak megfelelően a legutolsó pillanatra érkeztek meg a meghívottak, így lehetett gyönyörködni **Bahget Iszkander** és **Walter Péter** fotókiállításában, valamint **Kerényi Mátyás** és **Németh Zsolt** gitárelőadásban. A **Szabó Sándor** vezette szaxofon kvartett azért kapott nagy tapsot, mert vezetőjük is egykori reformernek mondhatja magát.

„Őszre sok minden el fog dőlni“ - értékelt felvezetőjében **Kerényi György**, aki szerint a reformerek ma is képesek hallatni hangjukat, hiszen nem félnek kimondani egyet s mást.

A jelenlévők néma felállással emlékeztek a holocaust áldozataira, majd meghallgatták **Medgyessy Péter** üzenetét. **Bihari Mihály** és **Bokros Lajos** nem tudott eljönni Kecskemétre, előbbi időközben alkotmánybíró lett, utóbbi külföldön tartózkodott, viszont kedves üdvözletet küldtek.

Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke Szili Katalinként volt jelen, és ha már itt járt, oda is mondott egyet kettőt saját pártja jelenlegi vezetésének. Az európai szociáldemokrata pártok szerinte hamis ígéretekkel nyerik meg a választásokat (ha egyáltalán megnyerik), azután pedig ezeket nem teljesítik. ***„Nem a szavakkal kell bűvészkedni. Elsősorban a rendszerváltás veszteseinek a pártja vagyunk, azoké, akik naponta veszítenek méltóságukból. Merjünk baloldaliak lenni“*** - így Szili.

Az MSZP alapító elnöke, **Nyers Rezső** szerint a mérleg összességében mégiscsak pozitív képet mutat, az eredmények túlsúlyban vannak. A keleti piacok elvesztése, a szegénység kétszeressé duzzadása viszont alapvető problémává vált. Nyers piacgazdaságot szeretne, nem pedig piaci társadalmat, miközben úgy gondolja, a szociáldemokrácia nincsen válságban.

A szervezők és a meghívottak várták, hogy **Pozsgay Imre** tizenöt év után kimondja majd, miért is nem mondta ki annak idején azt, amit vártak tőle. Élőben semmiképpen sem sikerülhetett ez április 16-án, hiszen a felvidéken tartózkodott. Videóüzenetében figyelmeztette a hallgatóságot: ***nem kell az önsajnálat***.

Sokkal lendületesebbre sikeredett **Tabajdi Csaba** felszólalása, aki az első téma nyitányaként arról beszélt, hogy: „Pista bácsi helyett senki sem fogja kiganézni az ólat.“ Az ironikusan a vadkapitalizmust szándékozók élharcosaiként emlegetett hallgatóság jót szórakozott az expozén, fájó azonban, hogy Tabajdi nagy igazságokat mondott ki. A vidék és a falu a rendszerváltozás legnagyobb vesztesei, már csak azért is, mert kétezer milliárd forintot vontak ki erről a területről. Az EU Parlamentbe pályázó politikus a baloldal határon túli magyarsággal kapcsolatos deficitjére is utalt: ***„Üzenem a Fidesznek, hogy nem elég nemzetinek lenni, annak is kell látszani. Üzenem az MSZP-nek, hogy nem elég nemzetinek lenni, annak is kell látszani.“*** A nemzeti és a társadalmi integrációt össze kell kötni, miközben újjá kell alakítani a külpolitikát is, tette hozzá Tabajdi Csaba.

Böjte István az emberek politikával kapcsolatos bizalomvesztésére, a politikai és erkölcsi tisztátalanságokra, és a párbeszéd szükségességére világított rá, **Alföldi Albert** pedig kijelentette, május elsejével a nemzet lép be Európába.

Horváth István követte Tabajdit, és magvas, egyben fájó igazságokról beszélt: ***„Az elitnek nem érdeke a magas szintű oktatás, mert így konkurenciát képezne.“*** Szerinte a fiatalokból kibúvó természetes baloldaliságra kell építeni a jövőben.

Mindenki körömrágva várta **Lengyel László** értékelését a gazdaságról, ami meg is érkezett, kőkemény kritika formájában. ***„Lehet jobboldali gazdaságpolitikát csinálni, és lehet baloldali gazdaságpolitikát csinálni. Én annak örülnék, hogyha valaki gazdaságpolitikát csinálna, nem csak akkor, amikor már a szakadék szélén állunk“*** - mondta, meg is állt az ütő mindenkiben, miközben a fejek le-fel történő mozgását lehetett észlelni. Lengyel szerint valójában nem a szegények, hanem a városban kikupálódott, modernizációt pártoló emberek szavaznak a szocialista pártra, és ennek okát sem a szavazók, sem a párt nem tudja. A versenyképesek pártja lett az MSZP, de a vesztesek pártja akar lenni. A gazdaság Lengyel értelmezésében 1996 és 2000 között 5,5-6 %-kal emelkedett, onnantól kezdve viszont egyenletes csökkenés tapasztalható. A pénz elosztásának hatékonysága nulla. ***„Ismét helyreállítási időszakban van az ország, hála a két táncospárosnak, Orbán Viktornak, és Medgyessy Péternek!“*** - szólt a kritika. Lengyel szerint meg kellene értetni a közszolgálatban dolgozókkal, hogy nem lehet feladni a foglalkoztatást a bérkövetelések miatt, mert annak az lehet a vége, hogy x-nek, y-nak felemelik a fizetését, majd nem sokkal később kirúgják. ***„Tessék már végre dolgozni! Munka! Van ilyen! Nehezebb, mint a televíziós szereplés, ez igaz. Ez ugyanaz a magyar nép. Nem lett butább. Észreveszi, ha át akarják verni. Ezt mind nyugodtan elmondhatom, hiszen 88'-ban kirúgtatok“*** - így Lengyel.

Rubicsek Sándor is leszögezte, hogy majd' egymillió ember tovább már nem zsákmányolható ki, hiszen szinte semmije sincs, ráadásul, ha az emberek meghallják a „reform“ szót, egyből tudják, valami más lesz, de egy biztos: rosszabb.

Aladics Sándor a mai fiatalok egyetlen biztos, ám igen nehezen elérhető célját fogalmazta meg: állást találni!

Lippényi Tivadar valamelyest a munkacímet is szem előtt tartva kiegyenlítette a mérleget: ***„Legyetek jókedvűek, és nem kell kollektív öngyilkosságot elkövetni!“***

Gazsó Ferenc mégis elhűtötte a kedélyeket lehengerlő szónoklatával. Szerinte nincs integrált baloldali politika ma Magyarországon. A baloldalt nem a szegénypolitikával és nem is a gazdaságellenes jelzővel kell illetni. A feladat a társadalmi integráció kell, hogy legyen, ahol a baloldali politika a gazdaságból eredő haszon elosztásában jelenne meg. ***„A jóléti rendszerváltás az egyetlen dolog, ami biztosan nem valósulhat meg. Nem lehet legitimálni az egyenlőtlenségek egy-egy fajtáját, mert azok nem az emberek teljesítményétől függenek. Így csak azt lehet rájuk mondani, hogy igazságtalanok. Ha ma újdonságnak számít egy olyan politikai szlogen, hogy Merjünk baloldaliak lenni, akkor itt valami nagyon komoly szegénység uralkodik az országban. Hiányzik a szellemi baloldal kapacitása. A káderbaloldalnak semmilyen szüksége nincs a szellemi baloldalra, hiszen nem akar magának konkurenciát szerezni"*** - összegzett Gazsó.

Keserű Imre dinamikus hozzászólásában rögzítette: ***„Mi tudtuk, hogy ami lesz, az rossz lesz. Azt is tudtuk, hogy mit NEM akarunk. Viszont egy kicsit meg vagyok rémülve, hogy ti, akik jelenleg is politizáltok, nem tudjátok, hogy mit akartok“***- kesergett Keserű, az aktív reformerekre mutatva.

Balogh András már az Európai Unióról beszélt, és azt szociáldemokrata formációnak nevezte. Szerinte a szociáldemokráciának a legnagyobb feladata a leszakadt társadalmi csoportok felzárkóztatása. Ez állami feladat, hiszen senki más nem képes ezt megtenni.

Szekeres Imre a mozgósításról beszélt, utalva arra, hogy komoly munka után az MSZP akár 200-300 ezres taglétszámmal is büszkélkedhet. A reformerek még „csak“ azzal büszkélkedhetnek, hogy képesek újra és újra összehozni a társaságot, és nem félnek kimondani kellemetlen igazságokat sem. Az MSZP jelenlegi vezetésével szembeni kritika ismét előtérbe került.

A szervezők számára pedig mi sem lehet jólesőbb érzés, mint az egyöntetű vélemény: a kecskeméti találkozás eredményessége mellett talán hangulatosabb is volt, mint a másnapi, budapesti összejövetel.

Dobos Sándor

Budapesten, a Villányi úton Kiss István, Enyedi Nagy Mihály, Horn Miklós, Végvári Imre, Szabó Zoltán, Sóskúti Márta, Vajda János, Kiss Sándor, Baja Ferenc, Hiller István, Gyurcsány Ferenc és Lovászi József

Már az iskolában

A fiatalok biztonságáért címmel rendezett az önkormányzat a Biztonságos Magyarországért Közalapítvány támogatásával szakembereknek szóló fórumot áprilisban Kecskeméten. A tanácskozás központi témája volt a családon belüli erőszak és a fiatalok kábítószer-fogyasztása. A résztvevőknek bemutatták a Gaál Béla és Karáth Imre által készített, Válaszok a bűnre című filmet a kecskeméti büntetés-végrehajtási intézetről.

Mint Bakos Rita rendőr főhadnagy, a Bács-Kiskun megyei Rendőr-főkapitányság bűnmegelőzési osztályának ifjúságvédelmi előadója elmondta, több mint harminc féle bűncselekmény tartozik a családon belüli erőszak körébe. Legnagyobb számban a testi sértés, a tartás fizetésének elmulasztása valamint a kiskorú veszélyeztetése fordul elő Kecskeméten, ahol tavaly több mint ötven családon belüli erőszakos cselekményt követtek el. A legfontosabb feladatok e téren a megelőzés, illetve az azonnali intézkedés.

A Huszka Klára, Máté Györgyi és Mihályné Bornemissza Eleonóra által ez év elején, ezer kecskeméti középiskolás körében végzett felmérés szerint a fiatalok úgy gondolják, hogy a drogozás legfőbb oka az elhanyagoló családi nevelés. A baráti társaság hiánya és a befolyásolhatóság szerintük ugyancsak fontos szerepet játszik. A megkérdezett fiatalok rendezett, átlagos családi körülmények között élnek, de figyelemre méltó, hogy milyen magas arányban van jelen a családokban a dohányzás és a rendszeres alkoholfogyasztás.

Az ifjúsági minisztérium tavalyi gyorsjelentése szerint a kilencvenes évek végén 10-ről 19 százalékra emelkedett a szerhasználat a középiskolások körében. Legelterjedtebb drog a marihuána. Hasonló a helyzet Kecskeméten is. A felmérés azt mutatja, hogy a prevenciót már az általános iskola alsó tagozatában el kell kezdeni, ami ugyancsak megegyezik az országos tapasztalattal.

A megkérdezett diákok úgy vélték, hogy tíz társuk közül legalább nyolc dohányzik, öt iszik alkoholt, egy-kettő pedig fogyaszt valamilyen stresszoldót vagy drogot. A kábítószert kipróbálókat diszkóban, házibulin vagy az iskolában kínálták meg "anyaggal". Arra kérdésre, hogy ismernek-e olyan személyt, akin keresztül kábítószert vásárolhatnak, nagyon sokan feleltek igennel.

m.

Az adatvédelemről tanácskoztak

A Megyei Adatvédelmi Kollégium ülését május 7-én tartották, amelyen az adatvédelmi törvény új, illetve módosult rendelkezéseivel kapcsolatos kérdésekről dr. Péterfalvi Attila, az Országgyűlés adatvédelmi biztosa és hivatalának munkatársai adtak tájékoztatót. Nagy János, Bácsalmás aljegyzője és Hajzer László, a megyei katasztrófavédelmi igazgatóság adatvédelmi megbízottja tapasztalatairól beszélt. A kollégium működését „feltérképező“ adatlapok eredményeiről dr. Metzinger Éva hivatalvezető tájékoztatta a meghívottakat.

Regionális közéleti lap
Köztér

A BABA-MAMA SZOBÁRÓL

„Számomra óriási boldogság, nagyon felemelő érzés mindaz, ami történt: a születés maga a csoda!“ - fogad mosolyogva a baba-mama szobában egy három nappal ezelőtt szült kismama, Csupák Adrien. Mint megtudtam, a Bolyai gimnázium fiatal tanárnője -, egy helyes kisfiú, Hőgye Attila édesanyja.

- Hogyan kerültek ide? - kérdezem tőle.

A közhiedelemmel ellentétben semmiféle várakozó lista nincs, nem is lehet a rooming-in elhelyezésre. Annál is inkább, mert csak azok az anyukák kerülhetnek ide, akik hüvelyi úton szülnek, s velük és a kisbabájukkal is minden rendben van. Mivel ez a szülés folyamán, illetve csak azt követően derül ki, a baba-mama szobában való elhelyezés a szülészorvos, és a gyermekorvos véleményezésének a függvénye. Ugyanakkor a kórház rugalmasságát dicséri, hogy lehetőség van a vákuum segítségével, illetve császármetszéssel világrajött babák és édesanyjuk későbbi baba-mama szobában történő elhelyezésére is - természetesen az ilyenkor szükséges egy-két napi megfigyelés után. Bár én ezt nem vettem igénybe, lehetőség van arra is, hogy ha a kismama fáradt, rosszul érzi magát, vagy épp csak gyenge, kimerült, pár órára vagy akár egy teljes napra is elvitesse maga mellől a babát. A teljes higiéniai fegyelem betartása miatt az ő babáját ekkor is a többitől elkülönítve helzeyik el a központi osztályon. Attila normál módon, 3.40 kg-mal és 51 cm-rel született. Ő az első gyermekünk, s már szülés előtt eldöntöttük, hogy ha ezt a körülmények lehetővé teszik, baba-mama szobába szeretnék kerülni vele.

Mi volt a fő szempont, ami miatt ezt választotta?

Először szülő anyukaként szerettem volna minél előbb megtanulni a legfőbb gondozási feladatokat, s ehhez itt óriási segítséget, megkülönböztetett figyelmet kapunk a kórházi személyzettől. Természetesen az is fontos szerepet játszott a döntésben, hogy ily módon olyan erős kötődés, kapcsolat, összhang alakulhat ki az újszülött és az édesanyja között, ami végtelenül sokat segít majd az otthoni ellátásban. Gyakorlatilag mire innen hazakerülünk, már megismerjük egymás ritmusát, jelzéseit. Ennek megfelelően lehet tervezni, alakítani az otthoni napirendet.

Honnan hallott erről a lehetőségről, miért volt látatlanban ilyen vonzó ez az elhelyezési forma?

Az igazság az, hogy az apás szülésre felkészítő tanfolyamon, amelyre jártunk a férjemmel, részletes felvilágosítást kaptunk erről is, sőt pár percre be is kukkanthattunk ide. A baráti társaságunkban is már több kismama szült Budapesten hasonló módon, a baba-mama szoba lehetőségét is igénybe véve, s nagyon pozitív tapasztalataik voltak erről. Úgy gondoltuk, hogy ez Kecskeméten sem lehet másképp, s most már biztosan mondhatom, hogy nem kellett csalódnunk. Az első perctől kezdve magam mellett érezhettem azt a segítő támogatást, ami nélkül minden sokkal nehezebb lett volna. Bevallom - talán az első nap fáradtsága is okozhatta - eleinte gyakran volt olyan sírás-érzésem, hogy „jaj, meg tudom-e csinálni, ami vár rám“. Minden alapos elméleti felkészülés ellenére óriási bizonytalanság volt bennem amiatt, hogy esetleg mégsem leszek képes megfelelni a feladatnak: hogy nem fogom tudni, mikor mit jelez a baba, mikor éhes, mikor kell keresni valami más okát a sírásának. Nagyon féltem, hogy valamit elrontok, nem úgy csinálom, ahogyan kell, s emiatt a baba fog szenvedni. Szóval ezer aggodalom gyötört. Nagy köszönettel tartozom az újszülött-ápolóknak, nővéreknek, gyermekgondozóknak, a védőnőnek, mert szinte egymást váltva folyamatosan jöttek hozzám az első napokban. Ha kellett, többször is mindent türelmesen elmagyaráztak, s bármikor szólhattam, ha valami mindennek ellenére mégis problémát okozott. A másik ok, ami már előre is nyugalommal tölti el az embert: ha szerencséje van, több kismama van egy kórteremben, köztük esetleg olyan is, akinek ez már nem az első babája, s kölcsönösen át tudják adni a tapasztalataikat egymásnak.

Nem sírják fel egymást a babák?

Már korábban is hallottam, hogy a baba-mama szobán levő babák nyugodtabbak, kevésbé sírósak már csak amiatt is, mert szinte azonnal kielégíthetőek az igényeik. Az biztos, hogy az első napot ők is szinte teljesen végigalusszák, hiszen épp úgy ki kell heverniük a születés fáradalmait. A második napon már lehet érezni, hogy milyen ritmusú lesz a baba. Attila például inkább délután és este aktív: többet van ébren, jobban figyel a hangokra, rengeteget tudunk „beszélgetni“ egymással, s ez kimondhatatlanul jó, megnyugtató, boldogító érzés. A csecsemő ritmusához való alkalmazkodás egyébként közvetett módon az anya mielőbbi magára találását, felépülését is elősegíti. Rákényszerít arra, hogy megtanuljunk minél előbb segítség nélkül járni, önállóan tisztálkodni, időben elkészülni a magunk ellátásával, hiszen mire eljön a pelenkázás, szoptatás ideje, teljes egészében a baba rendelkezésére kell állnunk.

Kétségtelen, hogy a baba-mama szobában lévő édesanyák nagyobb szabadságot élveznek a babák gondozása terén, ezzel együtt nagyobb a felelősségük is. Mi az, ami a legtöbb odafigyelést igényli?

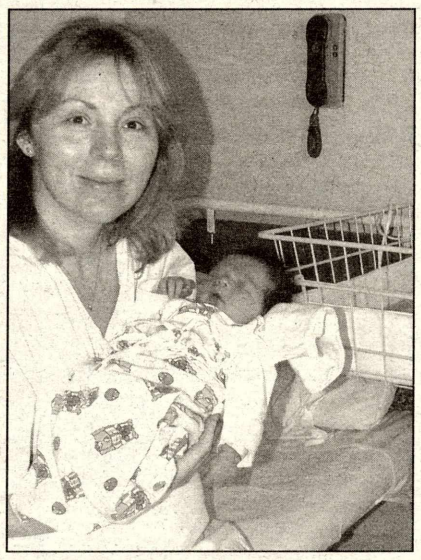

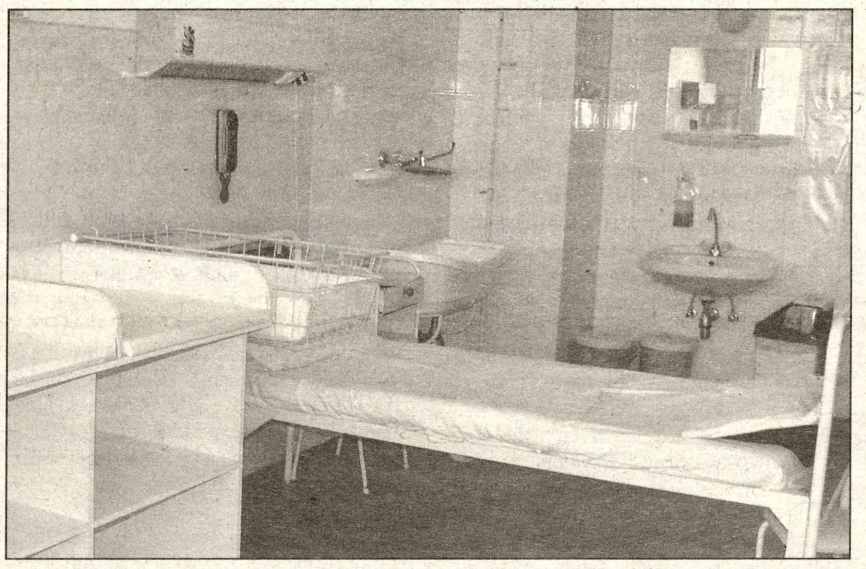

Én leginkább amiatt aggódok, hogy megfelelő mennyiséget egyen a kisbabám. Hallottam, hogy a baba-mama szobába kerülő babák súlyvesztesége általában kicsit nagyobb és a sárgaságuk is nagyobb mértékű amiatt, hogy az eleinte még gyakorlatlan anyukák nem jól mérik fel a baba táplálékszükségletét. Mivel az előtej ilyenkor még nagyon kevés, a védőnő útmutatása alapján az első naptól kezdve gondoskodni kell a kisbaba folyadékpótlásáról, táplálék-kiegészítéséről. Ezt nem nehéz megtanulni, mert a feltétlenül szükséges anyatejmennyiség meghatározott mutató szerint, eleinte pl. napi húsz grammal nő. Ez viszont csakis kispohárral adható oda számára, hiszen a cumisüvegből való táplálás a szopásra való rászokást veszélyeztetné. Kezdettől fogva mellre kell tenni a babát. Hormonálisan ez is sokat segít az előtej, illetve - kb. a harmadik nap körül - az igazi anyatej megindulásában. Az előtejben nagyon sok vitamin és immunanyag van. Nagy szüksége van rá a babának. A szoptatás és a pótlás odaadásának megtanulása nem könnyű, de nagyon fontos feladat. - Én úgy vettem észre, hogy Attila tartja a súlyát. Van itt a szobában egy csecsemőmérleg. Minden egyes szopás után megmérhetjük a szopott anyatej mennyiségét, s ennek függvényében egészítjük ki. Amikor a szopott anyatej és az elfogyasztott kiegészítés értéke együttesen eléri az egyes szoptatások alkalmával a 80 grammot, akkor mehetünk haza. Ez az esetek zömében akadálytalanul elérhető az ötödik napra. Ami a besárgulás miatti aggodalmat illeti, azt az újszülött osztályon minden nap ellenőrzik, s ennek megfelelően meg is kapja a baba a szükséges kezelést. A mi aluszékonyságra, szopástevékenységére vonatkozó megfigyeléseink csupán kiegészítő információk az orvos számára.

ennyire tudja tartani itt az egyébként szokásos háromóránkénti szoptatási időt? Sokan tartanak attól, hogy a szoptatás időpontjának szabadsága főleg kezdő anyukák esetében szabadosságba megy át. Ez a fajta rendszertelenség viszont már a babának sem jó...

Az idekerülő anyák ezt pontosan tudják. Fokról, fokra megtanuljuk, kitapasztaljuk, mennyi az az idő, amíg még nyugodtan hagyhatjuk a babát három órán túl is aludni, vagy pedig - bármily békésen is alszik - fel kell ébreszteni. Főleg az első napokban a baba még nem kifejezetten érzi, jelzi az éhséget. Az étkezések időpontjának beszabályozása tehát elsősorban az anya feladata: a jövőbeni ritmus, rendszerszerűség, a babának oly fontos harmónia megteremtése ezeken a napokon alapozódik. A szokásos három órákhoz képest én tegnap egy órát csúsztam, de ebből semmi baj nincs. Ha hasonló okok miatt például lemaradok az utolsó szoptatásról, kérésemre az éjszakára felvitt babát elalvás előtt még megetetik a nővérek.

A korszerű, klímaberendezéssel, hő- és páratartalom-mérővel, pelenkázó asztalokkal, fürdetőkáddal, hidegmeleg hőfokszabályzós mosdóval, csecsemőmérleggel, faliórával ellátott kórteremben milyen tárgyi segítséget kapnak még a kismamák a gondozási feladatok ellátásához?

Mindent megkapunk, amire szükségünk lehet: kisruhát, kisinget, angolpólyát, kis takarót, textilpelenkát, liberót, popsikrémet, egyéb ápolószereket, köldökvédőt - az anyatej, illetve tápszer mellett pedig teát. Ami a kiegészítést illeti, az anyuka a saját lefejt anyatejét kapja meg pótlásra, ha ez még nincs, akkor más anyák lefejt anyatejét, s csak ennek hiányában, utolsó lehetőségként jöhet szóba a tápszer. Egyébként itt mindent nagyon egyszerűen, természetesen oldottak meg. Az etetőpohár például egy bárki által könnyen beszerezhető közönséges kicsi kávéspohár. Törekednek arra, hogy az ember mindenben otthon érezze magát, ne legyen nagy különbség az otthoni és kórházi körülmények között.

A család számára is számos előnnyel bír ez az elhelyezés. Melyek ezek?

Nincs kötött látogatási idő. Igaz, hogy a hozzátartozók itt sem jöhetnek be a kórterembe, de az ajtó - egyébként elfüggönyözött - nagy ablakán keresztül a nap bármely szakában megmutathatjuk a babát a folyosón álló érdeklődőknek. A válaszfüggönnyel ellátott külön folyosórészen elhelyezett telefonon közvetlenül bennünket hívhatnak a családtagok, ismerősök. Ugyanitt asztalok, székek is vannak: jóval kulturáltabb körülmények között lehet a hozzátartozókkal társalogni, mint ahogy erre a más kórtermekbe elhelyezett kismamáknak lehetőségük van.

Mennyire érzi három nap után „gyakorlott anyának“ magát?

Egy kicsit még mindig gondot okoz, hogy hogyan fogjam meg a babát, hogy az a legbiztonságosabb legyen. Egyelőre csak két kézzel merem tartani, bár lassan törekednem kell arra, hogy a másik kezem felszabaduljon. A többi tevékenységben egyre több a sikerélményem. Itt valóban meg lehet és meg is kell tanulni bánni a babával. Mivel az osztályon kora reggel, az első szoptatás előtt megfürösztik a kisbabákat, egyedül a fürdetés műveletét nem gyakoroljuk, de ezt is részletesen elmagyarázzák, s igény szerint ennek a lehetősége is adott a kórteremben.

Mi az, amit esetleg hiányosságként élt meg?

Ha mind e mellett a sok jó mellett valami kérhető még, az egyedül az lenne, hogy közvetlenül a szülés után a gyermekorvos is jöjjön le a kismamához. Mondja el, milyen a baba egészségi állapota, mit tapasztalt, milyen értékeket mért, mi az, amire bizonyos szempontból esetleg jobban oda kell majd figyelni. A nővérek ugyan tájékoztatnak erről nagyvonalakban, jelzik, mikor, milyen vizsgálat történt a babánál, mi volt ennek az eredménye, de mégiscsak más egy személyes kontaktus magával a gyermekorvossal is, hisz lehet, épp ő mondaná ki azt a megnyugtató vagy biztató szót, ami ilyenkor olyan jól esne a kismamának. Ugyanakkor tudom, hogy mint manapság sok más helyen, ezen az osztályon is orvoshiánnyal küzdenek, s ha közvetlenül szülés után nem is, de a következő napok folyamán van lehetőség személyes beszélgetésre a gyermekorvossal is. Ennek időpontjától függetlenül a babák mindennapos, gondos egészségügyi megfigyelés alatt állnak, s szakszerű orvosi ellátásban részesülnek.

Kada Erika

Varjú Mária - a megyei kórház szülészetén az újszülött részleg vezető ápolója - kérésünkre elmondta, hogy 1996 júniusa óta működik a gyermekágyas részlegen két, összesen hat ágyas „rooming-in“ kórterem azok számára, akik orvos-szakmai szempontból igénybe vehetik a baba-mama szobás elhelyezést. Célja az anya és újszülöttje közötti érzelmi kapcsolat kialakításának elősegítése, az anyatejes táplálás fontosságának tudatosítása. Igyekeznek megtanítani az anyákkal az újszülött helyes ápolását, a szoptatás technikáját, a köldökápolás módját, s mindazokat a gyakorlati ismereteket, melyekre a gondozás során szükségük lehet. A rooming-in rendszerbe való bekerülés feltétele a baba és a mama jó egészségi állapota. Ez azt is jelenti, hogy ha az anya belázasodik, vagy a szülést követően bármilyen szövődmény lép fel, a rooming-in kórtermet el kell hagynia, s oda kórházi tartózkodási ideje alatt többször már nem kerülhet vissza. Ez abban az esetben is így van, ha az újszülöttnek van olyan alkalmazkodási eltérése, ami a központi osztályon való megfigyelést vagy kezelést igényel.

A baba-mama szobás elhelyezés egyre népszerűbb a kismamák körében. Tavaly 1847 újszülöttből 311 került rooming-in szobába, de ennél jóval nagyobb lenne az igény. Ezért tervezik, hogy a jövőben még két kórtermet alakítanak át erre a célra.

Három út

Juszti nénit évtizedek óta őszintén csodálom. Elképesztő munkabírását, családszeretetét, azt a képességét, hogy a bonyolult dolgokat a legegyszerűbben oldja meg.

- Ahogyan az én paraszt-agyam diktálja nekem, - felelte, amikor tiszteletemnek hangot adtam.

Meglehet, ezeket a sorokat olvasva azt hihetné bárki, hogy Jusztika kedvességtől, csöpögő tanyasi fehérnép, - ám erről szó sincs.

Élete folyamán mindig pontos helyfelméréssre szorítkozott, sokszor kimondta: számára legfontosabb a család. A négy egészséges, szorgalmassá és munkaszeretővé nevelt két fia és két lánya, szelídszavú férje, meg a szülők, akiket életük vége felé magukhoz költöztetett. A tanyai élet megadta nekik, hogy éhezniük soha nem kellett, igaz, nem is dúskáltak semmiben.

„Tudd meg, -- mondta, - már két asszonylányom volt, amikor először láttam, hogy kenyér volt egy kukában, odabenn, a városban..!“

Mert már kenyeret nem sütöttek náluk sem, de a boltban vett vekni talpára Jusztika most is keresztet karcol, amikor megszegi, ... Isten segítsen, hogy egészségben fogyasszuk el, - mondja ilyenkor.

Az évek, persze, Jusztinánkon is nyomot hagytak. A gyerekek már csak családi ünnepekkor érkeznek, s idézik fel az otthon töltött éveket.

Hanem János, Jusztina embere vérnyomása és szíve néhány esztendeje rendetlenkedni kezdett. Amikor orvosuk kórházba utalta, az asszony megértette, hogy ettől kezdve készenlétben kell állnia, ha férje bajba kerül.

Hajnalra megfogalmazta döntését: megtanul autót vezetni és vesz egy Trabantot. Másnap felkereste a szórólapon hirdető autós-iskolát, megtudakolta, mibe kerül az oktatás. Bizony, sokallta a kimondott összeget, mégsem adta fel tervét. Az oktatók később elmondták neki, hogy volt már sok kamasz-tanítványuk, ám hatvankét évével ő volt a legidősebb. A tanulás könnyen ment, - a gyakorlati okulás annál nehezebben. Pedig igyekezetben nem volt hiány, és időközben beavatta az akcióba idősebb fiát, akinek autószerető szakmája van. Másnak nem is szólt semmit. A szomszédok meg csak hümmögtek, hogy mennyit futkos a Juszti a városba...

Amikor egy kicsit már „érezte“ az autót, Jani fiával távoli dűlő-utakra indult, ahol hangosan mondta magának az oktatótól hallott mondatokat - stoptábla, állj, kuplung, gáz, sebességváltás, hangot figyelni... - és a mellett ülő férfi észrevette, hogy egyre simábban kanyarodik, int a képzeletbeli szembejövőnek, ad elsőbbséget a gyalogosnak.

Jusztinának kitűzött vizsgaidőpontja volt, meg pénze egy fél Trabant-ra, amikor Jánost elbocsátották a kórházból. A gyakorlati vizsgán pirosra gyúlt arccal teljesítette amit kértek tőle, és - átment! Csaknem elsírta magát mikor meghallotta. Illendően megköszönte oktatójának a vele való foglalkozást, és megkérte, hogy foglalkozzon vele még hat órán, „maszekba“.

- És miért pont hat órát? - faggattam.

- Mert három utat akarok pontosan ismerni. Minden táblájával, kátyújával, kereszteződésével. Erre a három útra kellett nekem a kocsi meg a jogosítvány... A legfontosabb a kórházhoz tartó, azután a piac meg a Czollner téri templom. Másfelé nem megyek, de ezt a három utat nagyon megtanulom.

- És megvan a kocsi!?

- Bizony! Az én drága gyerekeim kipótolták a pénzemet. Janikám meg is vette, szép kék színű. Tudok tankolni is, a piacról jövet szoktam.

A három jót betanult útból kettőt használok, a harmadikra még nem volt szükség, hál' Istennek! De itt a kocsink, ha kell, megyünk. Tudom az utat, álmomban is...

sel-

Gordonkaverseny percről-percre

Fiatal csellisták, tanáraik és zongorakísérőik adtak egymásnak randevút április 2-3-4-én, Kecskeméten a Zeneművészeti Szakközépiskolák Starker Jánosról elnevezett, VIII. Országos Gordonkaversenyén. A legtöbben Budapestről érkeztek, de képviseltette magát Debrecen, Miskolc, Székesfehérvár, Szombathely és természetesen a vendéglátó hírös város is.

A találkozót nemzetközi szinten is sikeres fiatal csellisták koncertje nyitotta: a 2003-as várpalotai Popper Dávid Nemzetközi Gordonkaverseny magyar díjazottjai „hangolták föl" szép sikerrel a közönséget. Az ezt követő elődöntőkben három korcsoport szerint (1-2., 3. és 4-5. évfolyam) mérték össze tudásukat a szakközépiskolások. A zsűri döntése eredményeképp a 34 induló közül 19 jutott tovább a második, döntő fordulóba. Köztük rendkívüli sikerként az öt kecskeméti induló mindegyike.

A mezőny legfiatalabbja, **Umenhoffer Erik**, aki - lévén még nyolcadikos - előkészítő tagozatos szakközépiskolai növendék. Másodikos kora óta tanul csellózni. Baján kezdte, a Liszt Ferenc Zeneiskolában **Bellyeiné Horváth Györgyi** tanárnőnél, tavaly ősztől pedig Kecskeméten, **Agócs Márta** tanárnőnél folytatta. Többször szerepelt már sikerrel - első illetve második helyezettként - országos és nemzetközi versenyeken.

A két iskola, a tanárnők jó kapcsolata nem új keletű, **Tetézi Boróka** is Bajáról került Kecskemétre. Szép sikerekkel dicsekedhet ő is; két éve az első korcsoport győzteseként hagyhatta el ugyanezt a pódiumot. Vacsora közben fogadja érdeklődésünket:

- Elődöntőbeli szereplése délelőtt lehetett volna jobb is - mondja. - Elfáradt (nem látszik rajta), de holnap játszik a döntőben, s addig még gyakorolnia kell, kicsit Márta nénivel is dolgozni. A verseny után sem lesz pihenés: 19-én már Baján szerepel régi zeneiskolája 75. éves születésnapi rendezvénysorozatának nyitókoncertjén. Örül, hogy az összes kecskeméti továbbjutott, számított rá.

Erik és Boró szülei, volt tanárnőjük is itt van, együtt kísérik figyelemmel a versenyt. Boróka édesapja tanult zenét - tíz évig zongorázott -, Erikéknél amatőr zenélés nyomaira bukkanunk. Kérdésünkre - hogyan bírják gyerekeik a hangszertanulással, versenyekkel járó terhelést - egybehangzó a válasz: szeretik, élvezik a játékot. Bár Boróka fájó szívvel mond le egy-egy korizásról, osztálykirándulásról a versenyre készülés idején. Jól érzik magukat a szakközépiskolában, végre hasonszőrű, hasonló érdeklődésű társak között. A rengeteg szereplésre tudatosan nevelték őket, előadói készségeiket folyamatosan fejlesztették. Hullámvölgy bárkinél előfordulhat, s bár leküzdése komoly feladat, nem lehetetlen. Távolabbi tervekről nem tudnak nyilatkozni; az érettségi, a továbbtanulás fontos egyelőre. Ám meglehet, külföldön tudják csak tudásukat hasznosítani.

Este hat órakor - nyolc versenyző részvételével - kezdetét veszi az első korcsoportos döntő. A választható kötelező számok közül Csajkovszkij Nocturne-je a sláger; Kjui Cantabile-ját egyedül Umenhoffer Erik játssza. Kiemelkedően szép hangot és játékot **Falvay Edit**, a budapesti Bartók tanárának két növendékétől - **Nagy Domonkostól** és **Balázs Istvántól** - hallunk; de Erik sem marad el mögöttük, s a Szombathelyen, **Pálkövi Antalnál** tanuló **Stankowsky Endre** is felhívja magára a figyelmet.

A döntő utáni szakmai beszélgetésen, az iskola étermében Falvay Edit és tanítványai körül sertepertélünk.

A tanárnő elégedett első korcsoportos tanítványai továbbjutásával, döntőbeli szép szereplésével. (Domonkos hangszerének előadás közbeni megcsúszásait azért sajnálja.) Szomorú viszont azért, hogy egyetlen budapesti versenyző sem került a döntőbe a második korcsoportban.

Kérdésünkre, miszerint van-e a Kecskemét-bajaihoz - de idekívánkozik Kaposvár, Szeged, Törökszentmiklós és a kecskeméti „Kodály" zeneiskolája is - hasonló kapcsolata alsó fokon tanítókkal, elmondja: szaktanácsadóként évek óta jó kapcsolatokat ápol a budapesti csellótanárokkal.

A pályát választó tehetséges fiatalok itthoni elhelyezkedési lehetőségeiről ő is rossz hírekkel szolgál; fél-állást találni is reménytelen idehaza manapság. Más választásuk nem lévén, így a végzett zeneakadémisták, főiskolások rendre külföldön próbálnak szerencsét.

Hogy megéri-e mégis e pályát választani, a tehetség kibontakoztatásába a rengeteg időt és energiát belefektetni? Tanítványai előtt nem titok az elhelyezkedés összes nehézsége. Mindezek tudatában, önállóan döntenek, folytatják-e a zenélést. Felhívja még a figyelmet a szülők anyagi áldozatára is - hangszer, kurzusok, versenyek -; ami bizony milliós nagyságrendű.

Nagy Domonkost és édesanyját az aulában érjük utol.

Domonkos magára haragszik a csellócsúszások miatt. Édesanyja külön bekarikázta a kipróbált helyet, és mégis… Szülei egyébként gyógyszerészek, nem tanultak zenét, bátyja azonban hatodikos kora óta zongorázik.

A budapesti Nádasdy Kálmán Zeneiskolában kezdett csellózni, ahol **Belej Ferenc** tanár úr figyelt fel tehetségére. Két budapesti szintű győzelem után most indult először országos versenyen.

A „konzi" után a Zeneakadémiára szeretne bejutni **Perényi Miklós** tanár úrhoz. Egy bécsi kurzusán már foglalkozott Domonkossal, s akkor felajánlotta, itthon is meghallgatja néha. Domonkos azonban megelégszik egyelőre a zeneakadémisták óráinak látogatásával.

Vasárnap reggel a második korcsoport döntőjében két-két debreceni illetve kecskeméti versenyző műsorát hallgathatjuk. Szabadon választható darabként ketten is - **Kádár Orsolya** Debrecenből és **Nagy Anna Ágnes** Kecskemétről - Saint-Saëns a-moll koncertjének harmadik tételét választják. Az ugyancsak debreceni **Toró Szabolcs** Popper d-moll Polonaise-ét, Tetézi Boróka Hacsaturján Koncertjének harmadik tételét játssza. A kötelező mű Goens Scherzoja.

A kisebb versenyzői létszám és az azonos műválasztás révén több alkalmunk lehet felfigyelni egyéni különbségekre. A finoman avagy erőteljesen „megfogott" dallamívekre, a zengő avagy karcos hangra, a kiegyensúlyozottan koncentrált avagy a néhány (a verseny izgalmában nem csodálkoznivaló) indiszponált pillanatot áthidaló játékra.

Záborszky Kálmánnal, a Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola igazgatójával a két döntő között beszélgetünk. A hangszerekről kérdezzük, arról, hogy minőségük mennyire befolyásolja a versenyzői produkciót.

Természetesen a jó hangszer meghatározó: könnyebb rajta az elképzelést megvalósítani - mondja -; de a tapasztalt tanár, a zsűritag hallja, érzi, hogy az előadásból mi a hangszer szabta adottság, s mi az előadó tudása.

Jól megfigyelhetők egyébként a hangszerkészítő iskolák különbségei országonként - állítja -, idehaza például az olasz, német és magyar hangszereket részesítik előnyben - bár Erdélyből is sokan vásárolnak, ám ez utóbbiak hosszú távon még nem bizonyították.

Legalább annyira meghatározó ugyanakkor a vonó, a húrok minősége. A jövőben a bélhúr reneszánszát jósolja - már Pablo Casals is, két hangszerén is bélhúrokat használt - tudhatjuk meg nem kis csodálkozásunkra.

A hazai iskolák között nem érez különbséget, országosan erős és kiegyenlített a színvonal.

Közben elérkezik a harmadik korcsoport döntőjének ideje. Heten maradtak versenyben: egy-egy miskolci és kecskeméti és öt budapesti csellista; utóbbiak közül hárman a „Bartók"-ból, ketten a „Szent István"-ból.

J. S. Bach d-moll szólószvitjének Allemande és Courante tétele a kötelező anyag. Többen választják emellé Elgar Koncertjének egy-egy tételét; itt is elhangzik Saint-Saëns a-moll gordonkaversenyének harmadik tétele, de megismerhetjük ritkábban hallható koncertek: Dohnányi illetve Barber Gordonkaversenyének első tételét. Csajkovszkij Rokokó variációk c. darabjára leszünk még figyelmesek; úgy tudtuk, ez inkább diplomakoncerteken megszokott választás…

A kecskemétiek - Gerhát László (zongora), Umenhoffer Erik, Villányi Péter, Pesti Ágota, Agócs Márta tanárnő, Tetézi Boróka és Nagy Anna Ágnes

Itt, a legidősebbek döntőjében mutatkoznak aztán a legnagyobb karakterbéli különbségek. Hallhatunk nagyon szép („a nagykönyvben is ez van írva") csellózást (igaz, lámpaláz okozta apró billenéssel); viharos, kócos tehetséget, ugyanolyan határozottsággal (ugyancsak apró torpanással), de sistergően avagy elmélyülten koncentrált játékot (mindenféle torpanás nélkül) és mindezekért cserébe persze vastapsot is a közönségtől.

A két utolsóként versenyző játékát már csak az aulában elhelyezett monitor segítségével követjük - megállapítva újfent, hogy mennyivel igazabb a teremben az élő hangzás, s hogy milyen nehéz dolga lehet a zsűritagoknak másfél napos munkájukkal.

A díjkiosztás és gálaműsor előtt **Balázs Istvánnal**, az első korcsoport „Bartók"-os versenyzőjével tudunk szót váltani. Salgótarjáni roma zenészcsalád sarja, bátyja is a „Bartók"-ban hegedül. Mindenki zenél a családban - hegedűsök, cimbalmosok - egyedül öccse nem hajlandó hangszert a kezébe venni. (Fenn is akadunk rajta, de nincs magyarázat…) Istvánt **Ádám Károly** tanár úr hallgatta meg fiatalabb korában, az ő biztatására döntött a zenei pálya mellett. Jól tette.

Gyors döntés, ám annál hosszasabb adminisztráció után - hiába, sok a díj, de ez legyen máskor is a legnagyobb gondunk - végre kezdetét veszi a díjkiosztó ünnepség.

Csurgay István, a zsűri elnöke pillanatnyi fényképfelvételként javasolja elfogadni döntésüket; ahol a kép előnyös vagy kevésbé előnyös volta az elkapott pillanattól is függ. Óva int a messzemenő következtetések levonásától, más versenyen könnyen fordulhat a kocka: ahogy a most hátrébb szorultak előnyösebb oldalukat mutathatják legközelebb, úgy az itt kiemeltek sem lehetnek biztosak a hasonló sikerben. Egy biztos: a gyakorlást, a munkát abbahagyni nem szabad, ha ezen a pályán terveznek.

Gratulál a felkészítő tanároknak, és a legnagyobb köszönettel illeti a zongorakísérőket.

Későbbi, telefonos beszélgetésünk alkalmával a következő tájékoztatást kaptuk még az elnök úrtól.

- A zsűritagok az általános nemzetközi gyakorlat szerint külön-külön pontozták az egyes produkciókat. Az elődöntők és a döntők végén aztán - anélkül, hogy bármilyen módon befolyásolták volna egymás ítéletét - egyszerűen összesítették a pontszámokat. Az összesített eredmény természetesen egyikük véleményével sem volt azonos, mégis, az utólagos megbeszélésen kiderült: nagyjából mindenki egyetértésével találkozik; csak részletkérdések megítélésében akadtak apró eltérések.

A különböző díjak odaítélése pedig ezek után, megbeszélés és egyeztetés alapján történt.

Térjünk azonban vissza a gálaműsorhoz.

Nincs módunk részletesen írni az összes díjról és helyezésről. Elégedjünk meg annyival, hogy a záróhangversenyen az egyes korcsoportok győzteseit hallhattuk:

Umenhoffer Erik Kjui Cantabile-ját

Tetézi Boróka Geminiani C-dúr szonátájának első és második tételé - felkészítő tanár Agócs Márta, zongorán kísért Gerhát László (Kodály Iskola, Kecskemét) -,

Zétényi Tamás pedig Haydn C-dúr szonátája Menüett tételét játszotta- felkészítő tanár Baráti Eszter, zongorán kísért Rubin Márta (Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola, Budapest).

Köszönjük a két szép napot, két év múlva ugyanitt!

Pajor Éva

PÁLYAVÁLASZTÁS ÉS PÁLYAKORREKCIÓ

a munkaügyi kirendeltségeken

Milyen szakmát válasszak? Hol tanuljak tovább, és vajon az a szaktudás, amit megszerzek, eladható-e a munkaerőpiacon? Kitől kaphatok információt, és ki segíthet eldönteni, egyáltalán milyen pálya felelne meg nekem?

Sok ezer diák szembesül ezekkel a kérdésekkel minden évben az általános és középiskolákban. Sőt, egyre gyakrabban a fiatal vagy már idősebb felnőttek is kénytelenek módosítani pályájukat: mert megszűnt a munkahelyük, mert megszerzett szakmájukban lakóhelyükön nagyobb a kínálat, mint a kereslet, esetleg utóbbi nincs is, vagy, mert úgy érzik, szívesebben foglalkoznának mással, mint eddig. Nem könnyű úgy dönteni, hogy az megfeleljen egyéni elképzeléseinknek és a munkaerőpiaci elvárásoknak is. Azaz szeressük is a munkánkat és meg is éljünk belőle.

A munkaügyi központok eddig is sok segítséget tudtak nyújtani a pályaválasztás előtt álló gyerekeknek és szüleiknek. Nemrégiben három megye létrehozta a Dél-alföldi Regionális Pályaválasztási és Pályaorientációs hálózatot. Az e-pálya az interneten keresztül elérhető pályaválasztási, pályaorientációs, pályakorrekciós tanácsadást támogató információs portál. A Békés megye által vezetett konzorciumban természetesen a Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ is részt vesz. Mind a tíz kirendeltségre egy-egy számítógép került, melyen az e-pálya program adta információs weboldalról tájékozódhatnak az érintettek.

Az oldal a www.epalya.hu címen érhető el. Négy főmenü pont közül lehet választan: Tanulás, Tanácsadás, Munkaerőpiac és Munka elnevezéssel. A portál információkat tartalmaz egyebek között a keresett foglalkozásokról, a képző intézményekről, képzésekről, az átlagkeresetekről, három megye állásajánlatairól. Emellett a Fórumon hozzá lehet szólni a különböző témákhoz. Szükség esetén az érdeklődő csetelhet is a pályaválasztási tanácsadóval.

A konzorcium ingyenes kiadvánnyal is segíteni szeretné a pályaválasztás előtt állókat. A Pályaív című, hasznos információkat tartalmazó füzet megtalálható a kirendeltségeken, valamint a megye iskoláiban is.

Mentori program

A Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ tavaly év elején indította második mentori munkaerőpiaci programját, amely 2005 közepén zárul. Az első program olyan sikeresnek bizonyult, hogy - építve a tapasztalatokra - szükségesnek látszott a folytatás.

A mentorok feladata, hogy minél nagyobb számban vonjanak be a munkavállalásban hátrányos helyzetű állástalanokat (nem utolsó sorban azokat is, akik már nem szerepelnek a munkaügyi regisztrációban) a speciális humánszolgáltatásokba, amelyek révén személyre szabott segítséget kapnak az elhelyezkedést gátló foglalkoztatási akadályaik lebontásához. A program célja, hogy a résztvevők belátható időn belül munkahelyet találjanak, és tartósan beilleszkedjenek a munkaerőpiacra.

Mint Patakyné Lacza Annamária programfelelős elmondta, fontos volt, hogy a mentorok olyan munkanélkülieket is segítsenek, akik már legalább egy éve nem állnak munkaviszonyban, illetve diplomások. A megváltozott munkaképességűek, a roma kisebbséghez tartozók, de akár a gyógyult szenvedélybetegek, börtönből szabadultak, hajléktalanok, pártfogói felügyelet alatt állók is részesei lehetnek a programnak.

A mentorok minden feladatukat folyamatos szakmai támogatás mellett, de önállóan végzik. A programba bevont munkanélküliek számára a munkaügyi központ elérhetővé tesz minden eszközt és szolgáltatást, melyek jelentőségéről a mentoroknak kell meggyőzniük pártfogoltjaikat. 2003 januárjában összesen hét szervezet húsz mentora kezdte meg tevékenységét. A támogatási időszak alatt mentoronként legalább háromszáz munkanélküli bevonását, illetve szolgáltatásokkal történő elérését, valamint az ügyfelek minimum 30 százalékának munkaerőpiaci elhelyezését tűzték ki célul.

A program első tizenkét hónapjának eredményei biztatóak. A húsz mentor átlagosan negyven embert helyezett el az időarányosan vállalt harminckettő helyett. A hét szervezet közül hat kitűnően teljesített, csupán egynél volt szükség gyakoribb szaktanácsadásra. A mentori segítség igénybevételi lehetőségéről további információt kaphatnak az érdeklődők a Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központban Patakyné Lacza Annamária programfelelőstől.

Elégedett ügyfelek

A megyei munkaügyi központ a tavaly ősszel végzett kérdőíves ügyfél-elégedettségi vizsgálat szerint jó minősítést - 4,2-es osztályzatot - kapott a megkérdezett több mint kétezer ügyfelétől. A kirendeltségeken dolgozók udvariassága (4,6), felkészültsége (4,5) és segítőkészsége (4,5) kapta a legmagasabb értékeket. A legrosszabb eredményt (3,8) az álláskeresésben való segítségnyújtás érte el.

A kérdőívet kitöltők mintegy háromnegyede úgy ítélte meg, hogy sikerült ügyét elintéznie, egyötöde részben volt sikeres, 5 százalék nyilatkozott úgy, hogy hiába kereste fel a kirendeltséget. Az ügyfelek átlagosan 29 percet várakoztak, az ügyintézés átlagban 14 percig tartott. Az ügyfelek 96 százaléka elégedett volt az ügyfélfogadás körülményeivel.

A felmérés tapasztalatai szerint a kirendeltségeket az ügyfelek háromtizede azért kereste fel, mert berendelték őket, héttizede magától jött. Az életkort vizsgálva megállapítható, hogy általában minél idősebb valaki, annál kevésbé érez késztetést arra, hogy magától menjen el a munkaügyi kirendeltségre, kivéve a legidősebb (59 év feletti) korosztályt. A legtöbb ügyfél (52 százalék) állást keresett magának, ezt követte a munkanélküli ellátásokkal kapcsolatos tájékoztatás, ügyintézés, majd a nyilvántartásba vétel. A képzési tanácsadás részaránya 10 százalékot ért el, a többi megfigyelt szolgáltatásé 8 százalék alatt maradt.

ÁFSZ Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ

Díj és laudáció

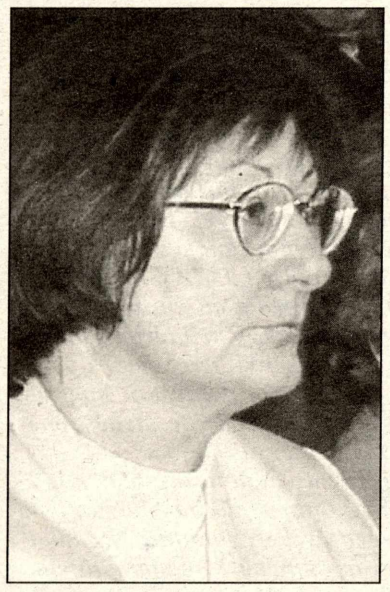

A Gróf Klebelsberg Kuno Alapítvány és annak Történeti Intézete idén Székelyné Kőrösi Ilona történész főmuzeológusnak ítélte oda a volt kultuszminiszterről elnevezett díjat. A kitüntetési ünnepségre a közelmúltban került sor a városháza dísztermében, ahol beszédet mondott Klebesberg Éva, az alapítvány igazgatója és dr. T. Molnár Gizella tanszékvezető a Szegedi Tudományegyetemről. Laudációjából idézünk:

Első jelentősebb iskolatörténeti tanulmányát 1979 körül írta, 1984-ben jelent meg a Kecel története és néprajza című monográfiában A népoktatás története címmel. Ezt a munkát Mészáros István tanár úr lektorálta, amint a Cumania évkönyvben megjelent A Klebelsberg-féle iskolaépítési akció Kecskeméten c. tanulmányát is. 1989-90 körül kezdett foglalkozni Klebelsberg munkásságával, különös tekintettel az oktatásra, és az iskolaépítési akcióra. Az OPKM munkatársaival bejárta a megyét, bemutatva az akkor még meglevő épületeket. Kb. 60 település iratanyagát kutatta e témában, a levéltár egyik kiadványában meg is jelent Ilona tollából a Duna-Tisza közi összefoglaló. Fontosnak tartom, hogy az eredmények közzétételében is igen nagy szerepet vállal díjazottunk, a már említett szakmai rendezvényeken, konferenciákon rendszeresen kiváló előadásokkal járul hozzá a klebelsbergi életmű megismertetéséhez.

Fentiekben természetesen csak rövid, korántsem teljes kivonatát adhattuk Székelyné Körösi Ilona gazdag munkásságának, fáradhatatlan tevékenységének. S ezek csak száraz, szakmai tények. Mögöttük azonban az ember, aki nemcsak kiváló szakember, nemcsak szűkebb és tágabb környezetének fáradhatatlan kutatója és ismeretterjesztője, hanem nő, feleség, anya is egyben, aki munkája mellett gyermekeket nevel, férjével pedig - szakmailag is - megértő társai lehetnek egymásnak. Úgy gondolom, Ilona boldog ember- az kell, hogy legyen, hiszen szakmai sikerei mellett nagyon büszke lehet fiaira, akik bizonyára a szülői példa hatására is, már most igen szép sikereket értek el tanulmányaikban.

Nemrégiben főiskolai hallgatókkal beszélgettünk, a tanulás, a munka nehézségeiről, a társadalmi elvárásokról, a motivációkról, melyek az embert újabb és újabb kihívások megválaszolására késztetik. Arról, hogy érdemes-e a mai, gyakran elidegenedő társadalomban mindig és újra és hittel tenni bármit is. Azzal próbáltam meggyőzni őket, hogy ha az embernek az élete során sikerül valami kis jelet hagyni maga után, bármit, amit csak ő tett és az mások számára hasznos, ha egy fát ültet, ha szeretetet, biztatást ad a gyermekének, ha egy tanulmányt ír, vagy egy jó előadást tart, bármit, ami a tehetségéből kitelik, nos, akkor feltétlenül érdemes.

Ez a beszélgetés jutott eszembe, mikor erre az alkalomra a gondolataimat próbáltam rendszerezni: Ilona már most, alkotó ereje teljében rengeteg jelet hagyott maga után a munkájában és a magánéletében egyaránt.

Tiszta szívből kívánom, hogy az elkövetkező évtizedekben ezek a jelek tovább gyarapodjanak, újabb és újabb sikereket érjen el az élet minden területén. A Klebelsberg-díjhoz szeretettel gratulálok, további munkádhoz jó egészséget, kitartást és újabb kiváló szakmai eredményeket kívánok.

Könyvtári EU-s ünnepnapok

Kecskemét megyei és városi intézményei közül vélhetően a Katona József Könyvtár volt az, amely a legtöbb és legsokszínűbb kínálatot nyújtotta az elmúlt évben az EU csatlakozáshoz kötődő rendezvényfolyamban. Ez a legutóbbi napokra is igaz: az angol nemzeti napon, április 30-án is alig sikerült néhány percre elcsábítani a gyermekrészlegben óvodásoknak szervezett nyelvi játékból (képünkön) **Ramháb Mária** ***igazgató asszonyt.***

- Kecskeméti ötletként vittem az Információs- és Könyvtári Szövetségbe azt a javaslatot, hogy a megyei könyvtárak között osszuk el a 25 tagország bemutatását. A régi angol kapcsolatok miatt Kecskemété lett a „brit nap" megszervezése. Hétfői konferenciánk címe : „A kultúra és tudás" volt, mert véleményem szerint ez az a két biztos pillérünk, amelyben az EU csatlakozás után hazánk kiemelkedő lehet.

- A sok értékes előadás gondolatai közül **Fodor Istvánnak** azt a határozott álláspontját emelném ki, hogy a mindenkori kormányzatnak egyértelmű döntéseket kell hoznia, hogy a tudományos befektetések növekedjenek, mert e nélkül oktatási és kutatási eredményeink nem lesznek. Ezt kell globálisan az EU-ban képviselnünk, mert a tudomány- és tudásalapúvá vált gazdaságok (pl. USA és Japán) is annakidején forrás átcsoportosításokat tettek. Harsányi László a Nemzeti Kulturális Alapprogram elnöke azt mutatta be, hogy a tényadatok alapján a kulturális fogyasztásból még mindig a magasabb jövedelműeket támogatja elsődlegesen az állam, hiszen ezeket a szolgáltatásokat alapvetően ők veszik igénybe.

- Ugyan nem ez volt az első országos könyvtári összefogás, de ez volt az igazán első átfogó rendezvénysorozat, amelyre a szakma egésze odafigyelt.

- Ünnep tehát ez a mai nap a könyvtárnak azért is, mert akik hozzánk kötődnek, azok idejönnek április 30-án is, így tehát nem zavarnak bennünket a városban zajló más események.

- A „tiszta lappal" akcióval azoknak az olvasóinknak szerettünk volna kedvezni, akik valamilyen tartozással rendelkeztek, és ezt most elengedtük - fejezte be a tájékoztatást Ramháb Mária.

Ezen a napon a beiratkozás ingyenes volt a könyvtárba - ezt mutatta, hogy folyamatosan, több tucatnyian álltak sorba az információs pultnál.

Életelvek - alkalmazott filozófia

Kecskemét adott otthont az Alkalmazott Filozófiai Társaság „Életelvek, értékek és a gyakorlat" címmel meghirdetett, harmadik nemzetközi konferenciájának április 23-24-én. A bevezető előadást, „Az európaiság mint életelv" címmel **dr. Szécsi Gábor** tartotta.

Magyarország jeles filozófusain kívül számos külföldi, valamint hazánk határain túl élő magyar szaktekintély érkezett. Az egyenként két-három előadásból álló plenáris ülések mindegyikén más-más elnökölt. Elsőként **Karikó Sándor**, a Szegedi Tudományegyetem tanára, mint a konferencia megszervezője. A találkozón szó esett a gyakorlati bölcselet minden részterületének aktualitásairól. A legtöbb előadás a pedagógiafilozófia újdonságszámba menő tárgyával, illetve az orvostudomány, a biológia, a környezetvédelem valamint a kultúra etikai kérdéset érintette. (A megnyitón például ott volt **Bodolay Géza**, és mint azt a Kecskeméti Katona József Színház igazgatója is megjegyezte, valódi színház sem létezik filozófia nélkül.)

Boros János bölcselkedéstől elidegenedett korunk égető filozófia-szükségletéről beszélve úgy fogalmazott, hogy mivel a demokrácia valójában egy életmód, életelvek és értékek közösségi eredője, csupán következményként politikai struktúra: „a demokráciának jobban, mint bármely korábbi, vagy más társadalmi formának, mintegy eredeti létfeltételeként szüksége van a filozófusokra és a filozófiára."

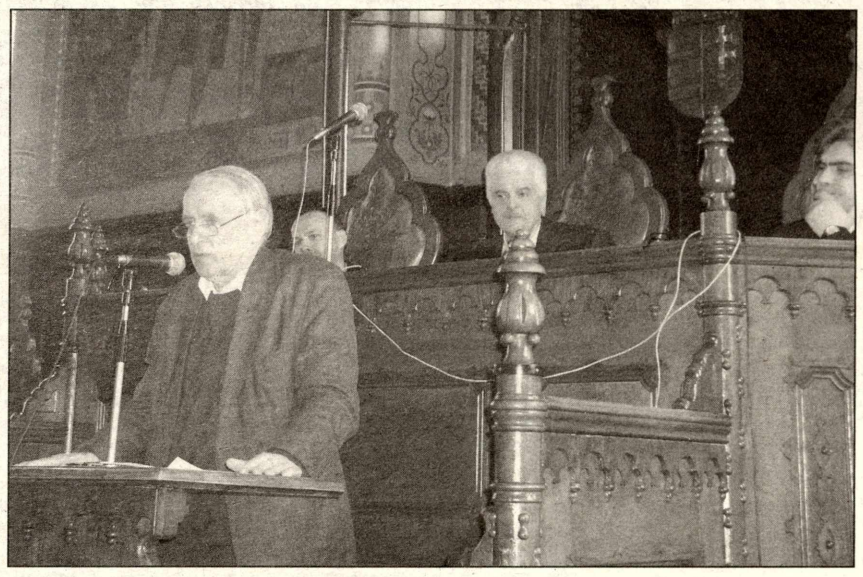

A konferencián Vitányi Iván tartotta az első plenáris referátumot

Kevés, alig néhány érdeklődőt vonzott a konferencia. Igaz, minimális pénzből valósult meg, ezért reklámra nem futotta.

Varga Károly

A Szórakaténusz ajánlata

Állandó kiállítás: Játékok: titkok, csodák, örömök.
Rendezte: Kalmár Ágnes művészettörténész, Bihar Mária néprajzkutató.

Napjainkra már közel 18000 muzeális értékű darabot őriz az intézmény, melyek között az ősi eredetű csigacsont játékok, egyszerű népi játékok együttesei mellett a polgári világ míves kivitelű gyári játékai, a hazai iparművészet egyedi alkotásai, valamint a gyermekirodalom, a különböző játékgyűjtemények és a bűvészet valódi könyvritkaságai is megtalálhatóak. A sokféle anyagból készített tárgyak témaköre rendkívül gazdag, melyet különböző népek hagyományos játékszereinek sajátosságai színeznek. Az önálló darabok mellett e gyűjtemény a szomszédos országok, emellett a lengyel, észt, mordvin, mexikói és japán nép játékkultúrájának jelentős együtteseit őrzi. A legrégebbi játék egy valódi műremek, francia mozaikrejtvény az 1760-as évekből, a legújabbak pedig napjaink egyedi, iparművészeti tárgyai. A túlnyomórészt 19. század második feléből és a 20. század első évtizedeiből származó polgári játékok számára különleges hátteret jelent az Udvardy és a Kovachich család sokoldalú hagyatéka. A kiállítás feleleveníti a 20. század első évtizedeinek iparművészeti játékterveit és megvalósult tárgyait, közöttük a képzőművész Undi S. Mariska, Juhász Árpád és az építész Márkus Géza munkáit, a néhai festő és rajztanár, Grabowieczky Leon évről évre egyre gazdagabban kirajzolódó játékkészítő műhelyét. Mindennek folytatásaként jelennek meg az 1970-es évek hazai alkotásai, és napjaink kézműves játéktárgyai.

„Noé bárkáján". Nemezjátékok és mesetakarók a nagyvilágból - időszaki kiállítás szeptember 26-ig. Rendezte Nagy Mari és Vidák István iparművész, Belvaracz Ibolya múzeumpedagógus, Bihar Mária néprajzkutató.

1984 tavaszán a „Hagyományos nemezkészítés Eurázsiában" c. kiállításhoz kapcsolódott egy nemzetközi nemezművészeti tanácskozás, grúz, angol, amerikai, holland, német és magyar szakemberek részvételével. E két évtizeddel korábbi konferenciát felidéző országos programsorozat része a több országból érkező nemezjátékokat és gyermekcsoportok által készített mesetakarókat bemutató időszaki kiállítás a Kecskeméti Tavaszi Fesztivál rendezvényeként.

Értékmentés és átadás - A Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely legfontosabb feladata fennállása óta. Az Európai Közösségbe való belépésünk közeledtével gyermek alkotóközösségeket és felnőtt nemezművészeket hívtunk meg egy közös értékmentő utazásra Noé bárkáján. Kiállításunkra 14 ország 45 felnőtt és 16 gyermek - 4 és 15 év közötti - alkotócsoportja küldte el munkáját.

Addig, amíg a hazai alkotók elsősorban magyar népmesékhez vonzódtak, a külföldi kiállítók kortárs gyermekirodalmi műveket dolgoztak fel. Külön értéke a pályázatnak, hogy rendkívül sok gyermeknek keltette fel az érdeklődését a nemezelés iránt.

(Az állandó és időszaki kiállítás hétfő kivételével naponta 10.00-12.30-ig és 13.00-17.00 óráig látható.)

Történelmi íjászat

Közel száz amatőr sportoló mérte össze erejét és ügyességét a kecskeméti szabadidőközpontban megrendezett gyalogos történelmi íjászversenyen. Több mint tíz település hagyományőrzői, mindkét nem és minden korosztály (a sportág hivatalos terminológiája szerint: a tiszteletreméltó - senior, a vitéz - felnőtt férfi, a harcos nő - felnőtt női, a surbankó - fiú, a hajadon - lány, lurkó - serdülő, valamint pulya - gyermek kategória) képviselői jelen voltak az országos minősítő vetélkedőn. Főként a pusztai népek (honfoglaló magyar, valamint mongol, tatár és török) íjainak ágában indultak a versenyzők, de többen akadtak résztvevők az angolszász, vagy hosszú íjak ágában is.

A hagyományőrző sport lényeges eleme, hogy a versenyzők az íjjal harmonizáló, nem egyszer maguk által készített öltözetben állnak rajthoz.

Az egyik legjobb történelmi íjász a sodronyingben, angol íjjal nyilazó, kecskeméti **Szkenderovics Zoltán** lett, de összesítésben jól szerepelt a Szkenderovics által technikai rendezőként irányított, a hírös városban tíz éve működő íjász egyesület is.

Esterházy Kecskeméten

A hírös városban járt **Esterházy Péter**, író.

A színpadi szerzőként még csupán egykönyves alkotó „Búcsúszimfónia" című komédiája volt ugyanis az Üzemszínház műsorán. Illetve a szegedi „Focus Műhely" „Apatheatrum" című előadása, melyet a vígjátéki szöveg alapján, végül a címet is megváltoztatva hoztak létre.

Mivel nem akadt elég férfi az egyetemi színpad tagjai között, először is a darab 70. születésnapját ünneplő főhősének négy fiából lett négy lány a fiatalok interpretációja szerint. Azután úgy döntöttek, hogy megjelenítik az apafigura, Esterházy tragikomédiájában eredetileg csak a szereplők szavaival bemutatott szerelmeit is. A diákok számos, általuk írott szöveggel és **Tolnai Ottó** egyik versével egészítették ki a darabot, amelyet végül át is kereszteltek.

Esterházy Péter elégedett volt az előadással, amely után éjszakába nyúlóan dedikálta könyveit az író, és beszélgetett a rendezővel, a szereplőkkel, a közönséggel. Az 1993-ban, a Vígszínház drámapályázatára írott darabot most harmadszor mutatták be. A mű eddig, a **Zsótér Sándor** által rendezett Vígszínház-beli színrevitel után Graz-ban került még a közönség elé. A szegedi egyetemisták szobaszínház-előadása, melybe nagymértékben bevonták a közönséget, megidézte Esterházy Péter „Spionjáték" című írásának színpadi adaptációját is, ami annak idején szintén látható volt a kecskeméti Üzemszínházban.

Az „Apateátrum" kecskeméti bemutatójának létrejötte nagyban köszönhető annak, hogy a rendező, **Benkő Imola**, valamint még ketten a jelenleg egyetemista, illetve főiskolás fiatalok közül, a Kecskeméti Református Gimnázium tanulói voltak. A siker nyomán várható, hogy a „Focus Műhely" másik, Mrozek „Özvegyek" című darabjából készült előadása is elkerül majd a hírös városba.

V. K.

SEBÉSZEK, ONKOLÓGUSOK A BETEGEKÉRT

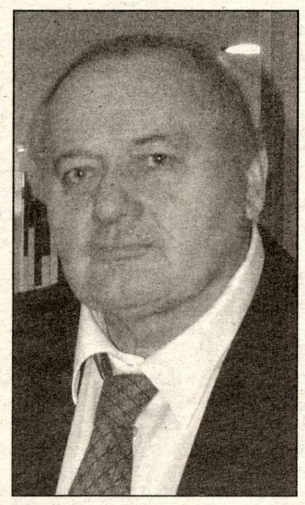

Prof. Dr. Bátorfi Józsefet, a Nagykanizsa MJV Kórháza, Általános Sebészeti Osztályának vezetőjét az április közepén Kecskeméten tartott Fiatal Onkológusok és Fiatal Sebészek Fórumán kértem fel egy rövid interjúra - egyúttal egy bővebb kitekintést is kérve a magyar egészségügy helyzetére:

Bevezetésként annyit lehetne mondani, hogy egy éven belül ez már a második sebészeti kongresszus itt Kecskeméten. Tavaly a Magyar Sebésztársaság Sebészeti Endoszkópos Szekciójának tudományos ülését rendezték meg itt - hasonlóan impozáns, jól szervezett körülmények között. Mindenképp dicséret illeti ezekért a város vezetését, akik minden technikai, anyagi és egyéb lehetőséget mobilizálnak e tudományos kongresszusok sikeréért. Kiemelten köszönet illeti a megyei kórház sebészeti osztályát, élén dr. Svébis Mihály főorvos úrral, aki felkarolta ezeket a rendezvényeket. A kecskeméti kórház élenjár az új sebészeti eljárások bevezetésében. Ezért sem véletlen, hogy a tavalyi közgyűlésen dr. Svébis Mihályt választottuk meg a Sebészeti Endoszkópos Szekció titkárává.

A daganatsebészet mennyiben kíván más jellegű felszereltséget vagy orvosi felkészültséget?

Az onkológia és a sebészet szoros együttműködésben végzi a munkáját, hiszen a daganatos betegek kezelése csakis komplex módon történhet. Maga a daganatsebészet csak annyiban különbözik az általános sebészettől, hogy a daganat biológiáját, a betegség lefolyását ismerve esetleg más jellegű beavatkozásokat kell végezni. Óriási elmozdulás történt pl. a korábbi időszakhoz viszonyítva az emlődaganatok területén. Most már olyan - nem tapintható - emlőrákokat is operálunk, amelyek voltaképp mikroszkopikus méretűek. Erre a pár évvel ezelőtt bevezetett forradalmian új emlőszűrő programok teremtettek lehetőséget, amelyek eredményeként az emlődaganatok már milliméteresnél kisebb állapotukban kiszűrésre kerülhetnek. Ennek köszönhetően a sebészeti eljárások egyre inkább az emlőmegtartásos műtétek irányába haladnak. Sőt előrehaladottabb esetekben sem biztos, hogy szükséges pl. a teljes hónaljárok nyirokcsomóinak eltávolítása - ennek eldöntéséhez is - pl. az ún. "őrszem nyirokcsomó meghatározással - biztonságos vizsgálati-szűrőrendszer áll a rendelkezésünkre.

Milyennek látja a magyar sebészet helyzetét?

Rossznak, mondhatnám siralmasnak. Ez részben a mindenki által ismert anyagi nehézségekből adódik, másrészt pedig az orvosi pálya, azon belül is a sebészi pálya presztízsének vesztéséből. Amíg húsz évvel ezelőtt tolakodtak a pályára a frissen végzett orvosok, addig ma már laszszóval kell fogni őket: elmennek könnyebb boldogulást hozó szakok, társulások, vállalkozások irányába. Sajnos, élő jelenség a szakmából való elvándorlás. Ehhez nagyban hozzájárul a mai média számomra elfogadhatatlan orvosellenes hangulatot keltő kampánya is, mely a paraszolvencia körül megnyilvánul, s ami az orvosi perek elburjánzásában is látható. Ez méltatlan mindahhoz a munkához, amit ez a csapat végez.

Ugyanakkor azt azért mindenki elismeri, hogy a magyar orvoslás, ezen belül a magyar sebészet nemzetközi elismertsége kiváló. Szeretik a magyar szakembereket, szívesen képzik, sőt alkalmazzák is őket külföldön, ami kétségtelenül a szakmai felkészültség és a szellemi potenciál elismertségét jelenti. Ebből következő nagy-nagy aggodalom, hogy most, az EU-csatlakozáshoz érve, a tehetséges fiatalok elhagyják az országunkat, külföldön vállalnak munkát, s az a szellemi elszipkázás, amiről eddig csak hébe-hóba lehetett hallani, általánossá válik. Már ma is sok olyan osztály van, főleg vidéken, ahol nincs kellő számú sebész ahhoz, hogy a kívánt szinten az orvosi ügyeleteket el tudják látni.

Milyen a magyar orvosok anyagi elismertsége nyugati kollégáikkal szemben?

Ismert számokat mondok: Magyarországon kb. 250-300 dollár jut az egészségügyben évente egy állampolgárra. Ausztriában ez 2500 dollár, Angliában, Franciaországban, Svájcban a 3000-4000 dollárt is eléri, tehát tízszeres különbségekről beszélünk. Ez az egész orvosi ellátásra vonatkozik - a sebészeket azért illeti ez különösen élesen, mert a sebészet anyag- és eszközigényes szakma. Nekünk a gépekért, műszerekért, technikai berendezésekért, fonalakért, gyógyszerekért többet kell fizetni, mint egy nem manuális szakmában dolgozó orvosnak. Mindezért az anyagi ráfordításért cserébe tőlünk ugyanazt a munkát várják el, mint bárhol máshol a világon. A betegségek ugyanazok, a feladatok ugyanazok és ugyanazon a szinten kell őket megoldani. Az, hogy ez mindeddig sikerült, a szakma megszállottjainak, a napi áldozatukat meghozó egészségügyi dolgozóknak köszönhető. Ma például egy daganatos beteg Magyarországon nem kap olcsóbb, rosszabb ellátást, mint bárhol másutt a világon. Hogy lehet ezt elérni? - vetődhet fel joggal a kérdés. - Egyértelműen a bérekből. A ma hazánkban dolgozó orvosok bére legalább tízszer kevesebb a környező nyugati országokban dolgozó kollégáiénál. Ezen változtatni kellene, ami a jövőben a politikusok feladata lesz.

Onkológiai oldalról Prof. Dr. Balogh Ádámot, a Magyar Onkológiai Társaság volt elnökét kértem fel egy beszélgetésre:

Nagy örömmel jöttem ide Kecskemétre, ahol fiatal sebészek, fiatal onkológusok adtak számot szakmai tapasztalataikról. A mintegy másfélszáz résztvevő mindegyike jól felkészült, szépen dokumentált előadással mutatkozott be, ami reményre jogosít atekintetben, hogy lesz utánpótlás, lesz aki átveszi tőlünk a stafétabotot, ne adj isten, aki bennünket megoperál tíz-tizenöt év múlva, ha szükséges.

Ma Magyarországon nemzetközi szinten is európai hírű sebészek, onkológusok végzik a daganatos betegek gyógyítását. Mi lehet akkor az oka annak, hogy valamennyi daganatbetegséget tekintve Magyarországon a legrosszabbak a gyógyulási eredmények, a túlélési eredmények - olyannyira, hogy nincs is olyan daganattípus, melynek halálozási mutatója ne nálunk lenne a legmagasabb?

Az okokat tekintve nem a gyógyító tevékenységben kell keresni a hibát, hanem az életmódban. A hazai, meglehetősen pesszimisztikus, letargikus és neurotikus társadalmi közeg, légkör az, ami az embereknek az életbe vetett hitét rossz irányban befolyásolja, az értelmes, konstruktív életnek megfelelő életmód kialakítását gátolja. Teljes viselkedésünk - egészségtelenül étkezünk, egészségtelenül élünk - ezt a fajta széles társadalmi pesszimizmust, hozzáállást tükrözi. Egészséges életvitelre az az ember hajlamos, akinek céljai vannak, aki előtt jövő áll. Egy profán példával: az, akit másnap egy jó jövedelmet hozó, felelősségteljes munka vár, előző este nem fog berúgni. S az sem fog szünet nélkül dohányozni, idő előtt tüdőrákban meghalni, akinek még három-négy gyereket fel kell nevelnie. A sebészet és az onkológia tulajdonképpen már az elromlott életeket kezeli. Ahhoz, hogy széles társadalmi szinten optimális viszonyok alakuljanak ki, hogy az embereknek jól fizető, jó presztízst biztosító munkájuk legyen, hogy biztos jövőt látva gyerekeket vállaljanak, akik miatt felelősséget éreznek, ahhoz prosperáló gazdaságnak kell lennie. Olyan országot kell teremtenünk, ahol az ott élőknek hosszútávú jövőképük van, mert ahol ez adott, ott az emberek vigyázni fognak az egészségükre.

Azt kívánja mondani ezzel, hogy egészségünk alakulása jórészt lelki okokra, nem pedig a sokat emlegetett környezetszennyező hatásokra vezethető vissza?

Igen, de nem szeretném csökkenteni ezzel az utóbbiak jelentőségét sem. Ma Magyarországon sokkal magasabb a dohányosok aránya, mint bárhol másutt. Ez azt jelenti, hogy ha nem dohányoznánk, a rákos halálozások száma 5-10 éven belül 30%-kal csökkenne. Mivel erre nem lehet számítani, eredményes javulást a tartós gyógyulás tekintetében csakis azoknál az eseteknél remélhetünk, melyek a dohányzással nem hozhatók összefüggésbe. Ezeknél viszont, pl. az emlőrák esetében - főként a 2000 táján beindított programoknak, az egyre kifinomultabb szűrési eljárásoknak köszönhetően - már most kimutatható eredményeink vannak, bár újszerűségük miatt a jelenleg mért ötéves túlélési mutatókban még nem nyilvánulnak meg. Sajnos, a vastagbél és végbélrákoknál még nem indult be széles körben alkalmazott szűrési program, mert ez rendkívül költséges, nehezebben megszervezhető, a vastagbél-tükrözéses eljárás széles körű elterjedését, külön ezt szolgáló centrumok felállítását igényelné, ahol pl. az 50-60 év felettiek számára speciális székletvérvizsgálatot is végeznek. Itt említeném meg az országosan ismert kecskeméti Domján Lajos főorvos úr nevét, aki úttörő tevékenységet végez ezen a területen.

Milyennek látja a sebészet és onkológia együttműködését?

Az egész munka a kórszövettanász munkájára épül, aki egyrészt felállítja a pontos diagnózist, másrészt meghatározza, hogy az adott betegségtípus milyen konkrét műtéti és onkológiai terápiás eljárással kezelhető a legsikeresebben. Ezt követi a tényleges sebészeti, illetve onkológiai gyógyszeres, illetve sugárkezelés, amely eljárások tekintetében Kecskemét országos szinten is az élvonalat képviseli. A dr. Svébis Mihály főorvos által irányított sebészeti kollektíva közreműködésével és dr. Szűcs Miklós főorvos vezetésével nagyon korszerű, nagyon haladó szellemben végzett onkológiai munkával végzik a régió ellátását. A feltételek is optimálisak úgy a technikai berendezések, műszerekkel való ellátottság, mint a szakmai felkészültség tekintetében.

Mi a véleménye a természetgyógyászati gyógyító eljárásokról?

Először is van egy hallatlan nagy előnyük, hogy nem ártanak. Onkológiai orvosi körökben folynak kísérletek arra vonatkozólag, hogy az ígéretesnek látszó módszerek alkalmazása valamilyen módon beépíthető-e a hagyományos orvoslás struktúrájába, de ezek terápiás eredményességéről a kísérletek jelenlegi szakaszában nincsenek még tudományos szempontból is helytálló bizonyítékaink. Nagy veszélyük viszont, hogy hajlamosak az emberek ezeket a már bevált, az orvosi gyakorlatban rutinszerűen alkalmazott, tudományosan bizonyított kezelési eljárások helyett alkalmazni. Addig, amíg egyetlen beteg sem mulasztja el a szükséges műtétet, egyetlen beteg sem utasítja el a sugárkezelést vagy a kemoterápiát azzal a jelszóval, hogy ő úgyis kap valamiféle természetgyógyászati kezelést, addig én ezeknek a módszereknek nem vagyok ellensége. Annál is inkább, mert legnagyobb részük lelki alapon komoly segítséget nyújthat a betegnek, illetve mert nagyon sok olyan hatóanyag van ezekben a készítményekben, melyek a természetes ellenálló képességet fokozzák, amelyek vitaminokat tartalmaznak, illetve a betegek általános állapotát javítják.

A sokat emlegetett paraszolvencia ténye milyen módon befolyásolja ma, illetve várhatóan a jövőben a magyar orvoslás említett területeit?

Az egész szakma átalakulóban van. A jövőben meg kell, hogy szűnjön a paraszolvencia, és annak a helyét egy megfelelő eurokonform jövedelemrendszernek kell átvennie. A paraszolvencia megszűnése voltaképpen az egészségügyi átalakulás, reform alapfeltétele. Ugyanakkor azt is tudomásul kell venni, hogy a jelenlegi körülmények között éppen ez az, ami működteti az egészségügyet, hiszen, ha ez nem volna, akkor végképp nem lenne szakember, aki fillérekért hajlandó ezt a felelősséget vállalni, s ezt a testetlelket igénybevevő munkát végezni. Jelenleg tehát a paraszolvencia alapvető szükséglet, a körülmények kényszere, melynek elviselése, felvállalása vagy fel nem vállalása - akaratától, szándékától függetlenül - épp az orvost hozza etikailag, önbecsülés és társadalmi megítélés szempontjából a legkellemetlenebb helyzetbe. Összegezve: mindaddig, amíg a paraszolvencia gyakorlatát fel nem váltja egy korrekt és legális jövedelemrendszer, reménytelen, hogy Magyarországon korszerűvé váljon az egészségügy szerkezeti felépítése, struktúrája, működése. Ezt meg kell oldani, ez egy parancsoló szükséglet. A másik probléma a jövőre nézve, hogy nagyon műszerigényes irányba megy el az egészségügy. Ahhoz, hogy követni tudjuk a világtendenciát, az szükséges, hogy a magyar egészségügyre ne a nemzeti jövedelem 3-4 %-át fordítsa az ország, hanem - éppúgy, mint Németországban, az Egyesült Államokban vagy Franciaországban - legalább 8-10 %-át. S ez még mindig nem lenne elég, mert a mi nemzeti jövedelmünk lényegesen kisebb, mint azoké a fejlett nyugati országoké, ahová fel akarunk zárkózni. Ez a jelenleg biztosított igen kicsi hányad az oka annak, hogy a magyar orvosfizetések ugyanazért a munkáért, vagy épp több munkáért nem érik el nyugati orvoskollégáink fizetésének egytizedét. Ezt látva mindazok az orvosok, akiknek konvertálható, átváltható szakmai tudásuk és nyelvismeretük van, márpedig ezeket a magyar egyetemek, a magyar orvosképzés biztosítják, netán biztos anyagi és egzisztenciális háttérrel kívánnak családot alapítani, az EU-csatlakozást követően külföldön fognak munkát vállalni. Tehát az, hogy itt alapvető változások történjenek rövid időn belül, ez az egészségügy létkérdése.

Kada Erika

A magánzó

Szeretném leírni, hogy Sárikából csak egyetlen példány létezik, de ez nem lenne igaz. Gyanítom, hogy a Sárikák szép számmal élnek közöttünk, jókat derülve mindazokon, akik szorgalmasan és tisztességesen dolgoznak. Az én Sárikámnak ugyanis mindössze három évnyi munkaviszonya van, életét végig-sírta és végig-tarhálta, most pedig jó körülmények között él. Sárika elkényeztetett egyszem leánykának született, bő hatvan évvel ezelőtt. Apja a MÁV-nál dolgozott, fűtőként, anyja pedig otthon babusgatta lányát, bizonygatta, úgy kell férjhez menni, hogy „ne legyen senki kezelába". Bár a kislány még nem értette pontosan, hogy a kéz-láb dolog mit jelent, a férjhezmenés fontosságát viszont megjegyezte.

Amikor elvégezte az általános iskolát, mind a nyolc osztályt, otthon maradt, hogy kipihenje a lepergett éveket. Tanulni? Szakmát szerezni? Ugyan minek! - mondta anyja, majd néhány év múlva férjhez adta gyermekét. A férfi hozzájuk költözött, hogy a gyengefájú ifiasszony ne dolgozza agyon magát, és csakhamar élénken vitázott anyósával. Mert szorgalmas, egyetértő családból érkezett, hamar észrevette, hogy Sárika elfecsérli a nap minden óráját. A kezdetiben annyira szerelmes férfi akkor döntötte el, hogy meglép, amikor Sárika kijelentette: márpedig ő gyermeket nem akar. Később se. Soha! Válóperük húzódott, hosszú évekig Sárika még hites feleség volt. Okmányai szerint...

Végül elváltak, elbocsátó ajándékként Sárika egy félholdnyi szőlőt kapott anyósától. Természetesen a továbbiakban a területet bérbe adták, Sárika meg munkába állt! Naponta négy hosszú órát töltött a Magyar Államvasutak területén, elmondása szerint oda küldték, „ahol szak adt a part..."

És ez így ment három éven keresztül! Ám ekkor Sárika beteg lett. - Orvosok gyilkosa, - súgta apja, mert hangosan nem merte mondani.

Ebben az időben írt először kérvényt munkáltatójához, üdülési beutalóért könyörögve. Késő ősz volt, egy kevéssé ismert mátrai üdülőbe kimaradt egy beutaló, és Sárika hajlandónak mutatkozott másnap útnak indulni. Odaadták neki.

Remekül érezte magát. Hazaérve orvosához ment, közölte, hogy bármikor bármilyen beutalót elfogad, mert jó hatással van rá a levegő- és környezetváltozás. Szomorúan hallotta, hogy erről évente egyszer lehet szó. Elhagyta a MÁV-ot, kézikötőnek jelentkezett egy szövetkezetbe, ahová fel is vették. Keveset keresett, de népes rokonsága mindig dugott egy kis pénzt zsebébe, ha nekifogott sanyarú helyzetéről beszélni.

Keveset kötött, viszont rengeteg levelet írt. Karitatív szervezeteknek, egyházaknak, városvezetőknek, majd később alapítványoknak.

Gyakorlottan ecsetelte nehézségeit, betegségeit és kért pénzt, ruhaneműt. A levelek címzettjeiről gondosan feljegyezte, mikor írt, mit kapott, és mi várható tőlük. Nem tévedett soha, és kimentette magát, amikor az egyik karitatív szervezet könnyű munkára kérte fel, - „nem bírok dolgozni..." írta válaszában.

Élénk levelezésben állt az egészségbiztosítóval, a Nyugdíjfolyósító Igazgatósággal, a MÁV Igazgatóság szociális osztályával. Végül sikerült neki elintézni nyugdíj-járadékát. Ehhez negyedévenként szociális segélyt kapott, meg lakásra hordott szociális ebédet. Az utóbbit mindig mosolyogva említette meg: egy fillérbe sem kerül nekem...

Legutóbbi találkozásunkkor arra kért, intézzek neki üdülést. A hegyekbe, mert a vízkörnyéket nem szereti. Szabadkoztam, hogy nem áll módomban. Hát könyörögj, mondd meg, hogy szerencsétlen, egyedülálló kisnyugdíjas vagyok, a férjem elhagyott, gyerekem nincs, és állandóan beteg vagyok. Akarsz néhány kórházi zárójelentést? Mert adhatok többet is, az mindig nagyon hatásos...! - győzködött

Évtizedekig nevettem Sárikán. De már belátom, hogy ügyeskedő, élősködő, önmagát sajnáltató mihaszna, ahogyan magát meghatározza: magánzó. Maga rendezte ilyenné életét, azzal az elvárással, hogy mindeni más gondoskodjon számára életviteléhez szükséges pénzről, kényelemről.

Vajon hány Sárika él környezetünkben?

S. K.

Regionális közéleti lap
Köztér

Tűnődések a Föld napján

A meteorológusok egyik legnagyobb adóssága, a globális éghajlatváltozás problémakörében való egységes és egyértelmű állásfoglalás hiánya. A kérdésnek különös aktualitást ad, hogy a társadalom és a kormányok sürgető elvárása mellett, ma már a Pentagon, az Egyesült Államok Nemzetvédelmi Hivatala is érdeklődést mutat az éghajlatváltozás várható következményei iránt. A közelmúltban a Pentagonra hivatkozva, a Fortune című magazinban megjelent egy igen érdekes és olykor hollywoodi elemeket sem nélkülöző tanulmányrészlet, melyet a magyar származású Peter Schwartz jegyez, ami felvázolja egy 2010-ben kezdődő jégkorszak rémképét, Portugália partjainál megjelenő jéghegyekkel, Európa szibériai jellegű időjárásával, népvándorlással, térségünket is sújtó éhínséggel és persze, az ezzel járó háborúkkal. Jómagam közel húsz éve tartozom a globális felmelegedést az emberiség legnagyobb kihívásai közé soroló meteorológusok bátortalan táborába, mégis azt kell mondanom, hogy az ügy, már csak a közeli időpont miatt is, felettébb gyanús.

A tanulmány tartalmát tekintve, az új jégkorszakra vonatkozó végkövetkeztetés akár igaz is lehetne. A kiindulópont a Golf áram, amely mint köztudott 6-8 fokkal emeli Nyugat-Európa partjainak hőmérsékletét, és ezzel, döntő befolyással bír azon területek időjárására is, ahová az Atlanti óceán felől érkezik a levegő. A jósolt jégkorszak akkor következik be, ha a Golf áram leáll. Ezt a lehetőséget először Wallace Broecker amerikai oceanográfus vetette fel a grönlandi jégminták elemzéséből nyert információk és a Golf áramlat sótartalmának számítógépes modellkísérleteire hivatkozva. A tudományos kísérletek eredményeiről 1987-ben számolt be a Nature c. folyóiratban. Erre utalva a Magyar Tudomány c. folyóirat 1993/10. számában Czelnai Rudolf akadémikus „Kellemetlen meglepetések az üvegházban" címmel jelentetett meg egy írást, melyben a Golf áram leállásának a lehetőségét, mint reális éghajlat-változási kockázatot említette. Végezetül, talán nem szerénytelenség, leírnom, hogy a témát hozzávetőleg öt éve magam is oktatom a Kecskeméti Főiskolán. Mindezek alapján megállapítható, hogy Schwartz úr tanulmányának kiindulópontja, a Golf áram esetleges leállása, nem új elem az éghajlatváltozás kutatásában. Érdemes megvizsgálni az ominózus tanulmány keletkezésének körülményeit is. A tanulmányt készítő munkacsoport vezetője afféle hívatásos „jövőbelátó" akinek a klímával kapcsolatos tudományos eredményeiről keveset lehet tudni, az viszont bizonyos, hogy tanácsadóként működött közre Steven Spilberg „Minority Report" című filmjében (ez a tény magyarázza a hollywoodi díszleteket).

Ezen a ponton az „ügy" akár véget is érhetne, el lehetne könyvelni, mint egy hátborzongató tudományos fantasztikus mesét. Csakhogy ezt a munkát a Pentagon rendelte meg, és igaz, hogy az amerikai politikában sok minden elképzelhető, de hogy a világ legerősebb hadseregének központja profilt váltott volna, az mégis csak túlzás. Az sem valószínű, hogy véletlenül szivárogtatták ki a tanulmány egyes részleteit. Például valamilyen belpolitikai indíték állhat a háttérben, ami lehet az elnökválasztási kampány is (Bush elnök látványosan kihátrált a Kyotói Egyezményből). Persze az is előfordulhat, hogy egyszerűen a fenyegetettségre hivatkozva csak egy kis pénzt akarnak kisíbolni a Kongresszustól. Csendesen jegyzem meg, ahhoz ez a történet túlságosan átlátszó.

Miután a téma bejárta a világsajtót, annyit lehet tudni, hogy az amerikai hadügyi tárca egyik katonai stratégája, Andrew Marshall rendelte meg a tanulmányt, aki egy komoly, 82 éves úriember és elég nagy tekintélynek számít szakmájában. Róla nem feltételezhető, hogy tréfacsinálásért kapná, nem kevés, fizetését. Az is igaz, hogy a legnevesebb éghajlatkutatók és a kutatáshoz szükséges költséges eszközrendszerek a II. Világháború óta Amerikában vannak, akik eddig is keményen dolgoztak az éghajlatváltozás problémakörének megoldásán, de a sikeresség két leküzdhetetlen akadályba ütközött.

1.) A légkör-óceán-szárazföld rendszer dinamikus kölcsönhatása miatt, az éghajlat matematikai modellezésében olyan sok ismeretlenes egyenletek keletkeznek, melyeknek megoldására a legnagyobb teljesítményű számítógépek kapacitása sem elegendő.
2.) Ha egyszerűsített peremfeltételekkel megszületik valamilyen eredmény, annak ellenőrzéséhez évszázadok kellenének, mert a legfontosabb kérdés mégis csak az, hogy ténylegesen olyan időjárás lesz e, amit a számítógépes éghajlati modell „megjósolt".

Mármost azt gondolom, hogy az amerikai aktivitás hátterében az áll, hogy a két probléma közül legalább az egyiket megoldották (gyanítom, hogy az elsőt, vagy legalábbis közel jutottak a megoldáshoz). A lényeg tehát az, hogy a Pentagon stratégái a tanulmány zaftos részeinek nyilvánosságra hozásával politikai üzenetet küldtek a világnak, amely mögött nyomós szakmai érvek állhatnak. Erre utal az is, hogy tavaly, a rendesen zárt ajtók mögött megrendezett, Davosi Világgazdasági Fórumon, ahol Földünk legbefolyásosabb vezetői adnak informális találkozót egymásnak, Robert Gagosian, a Woods Hole Oceanográfiai Intézet igazgatója arra kérte a jelenlevőket: gondolják végig, mi lesz, ha húsz év múlva bekövetkezik a jégkorszak. Harmincéves gyakorló meteorológusi tapasztalatom alapján állítom, az éghajlatváltozás megkezdődött, legfeljebb azon érdemes vitatkozni, hogy milyen ütemben megy végbe, és milyen következményekkel jár a világ különböző régióiban. Véleményem szerint benne járunk az első fázisban, amit nevezhetünk globális felmelegedésnek is, és bizonyíték gyanánt elegendő idézni az utolsó 150 év legmelegebb éveinek sorrendjét: 1998, 2002, 2003, 2001, 1997, 1995, 1990, 1999, 1991, 2000. A sor arról tanúskodik, hogy az elmúlt 150 év legmelegebb 10 esztendeje az utolsó 14 év valamelyike volt. Ez nem lehet véletlen. A világban zajló időjárási eseményeket vizsgálva, úgy tűnik, hogy ehhez a fázishoz tartozik az időjárás szélsőségeinek szaporodása és pusztító hatásainak fokozódása. Ma már mindennapos a híradásokban a tornádókról, hurrikánokról, a mindent elsöprő árvizekről, vagy éppenséggel a hosszú aszályos periódusokról szóló jelentés. Michel Jarraud aki az ENSZ legnépesebb szervezetének (WMO, Világ Meteorológiai Szervezet) főtitkára, a 2004-es Meteorológiai Világnap alkalmából a szakmához és a politikusokhoz intézett üzenete szerint időjárási, klíma és hidrológiai katasztrófák miatt több mint 280 000 halálesetet regisztráltak a 90-es években. Noha ezek többsége a fejlődő országok régiójában történt, senki sem gondolhatja, hogy az egyébként igen barátságos Kárpát-medence megóvhat bennünket az éghajlatváltozás kellemetlen következményeitől.

Az Alföldön a 100 éves mérések arról tanúskodnak, hogy az éves csapadékösszeg csökken. Valószínűleg ennek köszönhető, hogy az ENSZ Élelmezési Világszervezete a magyar Alföldet egy hosszú távú előrejelzési térképen a félsivatagos övbe sorolta.

Az utóbbi években kétszer kaptunk úgynevezett „évszázad legnagyobb árvizét" a Tiszán, ami az éghajlatváltozásnak a térség csapadékeloszlására gyakorolt hatásaként is értelmezhető. Belátható, hogy ha vízgyűjtő hegyvidéki területein emelkedik az átlagos hőmérséklet, akkor megváltozik a csapadékban az eső és a hó aránya. A csapadék nagyobb hányada hullik le cseppfolyós formában. A melegedés miatt a hó és a jég olvadása egyébként is intenzívebb, ráadásul ilyenkor több eső is hullik, ami egyrészt sietteti az olvadást, másrészt, saját tömegével a lezúduló víz mennyiségéhez is hozzáadódik. Gyanítom, ez lehet az oka annak, hogy idén a tiszai árvíz előrejelzést az illetékesek „kicsit elszámították". További kedvezőtlen hatás, hogy a tavaszi bővizűséget a nyári száraz periódusban fizetjük meg. Ilyenkor a szokásosnál alacsonyabb vízállás valószínű a megyénket ölelő két folyón, aminek egyenes következménye a talajvízszint csökkenése, ami végső soron kedvezőtlenül érintheti a városok ivóvízellátását és az öntözés lehetőségeit. Az időjárási szélsőségeket a közelmúltból is idézhetünk, hiszen tavaly február 4-5-én 43 cm hó hullott Kecskeméten, illetve a július 29-én, a 113 mm eső fél nap alatt elárasztotta a várost, amire még nem volt példa a mérések kezdete óta. Furcsa fintora az időjárásnak, hogy az idézett események ellenére az Alföldet tavaly is aszály sújtotta. A Homokhátság vízpótlásának ügye kormányokon átívelve halódik, bár a legutóbbi kormányhatározat, ami 400 millió forintot biztosít e célra, újjáéleszti az alföldi gazdálkodók reményeit.
Jó lenne, ha egyszer az ALFÖLD napját is ünnepelhetnénk.

Ádám Ferenc meteorológus

Az okos szavak és a cselekedetek

Találkozót szervezett a Porta Egyesület a kecskeméti Arborétumban a Föld napja alkalmából erdészeti és vízügyi szakemberek, önkormányzati képviselők és újságírók részvételével. **Dr. Gőbölös Antal**, az Állami Erdészeti Szolgálat kecskeméti igazgatója az Arborétum létesítésének körülményeiről, **Szekeres István**, a BÁCSVÍZ Rt elnök-vezérigazgatója „vízügyeinkről" tartott előadást. A résztvevők közösen elültettek a parkban egy kínai körtefát. Egy röpke pohárköszöntő erejéig **Szécsi Gábor** polgármester is eljött a rendezvényre. Így nem hallotta **Horváth Attilána**k, a városrész képviselőjének szavait (bár minden bizonnyal egyetértett volna vele), miszerint ama káros gyakorlat ellen, hogy rövid távú érdekeket szolgáló, a környezetbe nem illő beruházások is kapnak olykor építési engedélyt, határozottan szólnunk kellene.

A rendezvény színvonalát és hangulatát jelentősen emelte a sok óvodás és kisiskolás, akik a Föld napját az Arborétumban ünnepelték. Rontotta viszont a rálátás az épülő lakóparkra, amely - az erdészeti szakemberek szerint - mintegy negyven százalékban csökkenti azt a kedvező hatást, amit az Arborétum gyakorol Kecskemét klímájára.

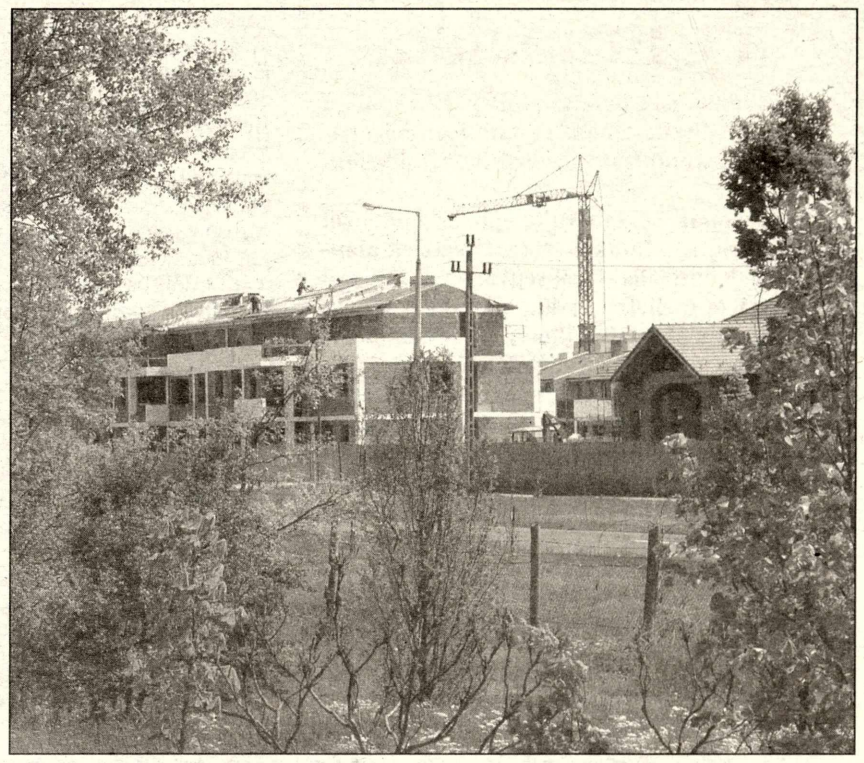

Sikeres Karáth-film

Április közepén Budapesten, a Francia Intézetben rendezték meg a Vízalatti Filmek Fesztiválját, amely egyben az első Magyar Búvárfilm Szemle is volt.

Jelentős kecskeméti sikerként könyvelhetjük el, hogy a második díjat **Karáth Imre** nyerte el ***„Történelem a tenger mélyén"*** című, harminc perces dokumentumfilmjével, amely a Kecskeméti Búvárklub által szervezett, több tengeri hajóroncs-kutató expedíciójának történetét dolgozza fel. Számos kecskeméti búvár aktív szereplője a filmnek. A neves kritikusokból és természetfilmesekből álló zsűri kiemelte az alkotók búvárteljesítményén túl a film különleges történelmi ismeretterjesztő szövegtartalmát is.

Klub civileknek

Regionális Foglalkoztatási Civil Klub alakult Kecskeméten a Bács-Kiskun megyei Civil Szolgáltató Központ szervezésében. A klub havi rendszerességgel tartja majd összejöveteleit, és célja, hogy segítsen a civil szervezeteknek az uniós pályázatok profi kidolgozásában, illetve partnereket közvetítsen számukra. Első rendezvényüket áprilisban tartották a megyei munkaügyi központban.

A résztvevőket a vendéglátó nevében **dr. Feleky Pál** igazgató köszöntötte, majd **Nemoda István**, a Foglalkoztatási és Munkaügyi Minisztérium főosztályvezetője beszélt az RFCK céljairól és feladatáról. Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány programjaival, pályázati kiírásaival ismertette meg a résztvevőket **Molnár Györgyné** kuratóriumi elnök és **Bonfig Ágnes** szakmai igazgatóhelyettes. A Regionális Operatív Program foglalkoztatást növelő pályázatairól a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács képviselője adott tájékoztatást.

Az RFCK regionális irodájának címe: Kecskemét, Kápolna u. 24. Telefon: 76/ 415-815, email: civilcenter@axelero.hu, honlap: www.eumani.hu. A foglalkozásokon való részvétel díjmentes.

Az ösztön biológiai törekvés

A Stentor Roeseli egy egysejtű, vízben élő tölcsérállatka, amely a talajhoz tapadva ül, csillószőreivel úgy kavarja a vizet, hogy minél több élelmet jutasson tölcsérébe.

Amennyiben festéket fecskendeznek a vízbe, a tölcsérállatka viselkedése nyomban megváltozik. Elfordítja tölcsérét a festékes víztől, aztán úgy kavarja a vizet, hogy az tőle messze kerüljön, de mivel ez sem használ, így visszahúzódik nyálkás hüvelyébe. Kisvártatva előbújik, de mivel a festék nem tűnt el, így ismét visszabújik, most már hosszabb időt töltve elzártan. Ezt párszor megismétli - hasztalan -, így végső megoldásként leszakítja magát az aljzatról, és kiúszik a festékzónából, majd egy másik helyen folytatja megszokott életét.*

Úgy tesz, mintha gondolkodna, mintha mérlegelne, mintha türelmes volna, mintha latolgatna, mintha megfigyelne, mintha határozna; pedig nincs agya.

Képviselnek bennünket olyanok, kik rendelkeznek aggyal, de egyesek olyanok, mint: a Stentor Roeseli, az egysejtű, vízben élő tölcsérállatka, amely a talajhoz tapadva ül, csillószőreivel úgy kavarja a vizet, hogy minél több élelmet jutasson tölcsérébe, úgy tesz, mintha gondolkodna, mintha mérlegelne, mintha türelmes volna, mintha latolgatna, mintha megfigyelne, mintha határozna; pedig ….

Csak legyen, aki utánuk viszi a festéket.

Zöldpont Szerkesztőség
Fülöp Renáta

* A Stentor kísérlet Jennings-től származik.

Nem könnyű megsaccolni, hogy a folyamatosan oda-vissza hömpölygő tömegben hány tízezren fordultak meg idén is a Szabadidő Központban rendezett városi majálison. A szokásos rend szerinti résztvevői kör és a programsorozat idén a májusfa avatásával és fölszalagozásával bővült. Az idő egészen a sátorbontásig ideális volt, fogyott minden hideg és meleg enni- és innivaló. A fenti képen a polgármester májusfát avat, az alsó képen pedig alpolgármesterével az új szövetséges, az MSZP sátrában.

Gyorsan szépül a Cifrapalota

Nagyrészt már befejeződött a Cifrapalota majolika díszítéseinek, restaurátor bevonásával végzett pótlása, megerősítése, csinosítása.

A kerámiák rekonstrukcióját az épületről készült rajzok, fotók és videófelvételek alapján, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal felügyelete mellett végzik. A falakról hiányzó, mintegy 300 szív-, illetve virág alakú kerámiadísz pótlására műemlékvédelmi szakemberek bevonásával gyártott újakat a Zsolnay porcelángyár, ahonnan több mint száz évvel ezelőtt a korábbiak is kikerültek.

Az épület egyes részei esetében már az utolsó munkafolyamatnál: a festésnél tart a felújítás. Várhatóan egy hónappal megelőzve az átadás korábban kitűzött határidejét, június elejére már teljes egészében elkészülhet a Cifrapalota rekonstrukciója

V. K.

Szakmai sikerek

Sikeres tanévet zárhat a kecskeméti Kocsis Pál Szakközépiskola: diákjai kiválóan szerepeltek a Szakma Kiváló Tanulója versenyen. A dísznövénykertész szakmában **Kiss Mária** 3. helyezést ért el a Kiskőrösön megrendezett országos döntőben, így szakmunkás bizonyítványt kapott. A bajai Bereczki Máté Virágkötészeti Emlékversenyen **Pintye Tímea** I. helyezett lett térbeli kompozícióval. Az iskola csapata is első helyezést ért el: a csapat tagjai **Juhász Zsuzsanna, Pintye Tímea** és **Balog András.** Juhász Zsuzsanna az egyéni összetett kategóriát is megnyerte. Társadalmi zsűri díjazásban I. helyezett az iskola csapata.

A múlt héten Budapesten megrendezett virágkötő-berendező SZKTV-n **Tóth Edina** és **Zsemberi Anita** 7. és 10. helyezést ért el a szoros mezőnyben, így ők is szakmunkás bizonyítvány boldog tulajdonosai lettek.

Táltos-előadás filmvetítéssel

Ismét előadást tart Kecskeméten Kovács András Táltos. Az érdeklődőket május 17-én 19 órakor várják az Erdei Ferenc Művelődési Központban. Jegyek elővételben kaphatók a Magor boltban (Arany János u. 3.). Ezt május 12-én 18 órakor Dicső magyar őstörténet címmel film látható a táltosokról a Természet Házában (belépő: 200 forint), ahol szintén lehet jegyet váltani az előadásra. A tavalyi előadáson felmerült az igény egy kecskeméti tanfolyam szervezésére. Kellő számú jelentkező esetén várhatóan 2004 szeptemberétől Győr, Pécs, Miskolc, Debrecen és Nyíregyháza mellett Kecskemét is helyet adhat egy Táltos kurzussorozatnak. Bővebb információ Patakyné Lacza Annamáriától (30/6269-629) vagy Pataky György Istvántól (30/4884-566) kapható.

A tiszta, virágos Kecskemétért

Csodaszépen zöldellnek az idei tavaszon a kecskeméti utcák és parkok. Enyhe volt a tél, és az elmúlt hónapban szerencsére sok eső esett, de értő kezek munkája is hozzájárult ehhez a szemet gyönyörködtető tobzódáshoz. A városban év eleje óta mindenfelé szorgosan dolgoznak a VG Kft parkfenntartásért felelős munkatársai.

Szántó Sándor füvet nyír

- A zöldfelület-gazdálkodási részlegnek három alapvető feladatköre van - mondja **Polyák Péter**, a részleg megbízott vezetője -. A parkfenntartás mellett feladatunk a fanyesés, az elszáradt fák kivétele, tuskófúrás, ezt követően a járdafelújítás. Végül pedig, de nem utolsó sorban, a mi dolgunk a növénytelepítés, cserjegondozás. A részleg munkáját megbízott vezetőként irányítom, szorosan együttműködve az igazgató úrral és helyettese-immel, illetve egyeztetve **Bozóky Istvánné** városüzemeltetési osztályvezető asszonnyal és **dr. Hajnal Lajosné** főkertész asszonnyal.

- Milyen munkákon vannak már túl?

- Az enyhe tél és a hóhiány következtében idén már januárban el tudtuk kezdeni a tavaszi parkfenntartási műveleteket. Összeszedtük és elszállítottuk az avart, a technikai hulladékot. Sokkal korábban nekifoghattunk a pázsitfelületek levegőztető gereblyézésének is. Megtisztítottuk és fellazítottuk a cserjeágyások, fedőcserjék, fatányérok talaját. Kitakarítottuk és rendbe hoztuk az Izsáki úti, Bajnok és Vízmű utcai véderdőket. Ezzel egy időben a fanyeső csoportunk elkezdte a száraz faágak levágását, a kiszáradt fák eltávolítását, a tuskófúrásokat. Kecskeméten sok az elöregedett fa, ezért nagy jelentőségű munka a koronanyesés, de, sajnos, nincs elegendő pénz ennek teljes körű elvégzéséhez. A Béke fasori faleváltások sem folytatódnak a pénzhiány miatt, de a múlt évben telepített, kiszáradt hársfák pótlását biztosítottuk. Harmincnégy fát ültettünk el a legnagyobb gondossággal, bízunk benne, hogy szépen megerednek.

- Most már lassan eljön az ideje a fűnyírásnak is…

- Március 20-án, ahogy kisütött a nap, nekikezdtünk a klasszikus parkfenntartási munkálatoknak is, ami döntő részben fűnyírás és gaztalanítás. Az elmúlt hetekben megtisztelő feladatként kaptuk a Liberté Kávéház előtti zöldterület részleges felújítását, amit Sárréti Dániel kertészmérnök tervezett meg. A munkát az elfogadott terv alapján, a városüzemeltetési osztály vezetője és a főkertész közvetlen közreműködésével végeztük el. Döntő mértékben árnyéktűrő évelő és fedő cserje került a területre. Ezt megelőzően, szintén az osztályvezető asszony intézkedésére, elkészült a főtérhez illeszkedő új burkolat és az áthaladást biztosító járda. Ezen a részen a nagy fák árnyékában mindig kipusztult a fű, az emberek keresztül is jártak rajta, ezért esztétikailag és célszerűségi okokból is jobb megoldás az árnyéktűrő növények telepítése és az átjáró kialakítása.

- Mik lesznek a következő időszak feladatai?

- Készülünk az egynyári palánták kiültetésére. Ennek május vége, június eleje az ideje. Az önkormányzat által jóváhagyott terv szerint, színre, fajtára, minőségre figyelemmel ültetjük be az ágyásokat. A város összes csobogóját, szökőkútját megtisztítottuk már és be is üzemeltük. Komoly belső átszervezést és munkát igényel a sok csapadék, napfényes idő miatt erőteljes növekedésnek indult fű nyírása. Folyamatosan dolgozunk. A kiemelt kategóriájú parkok és a lakótelepek elsőbbséget élveznek, de kérjük a lakosság szíves türelmét, mert minden területre sor kerül.

- Hányan dolgoznak a részlegnél?

- Mindezeket a feladatokat, amelyekről beszéltem, negyven fővel látjuk el. Szükség lenne a nagyobb kapacitásra, de lehetőségeinket behatárolják az anyagi feltételek. A részleg minden dolgozója lelkiismeretesen, jó szakmai irányítással végzi a feladatát. Befolyásolja munkánkat, hogy a VG Kft-nek nincs az önkormányzattal aláírt, elfogadott szolgáltatási-feladatellátási szerződése. Érthetetlennek tartjuk, hogy így kell működnünk, és ezennel tisztelettel felkérjük az önkormányzatot, hogy mielőbb megnyugtatóan rendezhessük ezt a helyzetet.

- Ebben az évben mennyi pénz jut Kecskeméten a zöldfelület-gazdálkodásra?

- Százötven millió forintot hagyott jóvá a közgyűlés. Ez egy fillérrel sem több a tavalyi keretnél. Sajnálatos módon csökkenti az összeget az időközben bevezetett áfa-terhelés. Tehát szűkös forrás áll rendelkezésünkre, de bízunk benne, hogy az önkormányzattal egyeztetve, jó munkaszervezéssel meg tudunk felelni az elvárásoknak. A VG Kft az önkormányzat olyan egyedülálló szolgáltató társasága, amely alkalmas minden ütemezett vagy váratlan feladat ellátására, amit a lakosság, a civil szervezetek, a képviselőtestület kér tőlünk, illetve bármely területen jelentkezik. Társaságunk és ezen belül a zöldfelület-gazdálkodási részleg ezentúl is mindent elkövet annak érdekében, hogy Kecskemét lakói tiszta, rendezett, esztétikai élményt nyújtó környezetben élhessenek, és erre a város zöldfelületi szerkezete kiválóan alkalmas is. Természetesen erőfeszítéseink csak akkor fognak eredményre vezetni, ha a lakosság is nagyobb figyelemmel veszi igénybe a pihenőparkok, játszóterek és egyéb közterületek szolgáltatásait.

Ebben az évben a Kecskemét Város Környezetvédelméért Díjat a képviselőtestület döntése szerint Polyák Péter, a Foglalkoztatási Kht vezetője, a VG Kft megbízott részlegvezetője és Hegedüs Ferenc polgárőr vehette át Szécsi Gábor polgármestertől.

KECSKEMÉTI VÁROSGAZDASÁGI KFT

GÁSPÁR ANDRÁS IGAZSÁGA

A Köztér 2003. márciusi számában Igazságot Gáspár Andrásnak! címmel jelent meg Heltai Nándor írása. Közismert, hogy a rendkívül sokoldalú újságíró és közíró városunkban számtalan jó ügy kezdeményezője és harcosa, akit mindig a jobbítás szándéka vezérel. Éppen ezért szükségesnek tartom a szóbanforgó cikk pontosítását.

1. NEMESKÜRTY István „Kik érted haltak szent Világszabadság" című, esszészerű írások válogatásából álló munkájában több helyen említi Gáspár Andrást, valóban pontatlanul; és azt az érzést keltve, hogy egyetlenegy, Gáspár András tevékenységére vonatkozó dokumentum sem volt a kezében. Nagyívű áttekintését „A negyvennyolcas honvéd hadsereg katonaforradalmárairól" a rendelkezésére álló forráskiadványokra, feldolgozásokra, és kiváló szintetizálókészségére alapozta. Szándéka szerint „csupán"emlékezni és emlékeztetni akart. A magyar történettudomány - és a helytörténetírás is! - régen túljutott 1848/49 ilyen szintű bemutatásán. Hogy miért nem érdemes ezzel a kötettel foglalkozni ma olyan beállításban, mintha mérvadó és véleményformáló szerepe lenne akár Gáspár András kapcsán is, arra legyen elég itt a kiadás dátuma. A kritikával illetett kötet 1977-ben, azaz 27 évvel ezelőtt jelent meg. *(Az 1998-as kiadás változatlan utánnyomás.)*

2. HELTAI Nándor célja a városunk nagy szülöttére vonatkozó figyelemfelkeltés és a köztudatban élő tévedések kiigazítása volt. Ez utóbbi érdekében az általa leírtakat is szükséges pontosítani. A felvezető mondatból és a közlés módjából úgy tűnhet, hogy egy dokumentumot idéz - Kossuth 1849. április 3-i beszámolóját. Nem. A kurzívval szedett, kisebb pontatlanságokkal közölt szöveg első két bekezdése Görgeyhez írott, április 4-én kelt leveléből való. A további részletek származnak a Honvédelmi Bizottmányhoz a jászberényi főhadiszállásról írt Kossuth-levélben. A közölt jelzet rossz. - Kit érdekelnek ezek a lényegtelen apróságok? mondhatná most a Tisztelt Olvasó, mielőtt jelen írás miatt végképp letenné a Köztér e havi számát. Nos, az én véleményem is az, hogy a források és levéltári hivatkozások közlése nem egy közéleti újság feladata. De ha már úgy tesz, mintha, akkor a hitelességet és pontosságot tiszteletben kell tartani. A helyi identitástudat és a történelmi ismeretterjesztés terén ugyanis ez a lap hihetetlenül nagy szolgálatot tehet Kecskeméten és a Duna-Tisza közén; de csak a fentiek, és szigorú szakmai-erkölcsi szempontok figyelembevételével. Visszatérve a jelzethez, jómagam valószínűleg nem is használtam volna egy ismeretterjesztő cikkben. Egyrészt azért, mert a szakemberek azonnal észrevették volna, hogy nem a múlt héten jártam a levéltárban, mert akkor a ma használatos jelzetet írtam volna ki. Másrészt azért, mert nem szeretném megfosztani az érdeklődő olvasókat a további gyors tájékozódás lehetőségétől, például attól az információtól, hogy a megyei könyvtárban szabadpolcról leemelhető az egyik legismertebb forráskiadvány, amely tartalmazza az idézett részleteket: Kossuth Lajos Összes Munkái. Kossuth Lajos az Országos Honvédelmi Bizottmány élén II., sajtó alá rendezte Barta István, megjelent 1953-ban. (Említhetnénk további forráskiadványokat is.)

Ez eddig „apróság". Az utolsó idézetrészlet interpretálása azonban elszomorított. Kossuth ebben a levélben nem egyszerűen „utalt az ütközet közelében tartózkodó Görgey magatartására", hanem idézte őt. Kisebbítené talán Gáspár András érdemeit, ha elárulnánk azt a tényt, hogy a szóbanforgó sorokat nem Kossuth találta ki, hanem felidézte Görgeinek a hatvani csata lezajlása alatt Gáspár Andrásról mondott szavait?! Gáspár András megítélésében tökéletesen egyetértettek, sőt ugyanebben a dokumentumban Kossuth a következőket írta Görgeiről a Honvédelmi Bizottmány számára a Gáspárral való viselkedése kapcsán : „…Görgey a legtisztább indulatú hazafi, kiben a haza tökéletesen bízhatik, ki nem csak nem irigyli senkinek a dicsőségét, hanem örömest nyújt a dicsőségre másnak alkalmat…" (Gáspár András hadvezéri tevékenységéről egyébként Kossuth a Függetlenségi Nyilatkozat napján tartott képviselőházi ülésen is beszámolt.)

Végül helyesbíteni kell a Heltai Nándor írásában is megerősítést kapott tévhitet, miszerint Gáspár András azért menekült meg a bitófától, mert a trónfosztás előtt kilépett a honvédseregből. Gáspár András a trónfosztás után, és nem előtte hagyta abba az aktív hadvezéri tevékenységet. Nem kilépett a hadseregből, hanem szabadságra ment, április 25-én. Görgei április 24-én levélben utasította őt, hogy adja át a hadtest parancsnokságát Poeltenberg Ernő ezredesnek. Poeltenberg április 26-án állította ki Gáspár András szabadságengedélyét. Városunk szülötte május 20-án még ún. békehivatal kijelölését kérte, hogy a haza javára lehessen. Görgei és Kossuth arról leveleztek, melyik nagyobb város városparancsnokává nevezzék ki; Kiss Ernő Nagyszebent vagy Kolozsvárt javasolta. Gáspár András igazi szerencséje az volt - már ami az életét illeti - hogy a kinevezésre mégsem került sor. Az aradi perben ez ugyanis főbenjáró bűnnek számított volna - lásd Scweidel József vezérőrnagy, városparancsnok példáját.

Az utolsó kiegészítés Heltai Nándor írásához: büszkén megemlíthetjük a „róla elnevezett intézmény" teljes nevét: Gáspár András Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium, ahol méltóképpen ápolják Gáspár András kultuszát, és rendszeres kapcsolatot tartanak a ma Romániához tartozó Bihar községgel is, Gáspár András földi pályafutásának utolsó állomásával. Szülőházának emléktáblával való megjelölésében pedig emlékezetem szerint a Honvéd Hagyományőrző Egyesület területi csoportjáé az érdem.

3. HERMANN Róbert, Magyarország egyik legismertebb történésze - aki jelenleg Bécsben a Hadilevéltár (Kriegsarchív) magyar kirendeltségének igazgatója - „természetesen" nem szerepel a Gáspár Andrással foglalkozó írásban. Hogy neki személy szerint mi köze van témánkhoz, azon túl, hogy középiskolás kora óta élete minden napját a magyar történelem e sorsdöntő másfél esztendejének szakszerű kutatására fordítja? Az, hogy nincs olyan újságíró és kutató, aki jelenleg jobban ismerné Gáspár András igazságát, mint ő. A szabadságharc kecskeméti származású tábornokáról Hermann Róbert írta meg az eddigi legteljesebb összefoglaló munkát, hatalmas kutatómunkára építve és kellően argumentálva. Aki ezt elolvassa, annak már eszébe sem juthat unalomig citált és régen megcáfolt közhelyeket ismételgetni, vagy ellenük hadakozni. Az olvasó az országos történelmi események folyamatába helyezve kap hiteles, és az eddigieknél lényegesen árnyaltabb képet arról a kecskeméti fiatalemberről, akinek a magyar történelemben játszott szerepe talán még ma sem teljesen világos a helyi köztudatban.

Hermann Róbert tanulmánya 2002-ben jelent meg Kecskeméten, a Kecskemétiek a szabadságharcban című sorozat Kecskemét is kiállítja… című kötetében. (Katona József Múzeum, szerkesztette Székelyné Kőrösi Ilona. Szerzők: Hermann Róbert, Csikány Tamás, Zakar Péter, Péterné Fehér Mária, Székelyné Kőrösi Ilona). Habent sua fata libelli - mondja a latin közmondás. A könyveknek megvan a maguk sorsa; és áll ez a Gáspár András igazságát tartalmazó kötetre is. A kolozsvári vendégművészek szereplésével felejthetetlenné tett városházi könyvbemutató, az írások színvonala és korrektsége, a kedvező szakmai fogadtatás és országos recenziók, sőt a kötetben szereplő témák aktualitása ellenére sem ismertette a kötetet egyetlen helyi lap sem. Talán azért, mert ez már kiment a divatból, vagy a mai sajtódivat az iménti szempontokat nem tudja vagy nem akarja preferálni. (A történelmi hűség kedvéért a Gong Rádió és Kecskeméti Televízió tudósításairól köszönettel említést kell tennünk.)

4. GÁSPÁR Adrás, a magyar szabadságharc honvéd tábornoka Kecskemét jelesei között is kiemelkedő helyet foglal el. Merthogy a végén azért róla is illik szót ejteni. Nehogy abba a hibába essünk, mint sok esetben a kultuszok teremtői és ápolói, azaz: a lényeg szinte már feledésbe merül, legfőbb szempont a saját szereplésünk!

Gáspár András 200 évvel ezelőtt, 1804. november 23-án született Kecskeméten. 120 éve, 1884. augusztus 5-én halt meg Biharban. Hogy az évfordulók alkalmából a jelenleg róla készülő, teljességre törekvő és okmánytárral ellátott kötet megjelenhet-e, - ahhoz csak álmodni merek egy „régimódi" dolgokra is fogékony jótevő szponzort.

Székelyné Kőrösi Ilona

Zenetudományi diplomás zenei menedzser, felsőfokú képzettségű karvezető: Durányik László

Régóta tervezgettem, hogy kórusvezetői titkairól kifaggatom Durányik Lászlót, a Kodály iskola tanárát.

Titkokról szóltam, mert kevés iskolai kar vált olyan hamar ismertté, mint a Kodály iskolának a Tanár úr által irányított Aurin Leánykara és Miraculum Gyerekkara. Nem csoda, hisz az igazi közösséggé vált kórusok tagjai nagyon szeretnek énekelni.

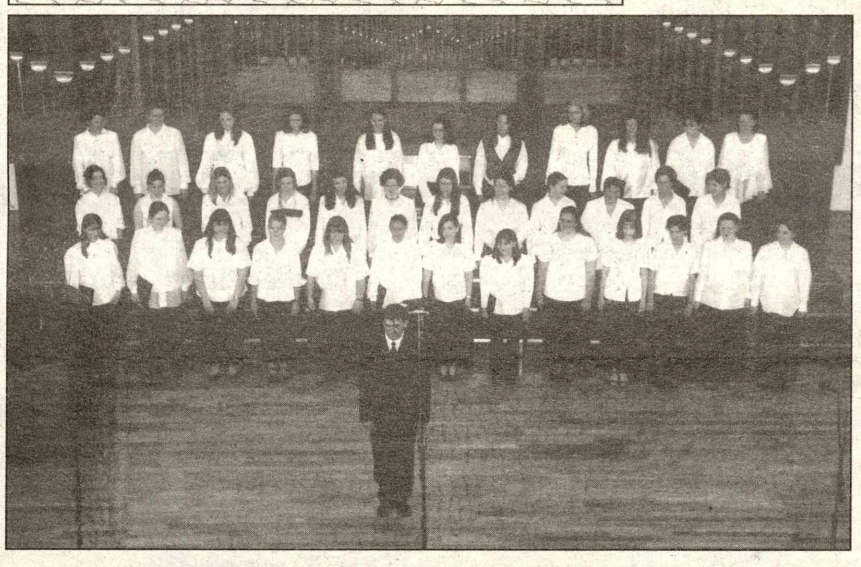

A Miraculum és az Aurin műhelye és múzeuma

Angliában járt a Miraculummal, amikor először kerestem. Talán éppen az egyik oxfordi egyetemen szerepeltek, vagy abban a stratforti templomban adtak koncertet, ahol Shakespeare hamvai porladnak, talán Chipping Campdemben időztek, ahol ők nyitották meg az egyhetes zenei fesztivált

Máskor azért nem sikerült időpontot egyeztetni, mert Durányik László a Zeneművészeti Egyetem zenetudományi szakának végzős hallgatója a fővárosba autózott disszertációjának megvédésére.

Harmadik kísérletemnél arról értesültem, hogy a karvezető úr éppen Dél-Koreában tartózkodik, ahová továbbképző, bemutatóval egybekötött előadások tartására hívták meg.

Végül az énekkari helyiségben - inkább muzsika szentélynek mondanám - találkoztunk. A bejáratnál a Miraculum és az Aurin diplomái, emléklapjai, oklevelei díszítették a falat. Az évente megújuló énekkar új tagjai azonnal érzékelik, hogy elődeik részvételére számos fesztiválon számítottak, fölléptek híres hazai és külföldi hangversenytermekben, rangos testületek, zsűrik fejezték ki elismerésüket. A diplomák között található többek között a debreceni Bartók Béla kórusverseny, az angliai Llangollen, az olaszországi Riva del Garda, a németországi Pohleim, a dániai Kalundborg, a belga Neerpelt városában rendezett versenyek első díjai.

Saját kottatárukat több iskola megirigyelhetné. Éppen olyan gondosan őrzik hazai és külföldi szerepléseik élményeit megörökítő, megőrző dokumentumokat (fényképeket, videókat), mint amilyen tervszerűen készülnek az újabb felkérésekre. Kifüggesztették éves hangversenyprogramjukat is, ugyanis ***Miraculum bérlet*** formájában néhány koncertből álló sorozatot szerveztek a hozzátartozók részére igen kedvezményes áron.

Az ideális kórushangzás

Pályakezdő éveinek meghatározó élményeiről kérdem az interjú bevezetőjeként.

- Nyíregyházán, Szabó Dénes Kossuth-díjas karnagy kórusát hallgatva éreztem először, hogy azt a hangzást tudnám elképzelni, mint karvezető saját kórusommal.

- Milyen ez a kórushangzás?

- Azt a fajta hangképzést értem ezalatt, amikor a hangok nem vibrálnak, hanem egyenesen, kitartottan, kristálytisztán, kiegyenlítetten szólnak. Kiegyenlítettségen az egyes szólamok, valamint a kórus egésze hangvételének egyöntetűségét értem, színbeli, intonációs és dinamikai szempontból egyaránt. Másként fogalmazva az énekhangoknak ötvöződésétől új minőség keletkezését, az egyes hangok fényének, vivőerejének, szépségének magasabb egységben való újjászületését, tökéletes egybeolvadását várom.

A Tanárképző Főiskolán fölfigyelt rám a Cantemus kórus okkal világhírű megteremtője, vezetője s matematika-ének-zene szak elvégzése után szép feladatokat kaptam az ott kialakult zenei műhelyben. A Cantemus fiúkórus vezetője voltam négy évig. A nyíregyházi évek alatt elvégeztem a Zeneakadémia zenei menedzseri szakát. Amikor felvettek a zenetudományi szakra, Budapestre költöztem. Tanulmányaim alatt állást vállaltam a Hunyadi János ének-zeneiben és Winkler Mária híres iskolájában is. Ekkor kaptam meg felsőfokú karvezetői diplomát is, sikeresen tettem le az angol nyelvvizsgát.

- Sokan úgy érzik, hogy úgy szól a kórusa, mintha a sajnos oly tragikusan korán elhunyt Kardos Pál lett volna a mestere. Mindketten fontosnak vélték a szép, a kiegyenlített, egyöntetű hangzást, az adott mű minél intenzívebb átélését és mindketten impulzív egyéniségként irányították kórusukat.

- Nagy hatással volt rám a még a szegedi főiskolai tanárként a kórusvezetésről írt alapvető könyve. Tovább erősítette azt a felismerésemet, hogy - idézem szavait - „a legképzettebb tagokból álló énekkar nevelése sem merülhet ki a kórusművek puszta betanításában, hanem szükség van ezen túlmenően olyan - sokrétű - zenei nevelőmunkára, amelynek következtében a művek is egyre szebben, kulturáltabban, hitelesebben szólalnak majd meg“. Egyik szenzációs tanulmányában matematikai módszerrel kiszámolta, hogy miként kell alakítani kicsit följebb, kicsit lejjebb a hangokat, hogy tisztának hangozzanak. Ennek mikénti elérésének ismertetése külön cikket igényelne.

„Amikor az Eiffel toronynál ámultak a lányok“

- Vásárhelyi Zoltánhoz hasonlóan alapvető fontosságúnak tekintette az adott feladatokra legalkalmasabb énekkari struktúra kialakítását (megszervezte a zeneiskola kórusát, vegyeskarrá alakította a Városi Dalárdát).

- Természetesen tudtam, hogy a kecskeméti iskolában, köszönhetően az itt tanító kiváló pedagógusoknak, az intézmény céltudatos vezetőinek, magas színvonalú a zenei oktató-nevelő tevékenység. 1995-ben, idekerülésem után egy évvel javaslataimat figyelembe véve az igazgatóság átszervezte a felső tagozatos kórusokat. Azóta az egymásra épülő, a diákok életkori sajátosságait nyomatékosabban figyelembe vevő énekkarok hatékonyabban kamatoztathatják a gyerekek énektudását

- Olvashattunk olaszországi, dániai, németországi, belgiumi sikereikről, angliai koncertkörutakról. A külföldi utazás lehetősége mennyire ösztönzi a kórustagokat?

- Amikor az Eiffel toronynál ámultak a lányok, az Oxfordi Egyetem könyvtárában egy ismerős munkatársnak köszönhetően a látogatók többsége elől elzárt ritkaságokat nézhettek meg, a kölni és a milánói dómot, a brüsszeli Atoniumot, a római Colosseumot, vagy Shakespeare szülővárosának nevezetességeit csodálták, azt mondtam nekik: ti magatok kerestétek meg ezt az utat, a többletpróbák, a többletfellépések vállalásával.

Elő-előfordul, hogy vállalati fogadásokra, ünnepségekre hívnak bennünket. Az osztrák követségen is járt alkalmi kamarakórusunk. Az oda meghívott diplomaták és köztársasági elnökünk jelen lévő felesége, Mádl Dalma asszony, valamint Kodályné Péczeli Sarolta is őszintén dicsérte produkciónkat, de énekeltünk Károly hercegnek, az észt köztársasági elnöknek is.

„Legfontosabb az iskola fennmaradása“

- Aligha irigyeli bárki Durányik Lászlót, amikor döntenie kell, hogy a nagy létszámú kórusból ki utazhat, ki marad itthon.

- Gondosan kialakított szempontok szerint törekszünk az igazságosság és a kórusteljesítmény ideális közös nevezőjének megközelítésére. Előnybe kerülnek a szorgalmasok, vagyis azok, akik eljárnak hétvégi nem kötelező próbáinkra. Sokszor megkérem a kórustagokat: írjak le, hogy szerintük szólamukból melyik tíz diáktársukkal szerepelhetne legsikeresebben az énekkar. A diákok leginkább azokra szavaznak, akikre én magam is gondoltam. Évenként változhat az utazókórus összetétele, tehát reménykedhetnek a kimaradók.

- Terveik? Reményeik?

- A kultúra szempontjából egyre nehezedő társadalmi körülmények között legfontosabb a Kodály iskola fennmaradása, az itt folyó zenei képzés magas színvonalának megtartása, a gyerekek zene és éneklés iránti szeretetének megőrzése. A gyerekeknek kívánom, hogy kitartásuk az ének mellett sok élménnyel gazdagítsa mindnyájukat, s missziós munkájukat, amelyeket az iskola és a kórus tőlük elvár, egész életükön át végezzék.

Heltai Nándor

„Kecskemét egyre inkább Kodály városa lesz“?

1967. március 7-én, 9 órakor a bécsi rádió tudatta először, hogy meghalt Kodály Zoltán.

„adom poraimat a kecskeméti homoknak“

A Kossuth adó 60 perccel később jelentette a nagy magyar zeneszerző váratlan elhunytát. *(Az adásrendező utólag szóbeli figyelmeztetést kapott a szerkesztő által ötödiknek sorolt hír előbbre hozatala miatt.)*

Még a délelőtti órákban a zeneszerző szülővárosának tanácselnökével Nemesszeghy Lajosné Szentkirályi Márta az énekes iskola igazgatója és a népművelési felügyelő közölte a lesújtó hírt. Egyébként is hivatalosak voltak Reile Gézához a zeneszerző tervezett áprilisi látogatását előkészítő megbeszélésre. Az előzetes elképzelésekben szerepelt egyebek között a Katona József síremlék megkoszorúzása, az akkor még sokfelé barackvirágos határ bemutatása, Kodály mikénti zeneszerzői közreműködése Kecskemét városi létének hatszázadik évfordulós ünnepségein.

A végzetes trombózis miatt arra kért javaslatot Reile Géza, hogy miként fejezheti ki legméltóbban gyászát, melyek a hagyaték őrzésének legsürgetőbb tennivalói. Még március 7-én kora délután telefonon felhívta Ilku Pál miniszter figyelmét, Kodály Zoltán 1947 decemberében díszpolgárságát megköszönő beszédében kinyilvánította, közgyűlési jegyzőkönyvben is megörökített óhaját, mely szerint „örömmel adom poraimat a kecskeméti homoknak, hogy azt termékenyesítse.“ Végül is abban állapodtak meg a temetési bizottsággal, hogy a Tanár úr sírjánál az énekes iskola kórusa búcsúztatja az elhunytat.

Édes és keserű, mondható, hogy miként sáfárkodott Bács-Kiskun megye székhelye mindazzal, amit Kodály jelenthetett a kortársaknak és a jövendő nemzedékeknek. Okkal írta 1973 nyarán Féja Géza: „Kecskemét egyre inkább Kodály városa lesz. Tudom, milyen nagy szót mondok ki, de felelősségem tudatában teszem. Nálunk a múltban az volt a szokás, hogy egy-egy város hivalkodott nagy szülötte nevével, emléktáblát is helyezett szülőházának falára, ilyenkor szóvirágokkal díszített emlékbeszéd is elhangzott, s ezzel úgy vélte, feladatának eleget is tett. Kecskemét azonban a Kodály-kultusszal valóban kulturvároshoz illő magatartást tanúsít. Intézmények létesítésével váltja valóra, teszi élővé nagy szülöttjének tanításait. Kisszerű helyi kultusz helyett országos méretekben cselekszik. Éppen ezzel tesz bizonyságot, hogy valóban várossá lett Az igazi város ugyanis nem csupán emléketápol, de kultúrát teremt, ez történik Kecskeméten.“

A polgármester javaslata

Ezt felismerve kereste meg levelével 2003 októberében **Szécsi Gábor** polgármester a Kodály örökség ápolásáért leghivatottabbakat: küldjék el javaslataikat a polgármesteri hivatalhoz.

„Kecskemét város képviselőtestülete elfogadta indítványomat - a város meghatározó szellemi örökségének, Kodály Zoltán életművének ápolása érdekében hosszú távú, összefoglaló városi program kidolgozásáról döntött“. A továbbiakban, hét pontban - például Kodály emlékmű állítása, a kodályi örökség beépítése a városmarketingbe, a Kodály Művészeti Fesztivál hosszú távú tematikájának kidolgozása - foglalta össze a koncepció legfőbb céljait.

Énektanárképzés a megyeszékhelyen?

A felkértek valamennyien eleget tettek a megtisztelő felkérésnek. Teljes számban részt vettek a beküldött szakmai elemzéseket összegező, koordináló megbeszélésen.

A felhívás fontosságával és időszerűségével mindenki egyetértett.

A készülő tervezet realizálásnak lehetőségeiről azonban megoszlottak a vélemények.

A borúlátók okkal kifogásolták, hogy a mostani kormányzat háttérbe szorítja a művészeti és a művészettel nevelést. Az oktatásügy stratégiájának kidolgozására szervezett nagy létszámú szakértői csoportban egyetlen művészeti ág képviselőjét sem hívták meg. Néhány országos újságot kivéve a napilapokból eltűntek a zenei ismeretterjesztő írások, koncertkritikák. Mások a Kecskeméten felhalmozódott szellemi tőkére, a két Kodály nevét viselő intézmény magas színtű tevékenységére hívták föl a figyelmet. Sokat jelentene, ha Kecskemét is bekapcsolódhatna az énektanár és karvezető képzésbe. Sikeresnek ígérkezik az a törekvés, amely a Kodály Művészeti Fesztivál keretében rendszeresen kantáta és oratóriumfesztiválokat rendezhetnének.

A végleges tervezet a közeli hetekben kerül a közgyűlés elé.

Heltai Nándor

Dallal, sporttal az Unióba

Tíz gyerek vett részt a Kecskeméti SOS - Gyermekfaluból a Magyarország uniós csatlakozásának alkalmából a fővárosban rendezett Fiatal Európa Koncert énekes ifjaként a 250 fős kórusban.

A magyar, francia, német, belga, cseh, szlovák, szlovén, finn, lengyel és portugál gyermekek április 30-án, az „Itt van Európa!“ programsorozat keretében egymás népdalait énekelték el közösen a Hősök terén. Május elsején pedig a Faragó Béla Bács-Kiskun Megyei Sportnap vendégül látója volt a Kecskeméti SOS - Gyermekfalu és a Vásárhelyi Pál Általános Iskola. Az ünnepnapra időzített eseményt immár hetedik alkalommal rendezték meg. Mintegy 120, gyermekotthonokban élő fiatal vett részt a kecskeméti „Egészséges Életmódért Hit és Sport Alapítvány“ versenyén, amelyet a sportminisztérium, valamint a megye- és a város önkormányzata is támogatott. Fociban mérték össze az erőt a 14 évnél idősebb, ügyességi vetélkedőkön pedig a 14 esztendő alatti, kecskeméti, bajai, kalocsai, dunavecsei és bácsalmási fiatalok. A sportnap győztesei képviselik majd a magyar színeket a gyermekotthonok szeptemberi Európa Kupáján, amit szintén a hírös városban fognak megtartani.

Lemezbemutató állófogadással

A Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara „Aranyhangok“ koncertsorozatának tavaszi hangversenyén május 14-én (pénteken) 19 órakor, a FOURTISSIMO (volt Kuna Family) lemezbemutatója lesz. Helyszín a kamara székházának gróf Széchenyi István konferencia terme (Árpád körút 4.). Meghívott vendég előadó Nagy Edmond, a Megasztár egyik résztvevője. A koncertet követően a vendégeket állófogadásra várják a szervezők. Jegyek igényelhetők a kamara titkárságán, az 501-500-as telefonon.

Koncert-ajánló

A Kodály Iskola nagytermében május 17-én, hétfőn este 7 órakor Pablo Galdo spanyol zongoraművész hangversenyt ad. Szeretettel várják az érdeklődőket!

„Elcseréltem Pápát Kecskemétért“

1904. május 5-én, 79 évesen szenderült át Jókai Mór egy másik világba. Kecskemét díszpolgárának temetésén „a puszták metropolisa“ küldöttséggel képviseltette magát. Ő volt az első, aki még életében utcanevet kapott Kecskeméten, ahogy ő nevezte, „második szülővárosomban“. A centenárium alkalmából közlünk egy rövid részletet Heltai Nándor Jókai és Kecskemét - „Itt lett belőlem író“ című megjelenésre váró könyvéből.

*

Mindig aggódó kíváncsisággal várta haza idősebb fiát Révkomáromban Jókai Józsefné született Pulay Mária, ha valamelyik gyermekét ügyei a szomszéd városba szólították.

1842 októberében a szokottnál is izgatottabban figyelte, hogy mikor zörren meg a ház előtt, a több mint egy hete a Duna-Tisza közére két gyerekével és a kocsissal elindult gyékényes szekér. Egyikük sem járt még a két folyó között. Az özvegyasszony a búcsúzkodás óta nehezen találta helyét. Voltak pillanatok, amikor megbánta, hogy kisebbik fiát hosszú időre elengedte egy távoli városba.

Igaz, lakott a gyerek cserediákként Pozsonyban, Pápán a kollégiumban tanult, de ezekből a városokból kéthavonta 6-7 óra alatt hazarepítette a gyorskocsi. A puszták mélyéről azonban Mórica csak a szünidőre térhet haza. Ráadásul alig tud valamit Kecskemétről. Néhai ura levelezett ugyan egy ottani emberrel, de csak örökségi, meg családi ügyekről. A jó szerencse hozta útjába a fiatalon Kiskunságban katonáskodó utcabelijét. Elszontyolodva hallgatta tájékoztatását. „Az biz, nemzetes asszonyom, egy nagy-nagy falu. A nagymisére is behallik olykor a disznóröfögés, még nevük sincs összevissza utcáinak.“

Károlytól, nagyobbik fiától várta a megnyugtatást: jól döntöttek, amikor javaslatára a továbbtanulásra szóba jöhető Pápa, Debrecen, Pest és Kecskemét közül az utóbbit választották?

Móricz mondogatta is otthon, később le is írta, hogy a bátyó vette észre: „egész lényem beteg. Radikális kúrát gondolt ki kigyógyításomra, mikor engem a pápai tudománygyűjtő kaptárból kimarkolt s elvitt magával Kecskemétre.“

Elutazása előtti napokban a családi vacsoránál beszámolt édesanyjának, hogy az ismerősök miként fogadták búcsúlátogatását. Visszaemlékezéséből tudható, hogy mit szóltak nagy híréhez.

„Tisztelendő Tüdős úr rám idézte Kistükör versét:
Itt vagyon Cegléd is, Kőrös Kecskeméttel,
Híres háromváros, vörös bor szürettel.“
- No, majd megtanul Móricz öcsém is vörösbort inni! (A bort pedig akkor utáltam, mint a mérget.)

De még jobban lepipált Kálmán Ferenc urambátyám (szomszédunk) a ki a következő példabeszédes verssel gazdagította adomagyűjteményemet:
Rátótiak a szőlőt parázson sütötték
Kókaiak a lencsét kétszer is megfőzték,
Lédeciek a létrát keresztben cipelték,
Kecskeméten az ürgét röptében meglőtték.
És én daczára ennek a hallatlan diffamálásnak mégis elcseréltem Pápát Kecskemétért.“

A végre visszaérkezett Károly nyugtatta meg. Kecskemétnek valóban nincs egyetlen kövezett utcája, hírmondónak sem láthatók olyan paloták, fényes üzletek, mint ahol Móricz eddig tanult, de az emberek barátságosak, a kollégium hatalmas és továbbra is számíthatnak öccse kecskeméti stúdiumainak ötletét támogató tudós rokon, Karika János - aki egyébként szeretettel köszönti általa is kedves mindnyájukat - segítségére.

„Mit mondanánk hozzá?“

Dicsérik Jókai csodálatos fantáziáját. Bár félve tárgyalták híres regényét, A jövő század regényét, mert majd minden rendszer érintve érezte magát, annyi bizonyossá vált, hogy sok mindent megjövendölt. A repülőeszközök világformáló hatását például, vagy a borzasztó rémálom orosz forradalmat (vagy inkább puccsot?!), mely valóban megrengette és megrongálta a világot. Igaza lett, valóban „a gép, a vegytan százszorozza az embererőt.“ Megjövendölte az útját magával hordó lánctalpas katonai járműveket, a harckocsikat, írt a tengeralattjárókról.

Megálmodta az iparszerű kertművelést, a kártevők elleni biológiai védekezést. Már 1848 tavaszán, pontosan április 16-án az Életképek hasábjain foglalkoztatta, aggasztotta az önálló izraeli állam és Szlovákia megteremtésének a lehetősége.

„Egy táblabíró azt a módját találta fel az emancipációnak, hogy a zsidóknak oda kell adni Palesztinát, alakítsanak benne respublicát saját királyok alatt és éljenek boldogul. Az egészben nekem leginkább az ajándékozási eszme tetszik. Mi úgy ajándékozzuk jobbra-balra, a lengyeleknek Galíciát, az olaszoknak Lombardiát, mintha mindezen tartományok csak amúgy bitangjában gazdátlanul őgyelegnének a mezőn. Hátha vajon valakinek eszébe jut tót királyságot alapítani...“

Mégis azt mondom, hogy még Jókai bámulatos képzelőereje sem tudta előrelátni, hogy mi vár az emberiségre. Ír tízezreket követelő csatákról - több tízmilliónyian vesztek a harctereken. A polgári korszak delelőjéhez közeledve legrosszabb pillanataiban sem gondolhatott az eljövendő koncentrációs haláltáborok, gulágok szörnyűségeire. A számítógépre, a drótnélküli telefonálásra még csak nem is utalhatott az 1874-ben megjelent A jövő század regényében...

Különdíjas vörösbor egy családi pincészetből

2004-ben Kecskemét város és környéke kistermelői borversenyén 45 borász 86-féle termékkel vetélkedett. A Kiskunsági Mezőgazdasági Szövetkezetek Házában tartott eredményhirdetésen Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Nagydíját* Keresztes Ákos *vehette át. Aranyéremmel ismerték el* Varga László, *a Kecskeméti Főiskola, valamint a Szőlészeti és Borászati Kutatóintézet borait. A különdíjasok sorában szerepelt* Birkás Menyhért *borász, aki ebben az évben ünnepli pincészete megalapításának tizedik évfordulóját. A szabadszállási kistermelő 2003-as évjáratú Kékfrankosa lett markáns karakterével a verseny legjobb vörösbora. Tőle kérdeztük:

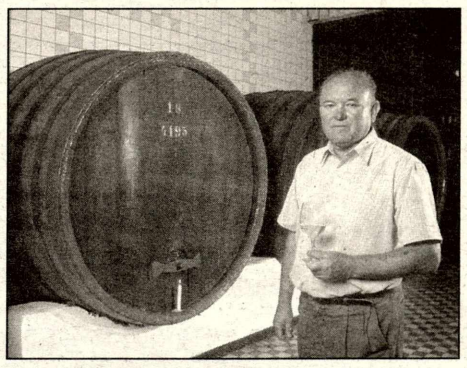

- Hányféle bora van, és ebből hányat hozott el a versenyre?

- Jelenleg hatféle bort készítünk a minőségi kategóriában: Chardonnay, Muskotály Cuvée, Kékfrankos Rosé, Kékfrankos, Cabernet Franc, és Cabernet Franc Barrique. Utóbbi egy tölgyfahordóban érlelt kuriózum. Ezekből két fajtát küldtünk most a borversenyre: a száraz fehér Szabadszállási Chardonnay-t és a száraz vörös Szabadszállási Kékfrankos-t. A sorozatból a Kékfrankos Rosé borunk szerepelt már egy versenyen, Gyöngyösön, ahol a Polgármesterek Bálján ezüstérmes lett. A többi ezután fog megmérettetni.

- Tapasztalatai szerint milyenek a borászat kistermelőinek lehetőségei ma Magyarországon, a kunsági borvidéken?

Szabadszálláson egy 1380-ból származó írás tanúsága szerint már volt szőlőtermesztés. Ezt a sok évszázados múltat eddig még nem sikerült megtörni. A kistermelők is mindig jelen voltak a szőlészetben, borászatban. Ma is megvan a létjogosultságuk a nagyüzemek mellett. A színvonalas munka hosszú távon sikereket hoz. Valljuk be: tisztelet a kivételnek, sok termelő nem a megfelelő színvonalon művelte szőlőjét, kezelte borait az utóbbi években. Hozzáteszem, nem sok ösztönző hatás érte őket.

- Mennyiben van az ön vállalkozása másokénál jobb, esetleg rosszabb helyzetben?

- A szakmai végzettség kétségtelen előny. Viszont az 1994-ben történt indulás hátrányt jelent a rendszerváltás idején, vagy a kevéssel azelőtt induló borászatokkal szemben. Aki komolyan veszi a szakmát, az tudja, hogy a borászatban a hagyomány nagyon fontos. Nem véletlen, hogy pl. a franciáknál a generációk egymásnak adják a pincekulcsot. Ahogy lehetőségem nyílt rá, elkezdtem tudatosan gyűjteni a csak erre a térségre vonatkozó borkészítési tapasztalatokat. Szerencsére Zoltán fiam borászként, Csilla lányom pedig az ügyintézésben közreműködve segít a pincészetben.

- Mi a véleménye a borversenyekről? Mennyiben szolgálják a kistermelők életben maradását?

A nagy borgazdasági cégek szétesése után a borversenyek színvonala visszaesett. Ezért én a kilencvenes évek végéig nem neveztem a versenyekre. Mára jelentősen javult a benevezett borok mennyisége és minősége is, a zsűriben pedig csak tanfolyamot végzett okleveles bírálók foglalhatnak helyet. A termelők felismerték a borversenyekben rejlő reklámértéket. Esetenként azonban a benevezett borok csupán kis mennyiséget képviselnek, nincs belőlük a kereskedelemben is megjeleníthető mennyiség. Ennek semmi értelme. Önbecsapás. Én a lepalackozott, értékesítésre szánt borokból szoktam a versenyekre küldeni. Az először, az Alföldi borversenyen, 2000-ben szerzett díjaimra vagyok a legbüszkébb: a 2000. évjáratú Chardonnay aranyérmes lett, a 2000. évjáratú Kékfrankosunk pedig ezüstérmes, és az egész termékcsaláddal megnyertük a különdíjat is a borszépségversenyen, amelyen a bor és a csomagolás összhangját bírálták.

- Hol találkozhatnak a borbarátok az ön által termelt díjnyertes nedűkkel?

Az utóbbi két évben ott voltunk a kecskeméti borutcában a Hírös Heteken és a fővárosi Expo területén, a Foodapesten is kiállítottunk. Boraink helyi megismertetéséért Szilvási Zoltán tett a legtöbbet: a Szil-coop bevásárlóközpontban bárki hozzájuthat a termékeinkhez.

Varga Károly

A RUDOLF LAKTANYA LEHETNE...

Európában óriási a kereslet a minőségi lovas turizmusra. Ha sikerülne az Európa Egyetem ködös vízióját eloszlatni, akkor a napnál is világosabb, hogy a Rudolf Laktanya patinás épületei mai elhanyagolt állapotuk ellenére - a termálvizes uszoda és szabadidőközpont közvetlen szomszédságában- , szakértő kezekben valóságos kincset jelenthetnek az számunkra. Különösen, ha figyelembe vesszük azt a nyilvánvaló tényt, hogy lovardát legegyszerűbben lovardából, lóistállót pedig legegyszerűbben lóistállóból, hotelt pedig legegyszerűbben a volt legénységi épületekből lehetne kialakítani... Még egy esetleges kocsiversenyekre szolgáló aréna számára, illetve a szükséges szállodai illetve fürdő fejlesztésekre is volna elegendő hely a területen, persze az ingatlannak az Izsáki útról történő kedvező megközelítését akadályozó úgynevezett vállalkozói övezetet fel kellene számolni és a városi „multifunkcionális“ sportcsarnok átfogó koncepció nélküli ide építését is jó lenne átértékelni. A GAMF melletti (ESSO benzinkút mögötti) terület, vagy a Széktói Sporttelep stb. például hasonlóan alkalmas helyszín lehetne a szóban forgó sportcsarnok telepítésére.

A lovas sportban járatosak szerint a Rudolf Laktanya 30m/60m méretű nagy lovardája és istállói a maguk nemében ma (több mint száz évvel a megépítésük után) is páratlanok és tökéletesen eurokonform méretűek. Nagy kérdés tehát, hogy ha már ezt a kincset megörököltük, akkor miért kell nekünk minden áron egyetemet építeni ott, ahol az adottságok mást diktálnak, tehát a lovak és a lovasok érzik a legjobban magukat… Ráadásul az általunk javasolt hasznosítás esetén a műemléki minősítés és védelem is magától értetődő természetességgel és főként gazdaságosan teljesíthető lenne. Másrészről viszont ha egyetem kerülne az épületekbe, akkor az új funkció miatt szinte biztosra vehető, hogy valamiféle erőszakot kellene majd elkövetni a régi épületeken, az új funkció miatt. A HVG-ben (!) éppen arról olvashattunk a napokban, hogy parlamenti bizottság alakult a lovas turizmus hazai helyzetének felkarolására. És ki tudja, talán ahogyan a Széchenyi terv már egyszer megtette, némi pénzt is el lehetne különíteni ennek a témának a támogatására. Ha feltételezzük azt az optimális esetet, hogy addig kész építési engedélyezési tervek állnának rendelkezésünkre, akkor pedig szinte nyert ügyünk lehet …

Vásárhelyi Dániel
építész

A tiszti épületek - most

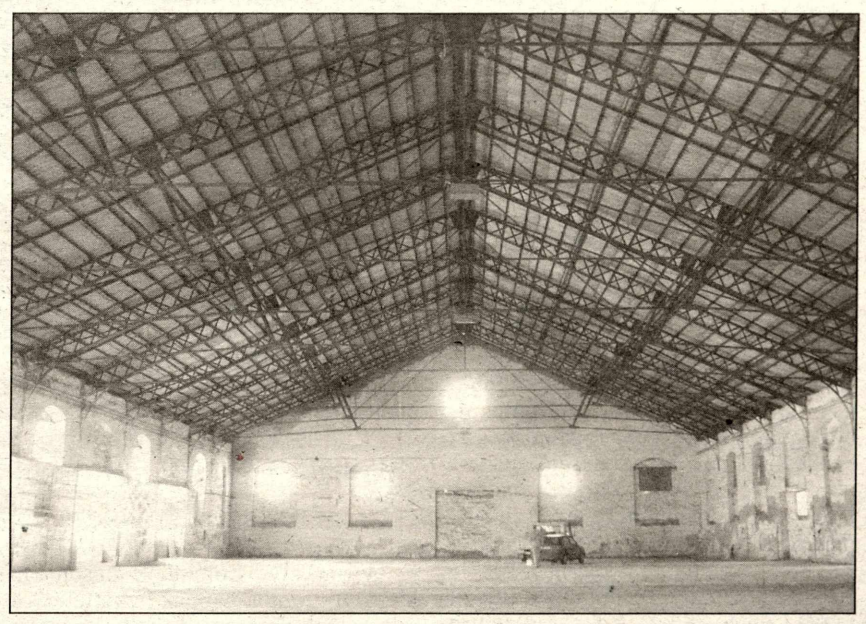

Draskovics-látogatás

Május 6-án az MSZP kecskeméti szervezetének vendége volt Draskovics Tibor pénzügyminiszter. Kora délután a Polár Stúdióhoz, Szécsi Gábor polgármesterhez, valamint az UNIVER Kecskeméti Konzervgyárába látogatott, utána a Ceremónia Bor- és Rendezvényházban nyílt vállalkozói fórumot tartott.

Konferenciáztak a jövő építészei

„A magyar építészeti örökség megőrzése Európában“ - ezt a címet kapta és mottóként használta a X. Országos és VIII. Nemzetközi Szakközépiskolai Építész Diákkonferencia, amelynek házigazda-tisztét a Gáspár András Szakközépiskola látta el. Számos országos valamint helyi szakmai és egyéb társszervezet támogatta a népes és soknemzetiségű diákcsoport rendezvényeit. A városnézés első állomása az az ünnepélyes megnyitó volt, amelyen Leviczky Cirill iskolaigazgató és Sárközy István alpolgármester köszöntötte a fiatalokat a Városháza dísztermében. A vetélkedők döntőjével május 2-án ért véget a háromnapos rendezvény.

Regionális közéleti lap
Köztér

A táj és az ember

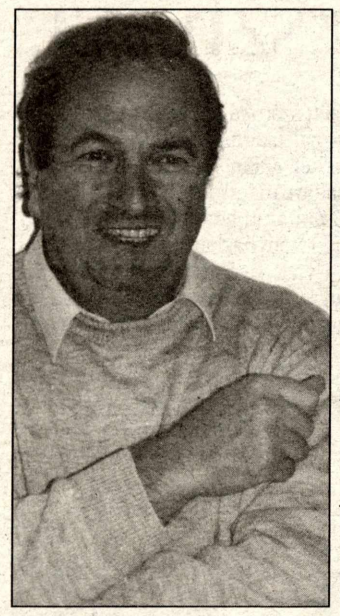

Iványosi Szabó András, a Kiskunsági Nemzeti Park igazgatóhelyettese nemrégiben vette át a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetést. Neve, akárcsak az alapító igazgató Tóth Károlyé, szinte összeforrt a jövőre harmincéves nemzeti parkkal. De nemcsak mint a természetvédelem elkötelezett szakértője, hanem közéleti emberként is ismert Kecskeméten. Aki, bár nem itt született, néhány évtől eltekintve, mindig Kecskeméten élt, s akinek, mint mondja, nagyon jól esett, hogy annyian gratuláltak a városban őszinte örömmel a kitüntetéshez. Vele beszélgettünk pályájáról, a nemzeti parkról és a jövő feladatairól.

- Miért éppen a természetvédelem iránt kezdett érdeklődni?

- Jócskán régen volt, 1968-ban, amikor én végeztem; akkor ilyen irányú képzés még nem is létezett. Úgy-hogy kezdetben nem a természetvédelem iránt érdeklődtem. Biológia-földrajz szakon kezdtem tanulni, végül geológia-földrajzon fejeztem be a szegedi egyetemet. Az Állami Földtani Intézetnél dolgoztam először, egy rendkívül nagy tudású ember, Rónai András keze alatt. Ő Teleki Pál intézetének volt a munkatársa 1945-ig. Emiatt később feketebárány lett, gyakorlatilag elzavarták arról a pályáról, és soha nem tudott visszatérni. Közgazdászból hihetetlen ambícióval geológussá képezte át magát. Pár éven belül az Alföld világviszonylatban is egyedülálló földtani térképezésének lett a témafelelőse. Erre az osztályra kerültem, az Alföld térképezésbe kapcsolódtam be. Budapesten, Mindszenten, Szolnokon dolgoztam, ahol földtani alapfúrások, illetve azok feldolgozása folyt. Szolnokot nem tudtam megszeretni, feleségem sem kapott ott állást, így abba az irányba fordult a dolog, hogy akkor próbáljunk Kecskeméten elhelyezkedni. Nem könnyű szívvel hagytam ott azt a munkát, de átjöttem Kecskemétre, és a Duna-Tisza közi Mezőgazdasági Kísérleti Intézethez kerültem talajtanosnak. De ott se maradtam sokáig, mert az ember, amikor pályakezdő, akkor próbálkozik. Ez a munka talajtani vonalnak látszott, de valójában erősen vegyész irányú feladat lett volna, aztán az már nekem nem annyira passzolt. Mivel másik szakom a földrajz volt, és sose voltam olyan ember, akit csak egy dolog érdekel, a statisztikai hivatalhoz mentem. Ez elég furcsa ugrás volt, de ott település-földrajzos lettem, és a Duna-Tisza köze településhálózatával, annak demográfiai viszonyaival kezdtem foglalkozni. 1974-ben hallottam először arról, hogy Kiskunsági Nemzeti Parkot szerveznek. Összehozott az élet Tóth Károllyal, akiről akkor már tudott volt, hogy a park igazgatója lesz. Ő invitált engem, hogy jöjjek ide, és jöttem. Történt ez 1975 elején, amikor a nemzeti park megalakult.

- De akkor még nem igazgató-helyettesnek jött?

- Nem, geográfiai felügyelőnek vettek föl. A nemzeti parkról akkor mindenki sokfélét gondolt. Nem igazán voltak előzményei itt, hogy kell egy nemzeti parknak működni, hiszen az első, a hortobágyi is csak két évvel korábban alakult. A terület földrajzi viszonyaival kellett foglalkoznom, akkor még a földnyilvántartástól kezdve sok minden ide tartozott, úgy gondolták, jó lesz, ha a néprajz is. Ez megint nem sokáig tartott, mert az első igazgató-helyettesünk 1979-ben munkahelyet változtatott, s akkortól igazgató-helyettes lettem. Aprócska cég voltunk még akkor, dolgoztunk itt tizenhárom-tizennégyen. Egy-egy szakterületnek megvolt a gazdája, ki-ki bíbelődött a saját dolgával, fogalmunk se volt még arról a mérhetetlen mennyiségű bürokráciáról, ami manapság van. Inkább a terület megismerése, bemutathatósága, a kutatásszervezés voltak a főirányok, a hatósági munka akkor egészen háttérbe szorult.

- Könnyebb vagy nehezebb volt akkor természetvédelmet „művelni"?

- Az egy más világ volt. Akkor a téesznek megmondták: a földetek ennyi hányada innentől kezdve nemzeti park, tartsátok magatokat ehhez. Vonogatták a vállukat, és akkor úgy volt egy darabig, amíg lázadás nem tört ki. Ha nem tartották be, akkor se tehetett sokat a természetvédelem. Na, persze, azért ennek megvolt a hozadéka. Beláttuk már a hetvenes-nyolcvanas évek fordulóján, amikor én igazgató-helyettes voltam, hogy vannak területek, ahol ez így nem megy. Már akkor fölvetettük azt, ami tulajdonképp ma a fő tendencia, hogy a tulajdonlásnál erősebb eszköz nem létezik a védelemre. Tágult a nemzetközi látókörünk, láttuk, hogy ilyen fából vaskarika, mint nálunk, a nyugati világban nincs. Vagy a tulajdonlást rendezik vagy kompenzációt adnak. Így a nyolcvanas évek elején mi is kezdtünk földeket vásárolni, akkor, amikor ezt még senki nem csinálta, sőt, értetlenkedtek is, hogy minek ez. Abban az időben Tóth Károly jó kapcsolatai révén hozzá tudtunk annyi pénzhez jutni, hogy a nyolcvanas évek közepére több mint 5 ezer hektárt összevásároltunk. Ez úgy zajlott, hogy aki adta, adta, aki nem…

- …azt kényszeríteni nem lehetett…?

- Kényszeríteni nem, bár előfordult, hogy akkor Román elvtárs odaszólt...

- Nem utálták nagyon a nemzeti parkot a téeszek?

- Nem, a személyes kapcsolataink jók voltak. Sőt, szorosabbak, mint manapság, Behatárolt kör volt, kevés partnerrel. Ma hihetetlen mennyiségű partnerünk van, és egészen más fajták az eszközeink. Utálni nem utáltak bennünket, legföljebb egyfajta lekicsinyléssel kezeltek minket a gazdálkodók: hülyéskednek ezek itt két bíbicfészekért… Abban az időszakban állandóan visszatérő problémánk volt az orosz katonaság jelenléte. 1979-ben szembesültünk először azzal, hogy hiába van közünk a dologhoz, az orosz katonai területekre vagy bemehettünk vagy nem. Ha lőttek az oroszok, akkor nem igazán volt ildomos bemenni, mert a mi kedvünkért nem hagyták abba. Ez még csak hagyján lett volna, de akkor is tovább lőttek, ha felgyulladt az erdő, és ameddig a gyakorlat be nem fejeződött, addig semmit nem tehettünk. Próbáltunk egyezkedni, de mondanom se kell, hogy 91-ig ennek semmi hozadéka nem volt. A hetvenes-nyolcvanas években alakultak ki szorosabb kapcsolataink a vízügyesekkel. A nemzeti park sok olyan alapkutatást megszervezett, ami addig soha nem volt, például a földtani, sekély földtani vizsgálatok, szikes tavak kutatása. Egyebek között ekkor kezdett világossá válni, hogy hoppá, itt valami szárazodási folyamat kezdődik. 1982-83-tól kezdődően a szikes tavak állapota gyors tempóban kezdett romlani, majd aztán az egész térségi szárazodás egyre kifejezettebbé vált, és a védett területek mellett a gazdálkodásban is komoly gondokat okozott. Igyekeztünk a figyelmet fölkelteni, ezért a vizesekkel rengeteget egyeztettünk, de a gondolkodásmódjuk akkor egészen más volt, mint manapság. Jó víz az volt nekik, hogy a Fekete tengerig elmenjen, de nagyon szaporán. Ebből adódott egy csomó konfliktus. Ebben nekem megint sok dolgom akadt, mert a cégnél nem volt hidrológus hosszú időn át. Így telt el jó néhány év, az igazgatónk ugyanaz volt, a munkatársaink sem az elvándorlásról voltak híresek. Aki idejött, egyfajta szakmai elhivatottság okán került ide. Ez így van azóta is.

- És szépen kialakult, hogy mivel is foglalkozik egy nemzeti park.

- Igen, de miközben mi viszonylagos állandóságot mutattunk, fönt a tetején örökké imbolygott a szervezet. Először Országos Természetvédelmi Hivatal volt, aztán Országos Környezet és Természetvédelmi Hivatal, aztán 1988-tól Környezetvédelmi Minisztérium. Azóta is minden kurzusban változott. Emellett új nemzeti parkok is alakultak, a figyelem egyre inkább megoszlott ezek között. Most tíz van, de ennél több már nem nagyon lehet.

- Nincs terület?

- Nincsenek már erre alkalmas területek. Vannak olyan kritériumok, amiket ki kéne elégíteni egy nemzeti parknak. Ez Magyarországon messze nem könnyű dolog, hiszen bármennyire is más a mi helyzetünk itt a Kárpát-medencében, mint Nyugat-Európában, azért bolygatatlan területek itt sincsenek. Az egész Alföld annyira más világ volt a vízrendezések előtt, mint ma, hogy el se tudjuk képzelni. Voltak jó erdők, de egészen máshol. Ma a buckatetők az erdők, ahol hajdanán homokpuszta gyepek voltak. Sokkal üdébb állapotok uralták a Duna-Tisza közét. A vizes területek kiszáradtak, ezek a legjobb szántók manapság.

- Ha ennyire megváltozott a táj százötven-kétszáz év alatt, képesek leszünk vajon megvédeni a következő században?

- Képesek lehetünk. A táj dinamikája megállíthatatlan, csak az a kérdés, hogy ezt milyen irányban befolyásolhatjuk. A táj magától is változik, de az ember beavatkozása legalább olyan mértékű, ha nem nagyobb. Ha jó jogszabályaink vannak, és azokat követjük - ennyiben már én is bürokrata kezdek lenni -, akkor fordulhatnak a folyamatok kedvező irányba is. A védett területeken szinte minden eszközünk megvan, most már a tulajdonlásban is eléggé fölerősödtünk. Meglehetős biztonsággal azt mondhatjuk, hogy a nem nagytáj-léptékű változásokat ki tudjuk védeni. A nagytáj-léptékűvel nem tudunk mit csinálni, mert ahhoz ezek a területek túl kis szigetek, önmagukban nem megvédhetők.

- Az autópályák meglehetősen átalakítják a tájat, és kettévágják a védett élőhelyeket.

- Igen, vannak fájdalmas veszteségeink, például a Péteri tó mellett vagy Balástyánál. Az ötös autópályánál a nyomvonalba nem tudtunk beleszólni, de a műtárgyak létesítésébe igen: hol legyen vadátjáró vagy vízáteresztő. A nyolcas pálya esetében maradéktalanul tudtuk a szándékainkat érvényesíteni. Úgy elő van készítve, hogy nagy baki már nem lehet. Ami fájó, hogy az autópálya eufória miatt egyes jogköröket Budapestre koncentrálnak. Oly módon, hogy a Környezet és Természetvédelmi Főfelügyelőség a hatósági első fok, annak az elnöke meg a másodfok. Ha majd a kilences autópálya nyomvonaláról folytatódnak az egyeztetések, bizony nagyon gyöngék lesznek az érdekérvényesítési lehetőségeink.

- A kilencvenes évek elején Tóth Károly nyugdíjba vonult, ön lett a KNP vezetője, később újra igazgató-helyettes. Mit hoztak a rendszerváltás utáni idők a nemzeti parknak?

- Sok minden megváltozott. Több mint ötven százalékkal növeltük a park területét, de ez se volt könnyű menet. Nagy harc árán tudtuk érvényesíteni, hogy a szövetkezeti földek nevesítésekor a védett területeken ezt kizárták. 1995-ben megszületett egy olyan törvény, amely ezeknek a földeknek, illetve a természeti szempontból értékes területeknek a kötelező fölvásárlását, kisajátítását írta elő. Határidőt szabott, hat évet, biztosított valamennyi pénzt hozzá. Aztán kiderült, hogy ez a pénz egyre kevesebbet ér, később farigcsáltak is belőle. Eltelt nyolc év, de még korántsem vagyunk a dolog végén. A vásárlások mellett nagyon komoly feladatunkká vált a védett területek megerősítése, a természetvédelmi őrszolgálat jó kialakítása. El kellett azon is gondolkodni, hogy mit értünk természetvédelmi kezelésen. Beavatkozunk vagy nem, az adott pillanatbeli állapotot akarjuk megőrizni vagy hagyjuk a természetes folyamatok érvényesülését. Ehhez a szervezet fölfejlődött, ma már több mint nyolcvanan vagyunk. Fölállt a vagyonkezelési részlege a nemzeti parknak, megerősödött a hatósági tevékenysége.

- Ez utóbbin mit kell érteni?

- Egyebek között a területhasználat szabályozását, kezelési tervek készítését, eljárást ezek érvényesítésében, az összes működési területünkön a teljes élővilágvédelmi feladatot ellátását. Építési ügyekben ma mindenütt szakhatóság vagyunk, ha az külterületen történik. 43 ezer hektár saját vagyonkezelésű földje van a nemzeti parknak, ez rengeteg. Az összes védett terület meghaladja a 100 ezret, itt a hatósági feladatok állandóan csak sokasodnak.

- Az uniós csatlakozással megint új korszak kezdődik, és nyilván a feladat sem lesz kevesebb.

- Ma a természetvédelem - nemcsak Európában, de az egész világon - a zártság és a nyitottság határmezsgyéjén próbál egyensúlyozni. Sokáig inkább a zártság felé tolódott a tendencia, ma inkább a kifelé fordulást, a nyitottságot forszírozzák, akár még a védett értékek rovására is. Ebben nem egyezik a magyar szándékkal. Nálunk sem a tulajdonviszonyok, sem a kompenzáció nincs rendezve, az anyagi eszközeink sincsenek meg hozzá, ami persze, nem azt jelenti, hogy nem is törekszünk rá. Az uniós csatlakozás kapcsán nagy feladat a Natura 2000 hálózat kiépítése. Ez nem más, mint két uniós direktíva, a madárvédelmi és az élőhely-védelmi direktívák megvalósítása. Ezzel a jelenlegi 10 százalékról 18-ra növekszik a védett területek aránya, bár a védettségi előírások nem annyira szigorúak. A madárvédelmi direktívát május 1- től életbe kellett léptetni, az élőhely-védelmi hosszadalmasabb folyamat, az egyeztetés most kezdődik. Finnországban már a hatodik tárgyalási körnél tartanak, és még mindig nincs vége. Ebben a nemzeti parknak meghatározó szerepe van. A jövő nagy kérdése még, hogy vajon a tájvédelemben ilyen mértékig benne marad-e a természetvédelem vagy sem. Lehet a feladat egy egységes zöldhatóságé, lehet az önkormányzatoké, itt is maradhat, ez még nem dőlt el. Az, hogy ezek a jogkörök nálunk maradnak-e vagy más hatósághoz kerülnek, a pillanatnyi átszervezési szándékok függvénye, mert vannak ilyen szándékok. Tehát miközben az uniós, hosszú távú feladatainkat jól látjuk, tudjuk, mik ezek, eközben nem tudjuk, hogy a saját szervezetünk hogy fog kinézni akár csak egy év múlva is. Kicsit úgy vagyunk, hogy csak a bizonytalanság a biztos.

- Ez elég elszomorítóan hangzik, mert a magyar természetvédelmet mindig is példának állították, kár lenne, ha most meggyengülne vagy szétzilálódna.

- A magyar szervezet példamutató, erősebb és több lábon álló, mint a nyugat-európai. Az 1969. évi 53-as törvény olyan jogosítványokat adott, amik Európában tényleg példanélküliek. Ma főleg jogászokban munkálnak olyan kényszerek, hogy a természetvédelmi kezelést és a hatósági munkát szét kell választani. Csak hát közben elfeledkeznek a hazai rendezetlen viszonyokról, például arról, hogy míg az egyik nemzeti parknak a védett területek negyven százaléka van a saját vagyonkezelésében, addig a másiknak csak hat. De bízzunk benne, hogy szétzilálódásról azért nem lesz szó.

- Mik a személyes tervei, leginkább szívügye a jövőben, amit szeretne megvalósítani?

- A homokhátsági vízgazdálkodási program mindenképpen szívügyem. A munkabizottságban hosszú időn át dolgoztam. Hogy a kormányhatározat elfogadása után ebben nekem még mi lesz vagy lesz-e szerepem, azt egyelőre nem tudom. De ez olyasmi, ami nemcsak a nemzeti park, hanem az egész térség szempontjából nagyon fontos ügy, ezt jó szívvel tudnám tovább csinálni. Aztán súlyponti dolog lesz a további munkánkban a Vásárhelyi-tervhez kapcsolódó rehabilitáció az alpári öblözetben. Szeretnénk előre lépni az idegenforgalmi oktatási-bemutatási létesítmények kialakításában, kihasználva a pályázati lehetőségeket. Elég jó előrehaladott állapotban vannak a tárgyalások a regionális idegenforgalmi operatív programból elnyerhető támogatás ügyében. Ha ezek a programok beindulnak - és vegyük még hozzá az átszervezést -, se én, se a munkatársaim nem fogunk unatkozni. Aztán egyszer még nyugdíjba is megyek.

- Ez még nem most lesz, de mit tervez arra az időre?

- Szeretek kertészkedni, kirándulni, van egy szép családom, két unokám, rövidesen lesz még kettő. Lesz mivel tölteni az időt. Néha a tiszta bámészkodásban is nagy örömömet tudom lelni Kecskeméten. Soha nem volt gondom azzal, hogy föltaláljam magam. Talán több írást tudok megjelentetni a szakmámban, amivel eddig kevesebbet foglalkozhattam az állandó időzavar miatt. Oktattam, most is oktatok egyetemen. Államvizsga-bizottságokban veszek részt, pályázatokra rendszeresen meghívnak zsűri elnöknek.

- És beáll majd civil természetvédőnek?

- Ez egészen biztos.

Magyar Ágnes

Fejetlenül

A madarak és fák napját ünnepeljük május tizedikén. Ez persze nem akadály, hogy tavasszal beinduljanak a láncfűrészek, és néhány ünnepeltet kidöntsenek a sorból. Nekem a fák barátaim, ezért nem is szeretem hallani a fűrész hangját. Sokszor láttam már egy-egy olyan barát halálát, „aki" még élhetett volna, de útban volt valakinek, vagy az volt a bűne, hogy túl sok levelet szórt a gyönyörű járdára.

A régi villanegyedben, ahol vagy harminc éve élek, valamiért jobban szeretnek az emberek fát kivágni, mint ültetni. Így aztán örültem, hogy a város gazdasági programjában ez a kissé elfelejtett negyed név szerint szerepel, méghozzá úgy, hogy meg kell védeni épített és zöldfelületi értékeit. Nagyon helyes. De remélem, nem úgy, mint a Szent Imre utcában, ahol tavaly néhány hatalmas, utcai akácfát egyszerűen lefejeztek. Csak az óriási törzsek merednek csupaszon az ég felé. Érdekes módja ez a zöldfelület gondozásnak. Nem újszerű, mert pár éve egy utcával arrébb hasonlóan bántak el két nyárfával is.

A fejetlenség a fák körében nem dívik. Gazdasági programot se szoktak elfogadni, mindenféle szép tervekkel. Nem is ünnepelnek senkit. Csak nőnek, árnyat adnak, szűrik a levegőt, lombjukban madarak fészkelnek. Egy nagy hibájuk van ugyan: nem tudnak beszélni. Ezért pártot se alakíthatnak. Kár, mert akkor biztosan több becsületük lenne. S még a fejetlenség se volna gond.

-m

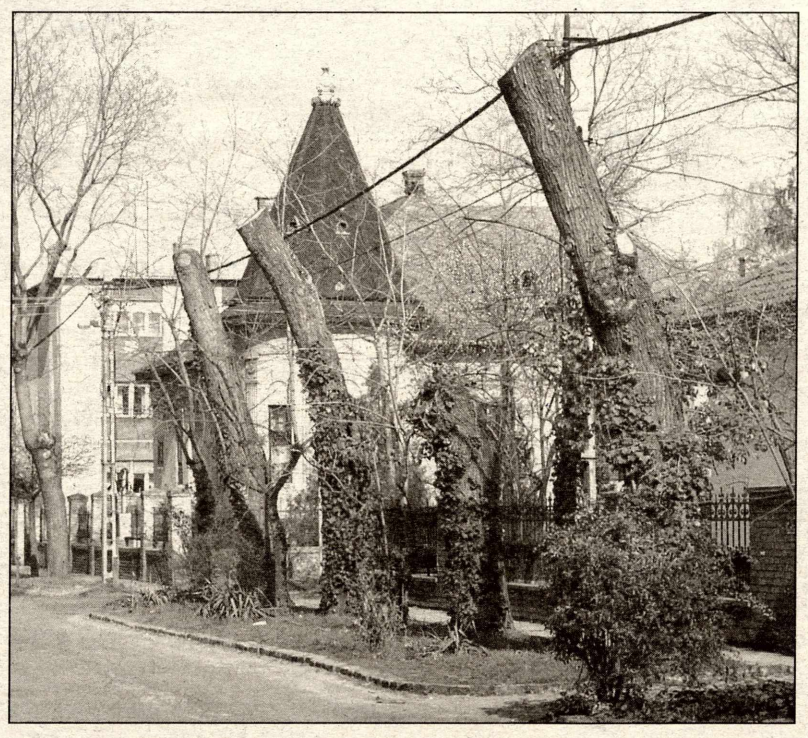

Elhunyt dr. Tóth Károly, a Kiskunsági Nemzeti Park első, alapító igazgatója. 74 éves volt. Erdőmérnökként szerzett diplomát, 1974-ig a kecskeméti erdőfelügyelőség vezetőjeként dolgozott. Nagy szerepe volt abban, hogy Bács-Kiskun megyében jelentősen emelkedett az erdőterületek aránya. 1974-ben az Országos Természetvédelmi Hivatal megbízta a nemzeti park megalakításának előkészületeivel. Mindössze egy évre volt szüksége a munka elvégzéséhez (az első parkot, a hortobágyit hat év alatt sikerült megalakítani), s ő lett az intézmény igazgatója. 1992-ig, nyugdíjba vonulásáig töltötte be ezt a posztot. Vezetése alatt kitűnő szakembergárdát alakított ki, a Kiskunsági Nemzeti Park nemzetközi hírnevet szerzett. Munkáját számos kitüntetéssel ismerték el.

„A nemzeti park területei nemcsak az Alföld földrajzi egységét, hanem a magyar történelem és a magyar valóság egy korszakát is őrzik magukban. Ezeken a területeken idáig is emberek éltek és gazdálkodtak, és nemzeti parkjaink sajátsága, hogy ez a jövőben is így lesz. A természetvédelmet és a gazdálkodást tehát össze kell hangolni, az érdekeket egyeztetni kell." - írta a parkról készült könyv ajánlásában, méghozzá nem mostanában, hanem 1979-ben.

ÁLOMFALÓCSKA MANÓCSKA

Bemutató a Cirókában

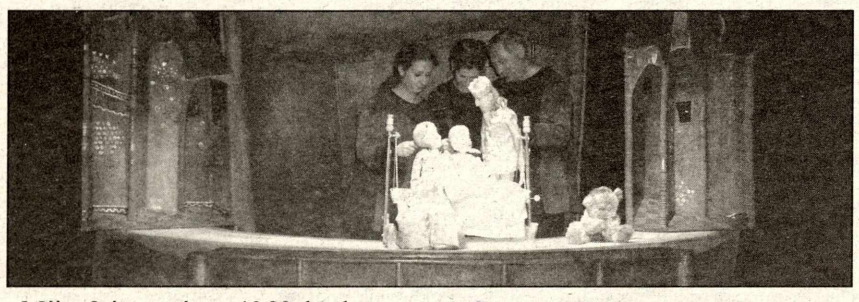

Május 9-én, vasárnap 10.30 -kor bemutatót tartanak a Ciróka Bábszínházban. **Michael Ende** meséjét bábszínpadra írta **Zalán Tibor**, rendezte **Kiszely Ágnes**. A zenét **Ágoston Béla**, a díszleteket, jelmezeket **Bodor Judit** készítette. Szcenikus: **Sisak Péter.** Miről szól a hat éves kortól idősebbeknek szánt darab? Arról, hogy sajnos, az álmokat nem lehet kiválasztani, mint az esti mesét kedvenc mesekönyvünkből, azok csak úgy jönnek maguktól: olykor szépek, máskor meg csúnyák, félelmetesek. Akkor van csak igazán baj, ha egyre-másra a rossz álmok látogatnak meg minket és már elaludni sincs kedvünk. Ekkor kell segítségül hívnunk Álomfalócska Manócskát, aki rossz álmainkat - még mielőtt megijeszthetnének bennünket - HAMM! Egyszerűen lenyeli.

A következő előadás május 16-án lesz.

A bemutató előtti egyik utolsó próbát megelőző percekben kérdeztem* Kiszely Ágnest, *az előadás rendezőjét, miért pont ezt a darabot választotta?

- A mesebeli hercegnő itt is fél az álomtól. Szunnyadországban a legjobban alvó ember lesz a király, aki nagyon szégyelli magát, hogy pont az ő lánya meg rossz alvó. Sem orvosok, sem más praktikák nem segítettek a bajon így ő maga indult világkörüli útra, hogy gyógyírt találjon. A világ végén találkozott az Álomfaló Manóval, aki gonosz álmokkal táplálkozik és egy vers elmondására jelenik meg. Léghajóval viszi lányához, akit végül is a Manó megszabadít a rossz álmoktól. Nem sokan foglalkoznak bábszínházi dramaturgiával az országban, **Zalán Tibor** viszont ezek közé tartozik, így egyfajta háziszerzője is a Cirókának-mondja Kiszely Ágnes.

Fotográfusok északról

Hat északi fotográfus „Vágyakozás a vágy után" címmel állította ki válogatott képeit a Dán Kulturális Intézet Zimay utcai kiállítótermében.

Idézet a meghívóból: A ‚dánok nyelve' - így nevezték a középkorban az északi fejedelmek által beszélt különböző nyelveket. Habár ma már tudatában vagyunk annak, hogy az északi kultúra valójában egy igen összetett, sokszínű egység, s habár a technológia fejlődése kitolja a határokat, csökkenti a távolságokat, az északi egységesség utáni vágy még mindig él. Ez a vágy fogalom, amit a kiállítás tematizálni próbál, nemcsak az északi hőskorról szóló álom, hanem a vágyakozás léte általában. A vágy olyan fogalmi lét, amelyre nehezen találunk szavakat. De ahol a szó tudománya megáll, a képek veszik át a kifejezés erejét, s felnyitják szemünket… A tárlatot **Erling Ostergaard** igazgató és Viborg megye önkormányzatának alelnöke nyitotta meg.

Rendhagyó portrék

A Magyar Fotográfiai Múzeumban Marton Ervin életmű-kiállítása látható, május 16-ig. A fotóművészként, szobrászként és grafikusként egyaránt nemzetközileg is megbecsült alkotó fényképeiből válogat a tárlat, amelyen a fotográfus egyik híres, Chagall-ról készített portréja is látható.

A Budapesten született, 1938-tól Franciaországban élő művész eleinte főként zsáner-, majd szociofotókat készített, híressé azonban az 1956-ban megjelent, úgynevezett kettős portréit bemutató kötete tette. A képeken többek között Pablo Picasso és Jean Cocteau is látható egy-egy a klasszikus módon fényképezett portrén, illetve alkotás közben.

A fotómúzeum tulajdonában lévő alkotásokból összeállított életmű-kiállítás Marton Ervin további, jellemző fényképeinek reprodukcióival válik teljessé.

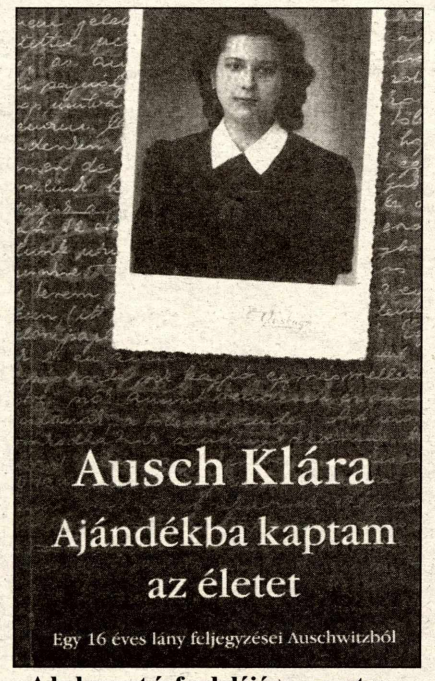

A holocaust évfordulójára most megjelent könyv ismertetésére következő lapszámunkban visszatérünk.

NYITOTT SZEMMEL - NYITOTT SZÍVVEL

„Tisztelt Szent László Lions Klub! Örömmel vettük, hogy az április 17-én a Tokaji Vadgasztronómiai Gála címmel szervezett jótékonysági vacsoraestjén befolyt 300 000.- forintot az Autisták Oktatásáért Alapítvány javára ajánlották fel…" - olvashattuk a hosszas köszönő sorokat nemrég a megyei sajtóban. Milyen nemzetközi keretek között, milyen helyi céllal működő szervezet is valójában az említett klub? Milyen módon, s formában nyújtanak támogatást a rászorulóknak? - kérdeztem mindenről a klub soros elnökét, Dabasi Gábort:

Magáról a Lions' mozgalomról annyit, hogy az első klubot 1917-ben Melvin Jones alapította Chicagoban - az első világháborúból hazaérkező vak, illetve tartósan sérült katonák megsegítésére. Az ő nevéhez kötődik egyébként a Fehér Bot Mozgalom is. Azóta a Lions Klub Mozgalom a világ legnagyobb humanitárius célokat szolgáló szervezetévé nőtte ki magát: több mint 185 országban mintegy másfélmillió tagot számlál. Magyarországon jelenleg 64 klub van, ebből három Kecskeméten. Ezek egyike a Szent László Lions Klub. Hat évvel ezelőtt alakultunk, jelenleg 21 tagunk van - orvosok, ügyvédek, vállalkozók, alkalmazottak, közgazdászok stb -, olyan emberek, akik az anyagiak mellett a szabadidejükből is sokat áldoznak azért, hogy másokon segíthessenek. Ez egy karitatív szervezet, melynek fő célja napjainkban is a vakság megelőzésének, illetve - ha lehetséges - gyógyításának segítése. A nemzetközi tagdíjakból befolyó összegeket a szövetség zömmel ma is erre a célra fordítja. Mi a környezetünkben előforduló számos más probléma megoldásához is felajánljuk a támogatásunkat. Bár egy órával ezelőtt épp egy gyengén látó, hátrányos helyzetű kisfiúnak fizettük be az éves Internet-előfizetését, ugyanúgy remélhettek tőlünk segítséget a hajléktalan szálló lakói, a fiatalok börtönéből szabadulók, az autisták, a Juhar utcai speciális iskola tanulói, az SOS-falu lakói, az idősek, a nagycsaládosok stb. is.

Hallottam, hogy nemrég olyan ötgyermekes családon segítettek, ahol a szülők bevétele a gyerekek iskoláztatására is alig elegendő, ezért átvállalták a lakásuk törlesztőrészletének utalását egy éven keresztül, s a gyerekek iskolai étkeztetését is kifizették. Hogyan bírálják el, hogy mikor kinek segítenek?

Nem egyforma eséllyel indulunk a világba. Vannak, akik jobb, s vannak, akik roszszabb körülmények között próbálnak az életben boldogulni, ezért segítenünk kell azokat, akik nálunk hátrányosabb helyzetben vannak. Ez a fajta segítség nagyon sok helyre elkelne, s mindennek mi sem tudunk megfelelni. Elsősorban nem alapítványokat támogatunk, hiszen mi is egy egyesület vagyunk, amelynek pénzre van szüksége, hanem konkrét személyeket, általában halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket, fiatalokat. S mivel lokálpatrióták vagyunk, szívesen segítjük a helyi kisközösségeket is. Természetesen részt veszünk azokon az akciókon is, amelyet az országos szövetség szervez. - Nyitott szemmel járunk a világban, s sajnos mindenki ismer a környezetében olyanokat, akik rászorulnak a segítségre. Tagjaink a környezetükben élő embereken keresztül jutnak olyan információkhoz, melyeket aztán közösen dolgozunk fel: demokratikus úton döntünk arról, hogy a javasoltak közül kiket és milyen mértékben fogunk támogatni.

Hogyan, honnan szerzik a jótékonykodáshoz szükséges pénzösszeget?

Direkt marketing módszereket nem alkalmazunk. Például nem ültetünk oda valakit a telefon mellé, hogy magánszemélyektől, cégektől karitatív célokra adományokat gyűjtsön. Nem árulunk képeslapokat, nem kéregetünk az utcán… Bevételeink három forrásból erednek. Egyrészt a tagdíjakból, másrészt a tagok és kívülállók önkéntes adományaiból, harmadrészt az általunk szervezett rendezvények árbevételeiből. Az utóbbi a legnehezebb, hisz olyan szélesebb körben is érdeklődésre számot tartó programokról kell gondoskodnunk, melyek a résztvevők számára kellemes és hasznos időtöltést jelentenek mindazon túl, hogy jótékony akcióról van szó. Ezekre a meghirdetett programjainkra - s itt szeretném megköszönni a sajtó segítségét - továbbra is nagy szeretettel várjuk mindazokat, akik személyes jelenlétükkel is szívesen hozzájárulnak egy-egy esemény, illetve a kitűzött célok megvalósulásához.

Milyen már hagyományosnak mondható rendezvényeik vannak?

A teljesség igénye nélkül ilyenek például a Mikulás-napi báljaink, az adventi időszakban szervezett jótékonysági hangversenyek - idei meghívott előadónk Lehotka Gábor orgonaművész volt a református templomban -, a karácsonyi élelmiszeradomány- és játékosztás a rászoruló nagycsaládosoknak, az SOS-falu lakói számára ötödik éve szervezett teremfoci-kupa - ahová nem csak a négy magyarországi SOS-faluból, hanem Erdélyből, s a Vajdaságból is érkeznek résztvevő csapatok -, s nem utolsó sorban a jótékonysági vacsorák. A köszönőcikkben említett adományozás is épp ennek volt köszönhető. E legutóbbi rendezvényünk érdekességeként megemlíteném, hogy a vacsoraesten közreműködő dr. Cey-Bert Róbert, a Gasztronómiai Világszövetség elnöke, gasztro- és borrégészettel foglalkozik. Nagyon sok könyve jelent már meg ebben a témában Magyarországon és a világon, s a televízióbeli sorozatáról is széles körben ismert. Ő állított össze a számunkra egy olyan magyarokra jellemző ételsort, melyet egykor a királyi udvarokban és gazdagabb nemesi házakban fogyasztottak. Vadkacsa, süllő, szarvasbélszín, szarvasgomba, s más különlegességnek számító étek volt a kínálatban méghozzá szokatlan fűszerezéssel, hiszen ezekben az időkben még például nem ismerték a pirospaprikát Európában. A királyi ételekhez királyi borokat ittunk, de nehogy azt higgye valaki, hogy ez valamiféle úri passzióként jött számításba. Mindössze ezzel a kuriózummal akartuk becsalogatni azokat az embereket, akiknek az említett, s immár elmondhatom, megvalósult cél érdekében a támogatására számítottunk. A Három Gúnár Rendezvényházban mintegy 140-en voltunk, a vacsora folyamán a kecskeméti Renaissance Consort együttes szolgáltatta a zenét. Nagyon színvonalas, jó hangulatú est kerekedett ki belőle, s mindenki, aki ott volt, azzal búcsúzott, hogy ha legközelebb is szervezünk hasonlót, feltétlenül szóljunk neki. Valóban szerepel őszi terveink között egy hasonló program szervezése. Azért csak ősszel, mert nálunk a klubév júniustól júniusig tart, bár a nyári hónapok sem telnek tétlenül, hisz ilyenkor zajlik a gyerekek üdültetésének szervezése, s a nemzetközi gyermekcsere-táborok munkájába is bekapcsolódunk. Nyugodt szívvel összegezhetem tehát, hogy az elmúlt klubévünk is sikeresnek mondható. Közel másfélmilliós kötségvetéssel dolgoztunk, s többtucat családnak, száznál több diáknak, rászorulónak tudtunk hatékony segítséget nyújtani.

Úgy tudom, nem csak a három kecskeméti Lions Klub tartja számon egymás munkáját segítő figyelemmel, de a jellegzetes kis kék jelvényt viselő Lions Klubtagok szerte a világban megismerik egymást, számíthatnak egymás segítésére. Így van?

Valóban, a klubtagság emberi hozadéka is óriási. Mindamellett a felemelő, jó érzés mellett, ami ezzel a tevékenységgel együtt jár, számos barátot szerzünk. Alkalmanként a klub saját tagjai számára is szervez kirándulásokat. Hivatalosan havonta, de a gyakorlatban ennél gyakrabban is összejövünk, megbeszéljük, ellátjuk a soron következő feladatokat - mindeközben ápoljuk azokat a barátságokat is, melyek a klub tagjai között szövődnek. Alapelvünk egyébként, hogy a klubtagok maguk is segítsék egymást úgy a magán-, mint az üzleti életben. Ez azt is jelentheti, hogy a szövetség országos vagy nemzetközi akciói során komoly hazai vagy külföldi partnerkapcsolatok jöhetnek létre. A szövetség kinyilvánított és következetesen alkalmazott etikai kódexe alapján segítjük a környezetünkben élő embereket és egymást ott, úgy, ahol és amiben csak tudjuk.

Kada Erika

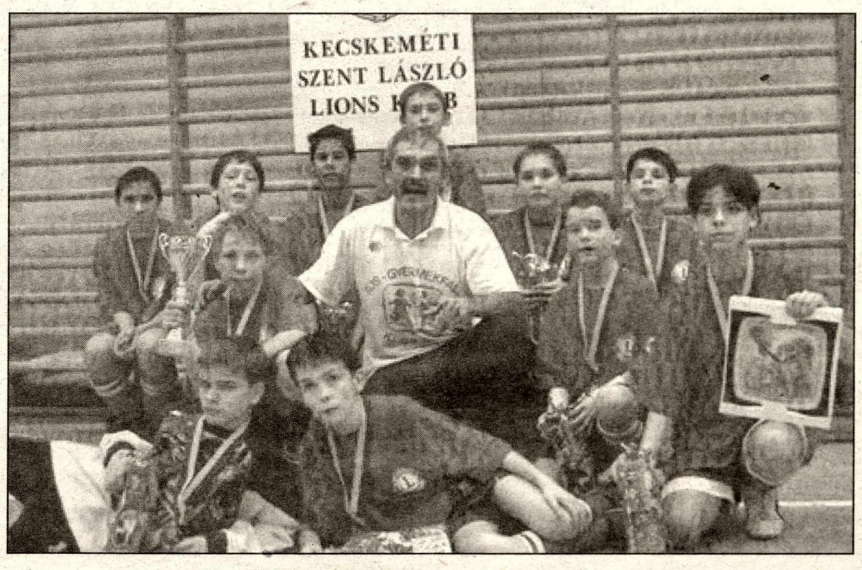

Bemutató az Üzemszínházban

Kecskeméti Katona József Színház - Esztergomi Várszínház

Kiss Csaba: A DÖG. Lányregény két részben

Szereposztás:

IRÉN (feleség, 40 év körüli) TÖREKY ZSUZSA. GÉZA (férj, 45 év körüli), HORÁNYI LÁSZLÓ. LILIKE (lány Igalról, 20 év körüli), HORVÁTH ERIKA. VARGA ÚR (Lilike pártfogója, 50-60), VITÉZ LÁSZLÓ. PISTI (Géza öccse, 35-40 körüli) FAZAKAS GÉZA. dr. BITTNER (nőgyógyász, 50-60 körüli), KISS JENŐ Jászai-díjas, ÖREGANYA (Lilike nagyanyja, 70-80) JABLONKAY MÁRIA. IVÁN (operatőr, 30-50 között), SZÉPLAKY GÉZA. LOJZI (álmos stájner melák 30-50 között) REITER ZOLTÁN. PASI (Irén kapcsolata, 40 körüli) PÁL ATTILA.

Rendező: PINCZÉS ISTVÁN

Bemutató: május 18-án, kedden este 7 órakor az Üzemszínházban.

Májusi KJK -programajánló

A Hónap Műalkotása a kávézóban: Markó Judit: Hüllők.

Karl Weidinger osztrák író felolvasóestje a 13-án 14 óra.

Május 25., kedd: Közgáz Roadshow. Bemutatkozik a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Egyetemi Központi Könyvtára.

Európai Nemzeti Parkok Napja

Rajzverseny, játékok és előadás gyerekeknek

Gyermekvilág: (Információ: 76/500-567)

Május 18-22: „Életke" - Kiállítás a 100 éves Mozgásjavító Általános Iskola fotóiból

Május 22., szombat 9 óra: (Információ: 76/500-555)

Táltospróba: Kisiskolások megyei mesevetélkedőjét záró közösségi játék

Május 29., szombat 9 óra: Európa csodái - Németország. Országos játék döntője.

(Információ: 76/500-560)

A GLOBALIZÁCIÓRÓL

Egy tudományos konferencia ürügyén

Áprilisban hét tudományos intézet képviseletében néhány napig Kecskeméten tanácskozott több amerikai, ausztráliai, és európai mikrobiológus. Beszámoltak arról, hogy a Baranyi József által kidolgozott matematikai modell segítségével milyen eredményeket értek el az élelmiszerekben előforduló baktériumok növekedésének, tulajdonságainak, betegségérzékenységének vizsgálatában. A Bacanovának elnevezett kutatási tervet az Európai Unió is támogatja.

A sűrű program ellenére sikerült beszélgetnem a kecskeméti sárga iskola, majd Katona József Gimnázium volt növendékével, a project kigondolójával és összehangolójával, a norwichi Institute of Food Research kutatójával.

Szóba került, hogy barátja, osztálytársa, dr. Ballagi András közreműködésének köszönhetően dolgozhatott az uppsalai egyetemen. Sokat utazik a világban, néha a legváratlanabb helyen találkozik kecskemétiekkel. Szingapúrban például a magyar követség fogadásán egy volt katonás, Gyöngyösi János köszöntötte. Baranyi Józsefnek is elmondtam, hogy éppen ő, a sokáig Ázsiában dolgozó diplomata érzékeltette velem legmeggyőzőbben: napjainkban nincsenek távolságok. János szokása szerint Budapesttől sok ezer kilométerre a Magyar Nemzet friss számát böngészve az interneten fedezte föl, hogy Kecskeméten Trianon emléktáblát avatnak. Tudta, hogy édesapja - az azóta sajnos elhunyt volt városi főmérnök - csak este szokta kezébe venni az újságokat és ezért hazainternetezett: a szülői otthonba. „Apám, siess a Kéttemplom közbe, még odaérhetsz az ünnepség kezdetére."

Odaért!

Más hasonló esetekről beszélgettünk Baranyi Józseffel, amíg búcsúzni kényszerült. Elmúlt három óra, este tízkor vár a családom Norvichban. Negyedhatkor a Ferihegyi repülőtéren kell lennem. A következő héten is repülőre szállok, egy konferenciára vagyok hivatalos. Remélem előbb-utóbb Párizsban is, összeköthetem a kellemest a hasznossal és befejezhetem barátommal a mi sajátos „grand slam"-unkat.

A Kodály Intézetben ismertem meg az itt tanuló ausztrál Angis Christiet. Ő tanított meg teniszezni. Annyira összebarátkoztunk, hogy meghívott esküvőjére. Egy itt megismert norvég karvezető hölgyet vett feleségül, Bergenben volt a lakodalom.

Ha találkozunk valahol, mindig lejátszunk annyi mérkőzést, amennyit az időnk enged. Már csak Párizs van hátra és elmondhatjuk, hogy megcsináltuk a profik négy nagy viadalát, vagyis pályára léptünk Wimbledonban, Melbournben, Amerikában, és Franciaország fővárosában.

Nagyot fordult a világ!

Nincs félszázada, hogy a mosonmagyaróvári, majd a csornai könyvtár vezetőjeként csak határsáv-igazolvánnyal, sűrű igazoltatásokra számítva kereshettem föl egyébként munkaköri kötelességként a vasfüggönyhöz közeli falusi könyvtárakat.

Heltai Nándor

Száz éve fociznak Kecskeméten

„revanche football-mérkőzés"

Valahol a Szentháromság temető és a Boldogasszony téri iskola közötti területen játszottak először (majdnem) szabályos labdarúgó-mérkőzést Kecskeméten. 1904 májusának utolsó hetében futott ki a pályára a kecskeméti piarista diákok tizenegye és az egyik fővárosi gimnázium csapata. Az itt „kisded korát" élő labdarúgással először próbálkozók bizony súlyos vereséggel fejezték be a mérkőzést, de a foci itt is elkezdett hódítani.

Előbb a környékbeli vidéki csapatok jöttek, majd a fővárosiak is. Már a múlt század tízes éveiben megkezdődött a KTE-KAC párharc.

A régi mérkőzések hangulatának fölidézésére ide iktatunk néhány sort a Kecskeméti Lapok 1910. augusztus 2.-i számából:

„A verseny zárószáma s egyszersmind fő érdekessége volt a Nagykikindai Athlétikai Club a Kecskeméti Athletikai Club revanche football-mérkőzése. A mieink közül különösen Weszelák tűnt ki, aki az ő vörös sapkájával valóságos fogalom már Kecskemét rohamosan meggyarapodott football kedvelői előtt." **H. N.**

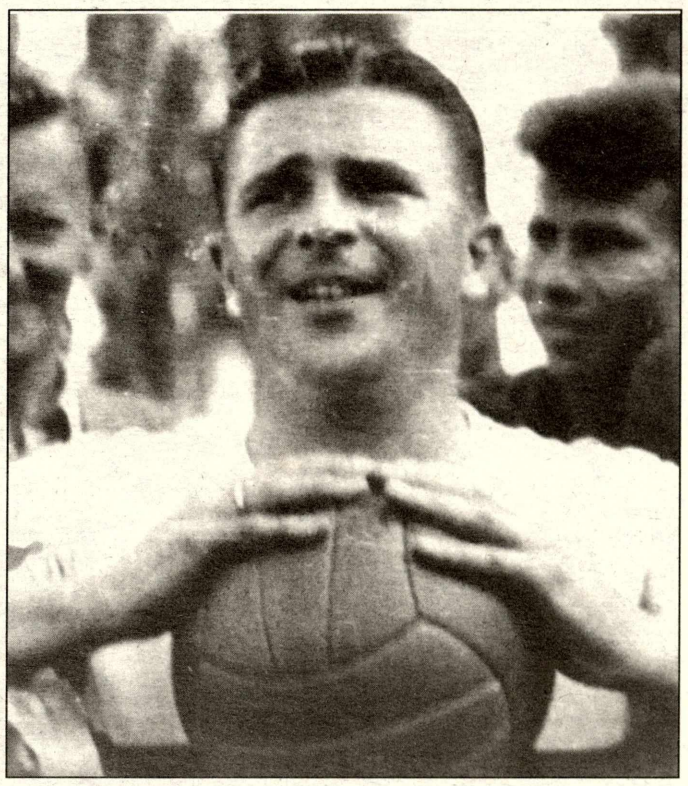

Puskás Öcsiről Kecskeméten készített fényképet Tóth Sándor, - a hajdani szebb foci-napokban...

Majálisi gyermek-néptánc

Az 1989-ben alakult „Örökség Népművészeti Egyesület" az utóbbi években felváltva rendezi meg Csepelen és Kecskeméten „Majális" Országos Gyermek Néptánc-fesztivált.

Idén az Erdei Ferenc Művelődési Központban közel 30, a magyar tánchagyományokat ápoló csoport mutatkozott be május elsején és másodikán. A több száz gyerek tanult is egymás színpadi fellépéseiből, míg a város érdeklődő közönsége inkább csak gyönyörködött a produkciókban.

Az „Örökség Népművészeti Egyesület" évente számos alkalommal nyújt bemutatkozási, tanulási lehetőséget gyerekeknek, illetve felnőtteknek is, Magyarország határain innen és túl egyaránt. A szervezet egyre bővül. Jelenleg több mint 220 művészeti alapiskola, vagy csoport a tagja, további 200 feletti egyéni tagsággal is rendelkezik. A tavalyi esztendőben 39 országos, illetve regionális rendezvénye volt a szervezetnek.

Ebben az évben Kecskeméten lesz majd, szintén az „Örökség Népművészeti Egyesület" és az Erdei Ferenc Művelődési Központ együttes rendezésében, május 29-30-án a csoportok számára meghirdetett „Pünkösdölő" Országos Néptánc Tanulmányi Verseny döntője is.

V. K.

Európai sokszínűség az agyagban

Erling Ostergaard, a Dán Kulturális Intézet igazgatója nyitotta meg „Az agyag hangja" című, Hans Christian Andersen tiszteletére rendezett hat európai ország művészeinek munkáiból rendezett kiállítást a Nemzetközi Kerámia Stúdióban.

Ezzel egy időben Probstner János, az intézmény igazgatója nyitotta meg az „Európai kulturális sokszínűség agyagban és porcelánban" című kiállítást, amely múzeumi anyagok legjobbjainak válogatása. Mindkét kiállítás május 15-éig tekinthető meg a Kápolna utca 13. szám alatt.

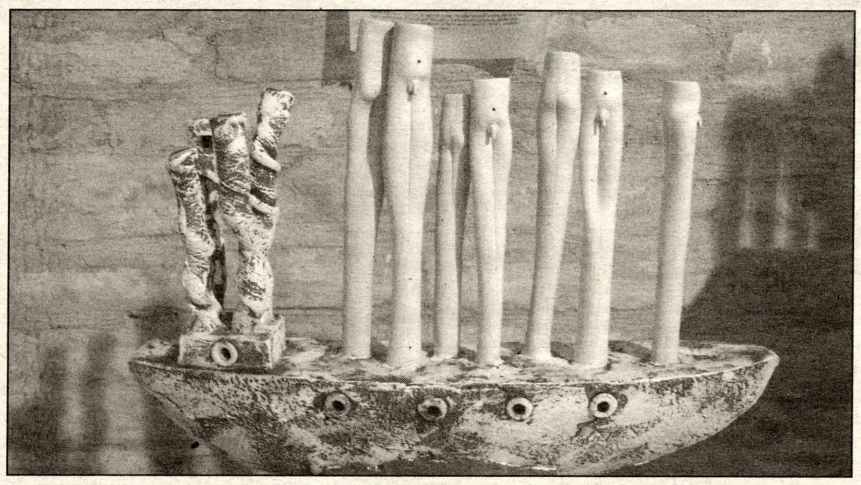

Jazz-kedvelőknek

A ritmus-zenék és a klasszikus jazz kedvelőit várja hangversenyére május 13-án 18 órára a Tanítóképző Kar (Kaszap utca) dísztermében, a Főiskolai Napok keretében a Creative Music Band. Műsoron Carl Orff, Sáry László és Colin Evans művei. A belépés díjtalan.

A MÚZEUMI VILÁGNAPON

A Népi Iparművészeti Múzeumban (Kecskemét, Serfőző u. 19.) május 18-án 10 órakor megemlékezést tartanak Zana Dezsőről, a kalotaszegi gyűjtemény adományozójáról.

A talán legszebb erdélyi népviselet a kalotaszegi lányoké. Bemutatása és megismertetése játékos, kreatív módon történik a muzeológusok által. Az általános iskola alsó tagozatosainak előzetes jelentkezését várják.

Faludy a TK-án

Rendszeres vendége városunknak Faludy György költő. Május 5-én, a Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Karának Hallgatói Önkormányzata és a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Köre szervezett Faludy-estet a Kaszap utcai díszteremben, melyet Kriskó János vezetett.

Környezetvédelmi játszóházak

Minden évben egyre nagyobb az érdeklődés az Erdei Ferenc Művelődési Központ a gyermekeknek és fiataloknak szóló, a környezet- és természetvédelem jeles napjai köré szervezett eseménysorozata iránt.

A Föld Napján, április 22-én az általános iskolások számára rendeztek a direkt ismeretközlés helyett a szabadidős tevékenységek tudatformálása jegyében környezetvédelmi játszóházat. A kicsik a szelektív hulladékgyűjtést modellező sorversenyen vehettek részt, valamint gyakorlati foglalkozások, illetve tesztek segítségével vetélkedhettek: ki tud többet az ásványokról, a növényekről és az állatokról. A rendezvény szakmai közreműködői a Kiskunsági Nemzeti Park, a Kiskunsági Környezet- és Természetvédelmi Egyesület, valamint a Katona József Megyei Könyvtár munkatársai, továbbá a Kocsis Pál Mezőgazdasági Szakközépiskola diákjai és **Fuxreiter András** ásványgyűjtő voltak.

A mindenki számára változatos programokat kínáló eseménysorozatot 1994 óta szervezik meg, összefogva egymással a zöld napokat.

A még hátralévő jeles alkalmak: **május 10. - Madarak, Fák Napja, május 23. - Európai Nemzeti Parkok Napja, június 5. - Környezetvédelmi Nap**. A zöld napokhoz kapcsolódó programokról készült külön prospektus beszerezhető az Erdei Ferenc Művelődési Központ portáján.

Varga Károly

Operett Barátok Köre alakult

Az Örökéletű Kecskeméti Színházművészetért Alapítvány újabb kezdeményezése, az Operett Barátok Köre nem régen tartotta első összejövetelét. A kör vezetésébe felkérték **Gyólay Viktóriát** és **Mucsi Sándort** is. Negyedévente tervezett összejöveteleiken kötetlen keretek között látnak vendégül művészeket, akik mesélnek pályájukról, és énekelnek kedvenc előadásaikból. Jelentkezni lehet a szervezőnél, **Tancsáné Uzsorás Katalinnál** a 76/320-262 vagy a 30/309-2648-as telefonon.

Levél i.e. 776-ból

Minden Istennek **Tárgy:** Emlékeztető
székhelyén

Hivatkozva az éliszi Iphitosz, a spártai Lükorgosz, valamint a piszai Kleoszthenész által kötött olimpiai békeszerződésre, melyet fentiek egy vasból készült diszkoszra vésztek, arra kérlek, híveid közt a békeszerződés szövegét mihamarabb ismertetni és azt megtartatni szíveskedj, tekintettel arra, hogy közeledik az 50. telihold, tehát az újabb olümpiai versenyek időpontja.

Mellékelten megküldöm a szerződés kivonatának idevonatkozó részletét:

„Az Olümpia szent hely. Istentagadónak bélyegzik, aki arra vetemedik, hogy fegyveresen e szent helyre lépjen."

Atyai üdvözlettel: **Zeusz** s. k.

Fenti levelet - nem feltétlenül tértivevényesen, - de ajánlottan érdemes lenne feladni most is.

Zöldpont: **Fülöp Renáta**

Orbán Viktor Kecskeméten

A Fidesz Magyar Polgári Szövetség elnöke, Orbán Viktor az EU választási kampánykörútja keretében Kecskemét főterén nagygyűlést tartott. A megszokotthoz képest mind az előadó, mind a népes közönség visszafogottabb volt. Orbán Viktor a Fidesz helyi szervezete és a polgármester elválását befejezett ténynek nyugtázta.

START...

Ünnepélyesen lerakták a Malom Bevásárló Központ alapkövét május 4-én. A polgármesteri hivatal kiadta a végleges építési engedélyt, bár korábban arról volt szó, ez csak akkor történhet meg, ha minden szakhatóság megadja a hozzájárulást. A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal regionális irodája azonban elutasította a tervet. A beruházók álláspontja szerint ennek már nincs jelentősége, az elvi építési engedélyhez ugyanis hallgatólagosan hozzájárult (tulajdonképpen késve küldte meg véleményét, s a hallgatás belegyezés). Úgy látszik, az építtetők, illetve jogi szakértők okfejtése meggyőzte a hivatalt. A Malom Központ tehát felépülhet.

A Bács-Kiskun Megyei Közigazgatási Hivatal a beruházók és Kecskemét városa között létrejött területcserét közben jogsértőnek találta, az indoklás szerint azért, mert a közgyűlés a város forgalomképtelen törzsvagyonába tartozó ingatlanrészeket adott át. A legutóbbi közgyűlésen a képviselők úgy döntöttek, nem veszik a figyelembe az észrevételt. A jogi és ügyrendi bizottság, illetve annak elnöke szerint az ügylet teljesen szabályos volt.

• • • • • • • • • •

A Malom Központ úgy felbolygatta a kecskeméti közvéleményt, hogy a zaj, úgy látszik, a legfelsőbb körökig elhatolt. Medgyessy Péter például igen elismerően nyilatkozott róla. Bár információi elég hiányosak lehettek, mert nem értette, hogy a miniszterelnöki fórum egyik felszólalójának nem a beruházás méreteivel, hanem az épületével van baja. Még a maradi jelzőt is megkapták M. P.-től a kolosszus kritizálói. Orbán Viktor elegánsabban nyilatkozott, mondván: nem tiszte beleszólni a helyi ügyekbe, döntsenek az itteniek. De azért hozzátette: megfontoltan döntsenek, vigyázzanak közben városuk értékeire.

Na, mondhatnánk, jellemző, hogy nálunk miniszterelnökök próbálnak befolyásolni egy helyi építési ügyet. De ne mondjuk, mert például az ausztrál miniszterelnök is vette magának a fáradságot - és a bátorságot - egy kis nyomásgyakorlásra, amikor Sidney-ben, a híres operaház melletti üres telekre magánberuházók monumentális lakóházsort álmodtak. (Még egy érdekes párhuzam: tervezőnek szintén nem helybeli építészt kértek föl.) Ott is volt lakossági tiltakozás, tüntetés, hajcihő és rengeteg egyeztetés a hatóságokkal. Az épület végül hét (!) emelettel lett alacsonyabb a tervezettnél. De még így is megdöbbentőek a méretei. Ahogy elnéztem a Duna TV-ben a meglehetős fantáziátlanra sikeredett monolitot, meg tudtam érteni a Sidney-i polgárok tiltakozását. Akik egyébként az eltelt húsz év alatt, persze, megszokták a házat, és szívesen időznek a tengerre néző árkádok alatt.

Nohát, mi is megszokjuk majd a Malom Központot. Bár nekünk nem lesz mellette, üdítő látványnak, egy olyan világraszóló különlegesség, mint a Sidney-i operaház.

-magyar-

Az év legjobbjai

Finta Zoltán Lajos rendőr törzszászlósnak (jobbra) ítélte a közgyűlés az Év Kecskeméti Rendőre elismerő címet. Bánóczki László tűzoltó alezredes az Év Kecskeméti Tűzoltója lett.

A médiáról

Médiakonferenciát szervezett Aradon nemrégiben a Duna-Körös-Maros-Tisza Euroregionális Fejlesztési Ügynökség. A régiónak Bács-Kiskun megye is tagja. A tanácskozáson magyar, szerb és román újságírók vettek részt a térség írott és elektronikus sajtóját képviselve. Elhangzott: érdemes lenne itt is olyan, a határokon átívelő média-együttműködést kialakítani, mint amilyen az ország nyugati szélén már régóta működik. A résztvevők hasznosnak tartanák a további közös tanácskozásokat.

Szentgyörgynapi rendőrünnep

Szent György napján a rendőrség Mindszenti körúti lőterén rendezték meg az immár hagyományos rendőrnapi bemutatót, amelyen a bevetési alegység adott számot felkészültségéről. *(balra)*

A rendőr-napi ünnepségen dr. Király Ferenc megyei főkapitány, a városi kapitányságok vezetői, valamint Balogh László, a megyei közgyűlés elnöke adott át különböző elismeréseket és jutalmakat. Képünkön: Somodi Sándor, a Kecskeméti Polgárőr Egyesület elnöke fogadja a főkapitányi gratulációt.

Az ünnepi alkalomból a megyei önkormányzattól a rendőrség több új motorkerékpárt is kapott ajándékba.

Hirdetését megjelentetheti a Köztér-ben!
Kecskemét, pf.: 483
tel-fax:76/410 260

TÖRIK? REPED?
AUTÓÜVEG
ELADÁS, BESZERELÉS, GRAVÍROZÁS, SZEMÉLY- ÉS TEHERGÉPKOCSIKBA, SZÉLVÉDŐJAVÍTÁS, FÉNYSZÓRÓK, TETŐABLAKOK.
6000 KECSKEMÉT, CEGLÉDI ÚT 38.
SZERVIZ ÉS ÜZLET
76/485-720
30/9435-411

ÉPÍTÉSZETI, KÉPZŐ ÉS IPARMŰVÉSZETI BETÉTI TÁRSASÁG
B4. STÚDIÓ BT

Grafika, szobrászat, arculat és látványtervezés, építészeti tervezés.
Címerek, cégérek, emblémák, plakettek tervezése és kivitelezése.
Tűzzománcok, plasztikák, külső-belsőtéri, építészeti alkalmazása.
Rajzos várostérképek készítése.
6000 Kecskemét Erdő u. 18.
Balanyi Stúdió
telefon és fax: 76/494-545
Mobil: 20/3389 911

Lapunkat keresse a közintézményekben, valamint megrendelheti a szerkesztőség címén, telefonján.

CSOPORTOKNAK nyitvatartási időben, egyénileg szombatonként 15 órától előzetes bejelentés alapján kézműves foglalkozások igényelhetők a Népi Iparművészeti Múzeumban. Rongybabakészítés, batikolás, bőrözés, csuhéfonás, körmönfonás, szalmafonás, gyöngyfűzés, szalagsárkány készítés, nádhajó készítés, gyöngyfigurák. Információ: Baksainé Nagy Edit 76/327-203.

Köztér
Kecskeméti és Duna-Tisza közi közéleti lap
Alapította:
Kerényi György
A szerkesztőség címe:
6000 Kecskemét, Ceglédi út 38.
Pf.: 483
tel-fax: 76/410 260, 485-720
este: 76/48-23-23
E-mail:
kozter.kecskemet@axelero.hu
Főszerkesztő:
Nagy Mária
Főmunkatárs:
Magyar Ágnes, Kada Erika
Támogatóink:
Belügyminisztérium, Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat, Kecskemét Önkormányzatának Kulturális és Turisztikai Bizottsága, a Bűnmegelőzési Bizottság, Autóüveg Kft, és még többen
Kiadja a Köztér Kulturális Egyesület
Felelős kiadó: Kerényi György
ISSN 1418-9712
Nyomtatja:
Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája
Felelős vezető:
Burján Norbert igazgató
Táskaszám: 04 1069

ÉLETVONAL 06 80 204 084

- Ha megtudta, hogy rákbeteg,
- ha egy beszélgetésre van szüksége a gyógyuláshoz,
- ha már elege van az egészből,
- ha nem bírja nézni hozzátartozója szenvedését,
- ha kiderült, hogy már remény sincs,

HÍVJA AZ ÉLETVONALAT! INGYENES!
Minden munkanapon, 9-17 óráig

ACROPOLIS
INGATLANKÖZVETÍTŐ ÉRTÉKBECSLŐ IRODA
Kmét., Széchenyi tér 14. (Északi térfal)
Ny.: H - P: 9-18 Szo: 9 - 12
Telefon: 76/482-449
Mobil: 06/30/445-8782
www.acropolisingatlan.hu

* INGATLANKÖZVETÍTÉS
* ÉRTÉKBECSLÉS
* ALBÉRLETKÖZVETÍTÉS
* JOGI ÜGYINTÉZÉS
* HITELÜGYINTÉZÉS

A Halasi út melletti lovastanyán boxos istállóban lótartást vállalunk
Alap- és felsőbb szintű kiképzés
Lovaglás oktatása, lovagoltatás
Hobbilovak tartása kedvezményes áron
FLINTA-MAJOR
Helvécia-Matkó 5.
Tel.: 76/709-908 mobil: 20/54 04 227